nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 30 lir

TRST, nedelja 22. novembra 1959

Leto XV. - Št. 278 (4432)

Ob začetku petnajste sezone Slovenskega gledališča v Trstu

Da živimo prav v sedanjem času, nas navdaja včasih s ponosom a včasih z grozo. Ko se veselimo skoraj neslutenih dosežkov človeškega duha, se obenem zgrozimo ob misli, da je človek že prav tako dosegel sposobnost izbrisati življenje s sveta. Zdelo bi se, da v sredi tolikšnega poleta znanosti, tehnike, v času zmagoslavja prirodnih ved ne bo smisla in občutka za vse tisto, kar vznemirja, blažilo in razveseljuje človeško srce. Zdelo bi se, da bo ostalo neopazno in prezrtano vse, kar se lahko imenuje pesem in melodija, slika in igra. Toda ni tako, ker tako ne more biti. V naravi človeka s tega našega planeta je, da se vsaj vsaj v njem združuje vse, kar je dobro in kar je lepo. In če kdaj ugotavljamo pri ljudeh neko opustošenost, nekakšno izgubo občutka za lepoto, potem pomeni to tam tudi ne bomo zlahka ničesar, kar bi mogli vrednotiti kot pozitivne človekove koristne ustvarjalnosti. Vsaka doba ima svoje odplaknine, na katere se posijalo sonce dobrega in lepega.

Umetnost ima v tej naši dobi prej ko slej svoje mesto. Ni še bilo slišati, da bi današnji človek umetnost odklanjal, jo zavrgel kot nepotrebno šaro. Vsakršna umetnost od najbolj stare do najbolj moderne bi danes nič manj kot kdajkoli svoje ljubitelje. In kar se imenuje poezija ali slikarstvo, gledališče ali umetnost glasov — nobena umetnost se v svojem bistvu ni preživela, nekoliko le lahko od dobe do dobe le oblike spreminjajo.

Naš čas nikakor ni za umetnost gluh in brezčuten. Če bi se kdo lotil ankete o tem, kje je umetnost najbolj vsakdanja potreba, bi skoraj neizogibno ugotovil, da ima umetnost svoje najboljše prijatelje in zaveznike prav pri tistih, ki so najbolj v sredi naše dobe, njeni nosilci, nikakor ne njen izmaličen izraz, njeni pohojenci in odvrženci. Zato tudi ni nikak paradoks, če pogosto prihaja kak klic po humanizmu, zdravem, svobodnem humanizmu, prav od ljudi, o katerih bi mislili, da so personificirana negacija humanizma.

Rekli smo, da se umetnost v svojem bistvu ni spremenila, kvečjemu v svojih oblikah. Današnje gledališče je drugačno kot je bilo gledališče grških tragedov, toda vendar Ajshilos, Sofokles in Evripides še danes žive in ostali bodo nesmrtni. Tudi danes ni gledališče nekaj statičnega. V njem ves čas nekaj vre; velikim uspehom sledé padci, toda na drugi strani potem gledališče znova zaživi. Res nastopajo tudi obdobja, ko se govori o krizah gledališča. Toda tudi take krize ne morejo biti nekaj stalnega, pač pa so lahko spodbuda za nova iskanja. Dandanes nekoliko tožijo predstavniki vseh tistih umetnosti, ki so vezane na predstave v dvoranah, da je pri občinstvu padlo zanimanje za take predstave spričo novih, drugačnih načinov posredovanja, pri čemer mora znaten del krivde prevzeti televizija. In čeprav nudi le-ta razmeroma malo umetnosti gledalcu in poslušalcu, ga vendar tako priklene, da mu ne pušča časa za kaj drugega. Toda kakor je po eni strani res, da nobena novost človeka ne priklene za vedno in popolnoma, tako je po drugi strani res, da je vsaka novost faktor, s katerim je treba računati in nekoliko po njem vskladiti nadaljnje delo. In skoraj normalno se nam zdi, da bo ljubezen do gledališča zopet najbolj narasla prav tedaj, ko se bo že zdelo, da je hčerka Talije izgubila skoraj vse svoje prijatelje. Že tisoč in tisoč let je gledališče — v taki ali drugačni obliki — duhovna potreba človeka kot mu je kruh potreba za telo.

Pri Slovencih tradicija «igre» ne zaostaja za tradicijo besede. In brž, ko so se Slovenci začeli zavedati vrednosti svojega jezika, se je že tudi javljala volja za pravo gledališče. Slovenci v Trstu so si že mnogo pred prvo svetovno vojno ustvarili gledališče, ki je zlasti za tisto dobo bilo daleč nad povprečnostjo kakega diletantskega gledališča. Sodelovanje v tem gledališču ni bilo nobenemu slovenskemu gledališkemu umetniku pod čast, nasprotno je imelo to gledališče v določenem pomenu celo avantgardno vlogo. Zato ne bi bilo mogoče nikoli tržaškemu gledališču obesiti kake dvomljive oznake provincialnega gledališča.

Res da so naloge, sredi katerih se je ponovno rodilo slovensko gledališče v Trstu po drugi svetovni vojni, dokaj drugačne od nalog «normalnih» gledališč, vendar tudi to gledališče nikoli ni delalo velikih spodrsljajev na poti prave gledališke umetnosti. Sredi stoterih težav je gledališče vedno delalo na to, da je našemu ljudstvu posredovalo umetnost, ki ni in nikoli ne bo mogla biti samo cenena «zabava». Sto in sto negativnih faktorjev se je stavilo delu našega gledališča na pot, da nameni niso bili vedno doseženi v tisti meri, kot bi bilo želeti. Preveč stara in obrabljena je pesem o malo normalnih razmerah, v katerih dela gledališče že vseh teh štirinajst let in tudi petnajsto leto se še ne pričenja v bolj rožnatih perspektivah. Še bo gledališče brez prave strehe, dokler se končno ne zgradi Kulturni dom.

Toda če je gledališče vseh teh težkih štirinajst let pokazalo pripravljenost in voljo do svojega poslanstva — pri čemer bi morala ta pripravljenost in volja opešati, če ne bi bilo še krepke mere idealizma — pa ni mogoče enake hvale izreči ambientu, v katerem je gledališču usojeno delati. Vse priznanje vsem tistim, ki so s svojo zvestobo — tako v mestu kot v okolici — gledališču pomagali, da je vztrajalo in vzdržalo. Toda tu bi lahko načeli neprijetno razpravljanje o odsotnosti tistih mnogoštevilnih, za katere ne vemo opravičila, ko jih zaman iščemo med obiskovalci gledaliških predstav. In ne samo, da ne vemo opravičila — bolj verjamemo in smo pripričani, da ni opravičila (Najbrž ni treba posebej poudariti, da pri tem ne mislimo na ljudi, pri katerih bi lahko bilo pomanjkanje sredstev vzrok za obisk gledaliških predstav).

Pogosto se slišijo razna ugibanja, tudi prerokovanja o gledališču. Gotovo bi lahko bilo spodbudno, če bi mogli ugotavljati, kako je žitje in bitje našega gledališča pri srcu vsem zamejskim Slovencem. Toda bolj bi bilo spodbudno, če bi bila pri vseh živa volja in pripravljenost vedno gledališču pomagati. Gledališče ne pričakuje in ne zahteva kdove kaj — malo več obiska predstav. Nekoliko več podpore — moralne in materialne — pa menda sme pričakovati od tistih, zaradi katerih končno dela in živi.

Slovensko gledališče je z včerajšnjo premiero pričelo svojo petnajsto sezono. Želimo mu mnogo uspehov pri njegovem delu, mnogo zadoščenja in manj težav. Želimo mu, da bi se razširil krog njegovih prijateljev. In zlasti mu želimo, da bi mu mogli vsi, ki bodo obiskovali njegove predstave, na koncu sezone izreči prisrčen: Hvala!

RADO RAUBER

KANCLERJEV OBISK V LONDONU

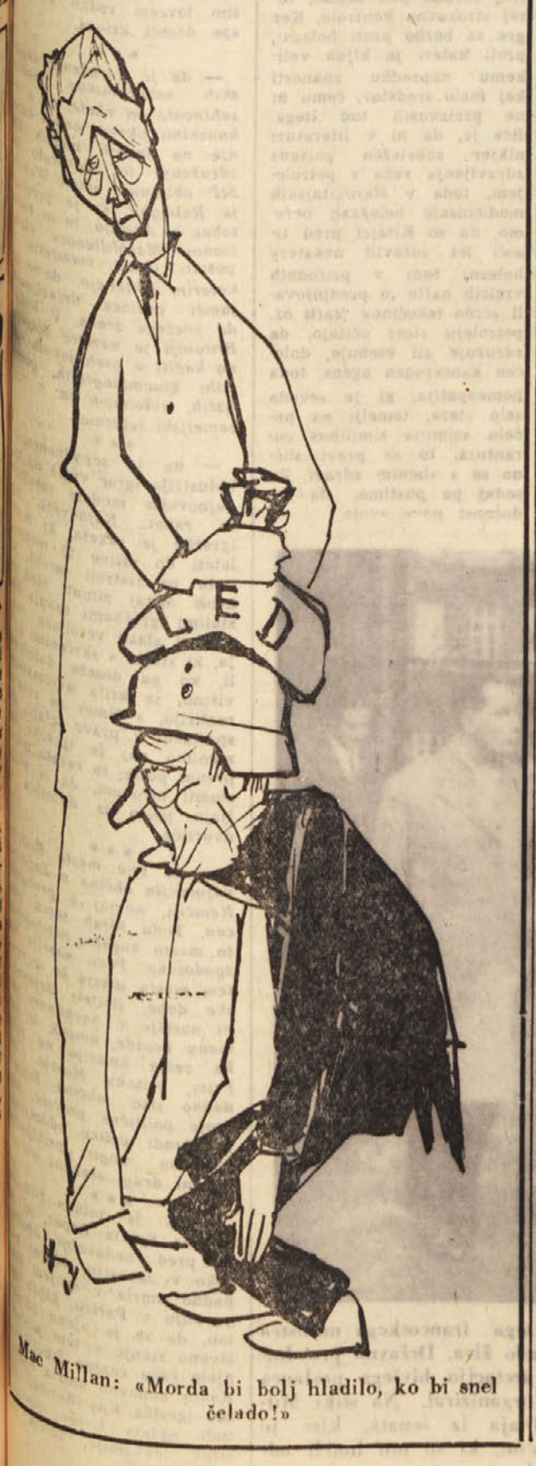

Mac Millan: «Morda bi bolj hladilo, ko bi snel čelado!»

Na vsem afriškem ozemlju Ruanda Urundi, ki meji z belgijskim Kongom, se pripadniki plemena Bahuto borijo proti pigmejcem Batua, ki jih podpirajo in oborožujejo fevdalni gospodje plemena Vatusi. Ti so gospodarji vsega bogastva v Ruandi Urundi in podpirajo jih belgijske kolonialne oblasti. Njih namen je streti gibanje Bahutov, ki hočejo odpraviti fevdalizem in doseči neodvisnost Ruande Urundi. Na sliki je skupina Bahutov, oboroženih s sulicami

General de Gaulle zavrača alžirske predloge za začetek pogajanj o ustavitvi sovražnosti

V svojih govorih med potovanjem po Alzaciji ponavlja svoje dosedanje teze, da se bo pogajal «s tistimi, ki se borijo» samo o ustavitvi vojaških operacij - Desničarski tisk označuje alžirske predloge za «izzivalne» - Egiptovski tisk obtožuje de Gaulla, da ni bil nikoli resen s svojimi predlogi glede Alžirije - Zbeganost v Parizu zaradi poziva v OZN proti jedrskim poskusom v Sahari

PARIZ, 21. — Nihče ni sicer pričakoval, da bo de Gaulle sprejel predloge alžirske vlade v obliki, kakor jih je ta sporočila, vendar pa naglica, s katero je de Gaulle predloge zavrnil, je zelo presenetila. Že včeraj je de Gaulle skoraj sarkastično zavrnil alžirske predloge, ko je izjavil, da se bo pogajal o premirju samo «s tistimi, ki se borijo, in ne s tistimi, ki so izven boja».

To je ponovil tudi danes zjutraj pred občinsko palačo v alzaškem mestecu Ribauville. Med drugim je izjavil: «Prihajamo, in upam enkrat za vselej, iz zmede. Francija se predstavlja svetu za veliko delo: mir. Predvsem v Alžiriji, kjer bo potrebno, da boji prenehajo. Mi smo predlagali, kar je potrebno, zato da se ti boji končajo. Vemo, da bo prej ali slej zdrava pamet prevladala nad spletkami in ambicijami. Prišla bo ura pacifikacije' in sprave.»

V mestecu Selestat pa je bil še bolj jasen in je spet pozval «tiste, ki se borijo» v Alžiriji, naj gredo «s Francijo po poti, ki mora privesti do miru. Zatem bo sledila pacifikacija in končno sprava». Dodal je, da je bilo «vabilo borcem» sporočeno «z največjo vero», in je pripomnil: «Še vedno jim pravimo v vsej dobri veri: Pridite. In prav gotovo bomo tedaj ustavili boje.»

Na ta način je de Gaulle ponovil svoje včerajšnje odklonilno stališče do novih alžirskih predlogov. Ponovil je, da, ko se bo «ustalil mir», bodo «Alžirci lahko sami razpolagali s svojo prihodnostjo». «Toda, je pripomnil, ravnati bo treba v dobri veri, pošteno in lojalno na obeh straneh.»

Ko je pozneje govoril v mestu Wisseinbourg, je de Gaulle med drugim izjavil: «Hočemo mir v Alžiriji ob dostojanstvu vseh, ob bratstvu vseh. Hočemo mir, a seveda ne brez odločnosti, ko je potrebno; toda hočemo iskreni mir, tako da prej prenehajo boji in da pride zatem do «pacifikacije» in končno do bratstva. To hočemo v Alžiriji. Tistim ki zakasnjujejo to neizbežno zapadlost, pravim, da nimajo prav.»

V Pariz sta sinoči prispeli kakor bomba dve novici. Prva je sporočilo alžirske vlade, da je imenovala pet svojih voditeljev, ki so jih Francozi leta 1956 ugrabili, za člane delegacije pri morebitnih pogajanjih; druga pa je izglasovanje resolucije v skupščini OZN z dvotretjinsko večino, ki poziva Francijo, naj ne dela jedrskih poizkusov v Sahari. Temu je treba dodati še poslabšani socialni položaj. Prav danes se je začela stavka bančnih nameščencev.

Pariški tisk, ki podpira vlado, označuje predloge alžirske vlade za «izzivanje» in za «zavlačevalno spletko».

Uradni krogi pa so zelo rezervirani in se samo sklicujejo na dosedanje de Gaullove izjave, zlasti na njegove včerajšnje izjave v Colmaru. «Le Figaro» pravi, da je hotela alžirska vlada s svojimi predlogi pridobiti na času in da hoče igrati na karto v OZN ter se eventualno nasloniti na resolucijo Združenih narodov. Zatrjuje pa se, da je de Gaulle med včerajšnjimi privatnimi razgovori v Colmaru izjavil, da je Francija pripravljena razgovarjati se vsak trenutek o pogojih za ustavitev sovražnosti; ti pogoji se lahko tolmačijo zelo široko in bi vključevali tudi politično prihodnost alžirske osvobodilne fronte. Ko bi prišlo do pomirjenja, bi sledili nadaljnji koraki, kakor jih je de Gaulle že nakazal v svojih izjavah. Kar se tiče samoodločanja pa bi pri pripravljanju pogojev sodelovale vse politične struje v Alžiriji.

V krogih okoli generala de Gaulla pa pravijo, da je delegacija, v kateri so izključno ministri, ki so internirani v Franciji, namenjena bolj Združenim narodom, kakor pa pogajanjem. Pri tem seveda trdijo, da so naloge, ki bi jih imela ta delegacija, izključno politične, medtem ko hoče de Gaulle govoriti samo o ustavitvi sovražnosti. V istih krogih so mnenja, da čeprav je de Gaulle uradno zavrnil predlagano delegacijo, bi bilo zgrešeno videti v tem, da je popolnoma zavrnil možnost nadaljnjega razvoja. Zato so mnenja, da izjave alžirske vlade in de Gaullove izjave ne bodo ustavile nadaljnjega razvoja položaja.

Sinoči je predstavnik vlade ZAR v Kairu v zvezi s predlogi alžirske vlade izjavil, da ZAR podpira alžirske predloge, če je Francija res odločena končati vojno. De Gaullove izjave tolmačijo v Kairu kot zavrnitev predloga. Egiptovski list «Al Gumhurja» piše, da de Gaulle ni bil «nikoli resen, ko je predlagal neko rešitev za alžirsko vprašanje» s pogajanji. «De Gaullovo opravičilo, da zavrača pogajanja z zaprtimi alžirskimi voditelji, češ da so «izven boja», nadaljuje list, je šibak izgovor, kajti popolnoma mu je znano, da so zaprti alžirski ministri voditelji alžirske narodnoosvobodilne vojske, ki so položili orožje šele tedaj, ko jih je Francija oktobra 1956 samovoljno ugrabila.»

V zvezi z izglasovanjem resolucije proti jedrskim poizkusom v Sahari ugotavljajo politični opazovalci da nastaja s tem zelo resno vprašanje. Pri tem pripominjajo, da bo de Gaulle, ki je hotel povečati ugled Francije, povzročil s svojimi dejanji, da bo Francija zgubila svoj ugled, kajti francoski delegat je poudaril, da se Francija ne bo ozirala na resolucijo skupščine OZN. Poudariti je treba, da so poleg afriške in azijske skupine glasovale proti Franciji tudi nekatere države zahodnega bloka, kakor na pr. Kanada, Švedska, Danska in Nova Zelandija. Poleg Velike Britanije in ZDA je Francijo podprla tudi Italija.

Besede de Gaulla, ki jih je izrekel zlasti v Selestatu, tolmačijo politični opazovalci v smislu, da je Francija sicer popolnoma zavrnila alžirske predloge, kar se tiče sestave delegacije, vendar so mnenja, da bo v prihodnjih dneh dozorelo nekaj novega. Če drugega ne, ugotavljajo, da sta tako de Gaulle kakor alžirska vlada ponovno poudarila željo, naj bi se boji čimprej končali.

Na splošno ni bilo niti danes tistega pozitivnega razvoja, ki se je pričakoval po objavi izjave alžirske vlade. Če ne pride v prihodnjih dneh do nič novega, bo razprava o Alžiriji v OZN lahko prinesla kako presenečenje spričo sedanjega stališča obeh strani. Glasovanje proti Franciji v zvezi z napovedanimi jedrskimi eksplozijami v Sahari je povzročilo v Parizu veliko zaskrbljenost. O tem je danes govoril predsednik vlade Debré z ameriškim poslanikom v Parizu, s katerim je imel zelo dolg razgovor. Poleg tega je Dedré baje sporočil ameriškemu poslaniku nezadovoljstvo, ker je ameriška vlada sklenila dovoliti vizum trem članom osvobodilne fronte, ki se nameravajo udeležiti razprave v skupščini OZN kot opazovalci.

Iz Lizona javljajo, da je v tamkajšnjem zaporu več sto zaprtih Alžircev, članov alžirske osvobodilne fronte, začelo gladovno stavko za nedoločen čas.

Funkcionarji v zaporu niso sicer podali nobene izjave, toda govori se o protestnem dejanju proti nečloveškemu ravnanju nekaterih paznikov in proti zanemarjanju zdravniške službe v zaporu.

Kaznjenci zahtevajo boljšo hrano in večjo količino ter priznanje delegatov, ki naj bi jih predstavljali.

Aktualni portreti

HEITOR VILA LOBOS brazilski skladatelj, ki se je rodil pred 72 leti, je 18 t. m. preminil. Čeprav je bilo pričakovati, da pri svojih letih ne bo zdržal novega napada bolezni, ki jo je nosil nekaj let, je vest o njegovi smrti močno prizadela kulturni svet.

ALBERT SCHWEITZER ki že 45 let deluje v ekvatorialni Afriki kot nekakšen medicinski misijonar, je na potovanju po Evropi, da bi zbral čim več sredstev za svojo bolnišnico, ki jo je ustanovil za svoje «črnske prijatelje». Kot je znano, se je Schweitzer odločno postavil tudi proti novim atomskim poizkusom.

LINO GUSSONI je pred tednom v eni noči obiskal kar tri nočne lokale v Rimu. Ko so ga prežeči fotoreporterji hoteli fotografirati, je nastal pretep, ker bi mu bilo nerodno, če bi njegove fotografije prišle v javnost. Nič čudnega, saj je Lino Gussoni župnik neke newyorške župnije.

VLADIMIR NABOKOV avtor romana «Lolita», ki je postal eden najbolj branih romanov zadnjega leta in katerega že «spravljajo na platno», se z ženo Vero namerava nastaniti v Italiji, verjetno v Sorrentu.

DOMENICO MODUGNO bo v kratkem obiskal samega papeža Janeza XXIII. S seboj bo baje vzel tudi kitaro, kajti pred papežem namerava zapeti eno svojih značilnih pesmi. Baje bo zapel komaj skomponirano «Apokalipso», ki jo je skomponiral po tekstu znane poezije nobelovca Quasimoda

Sedem dni v svetu

Alžirci pripravljeni na pogajanja

Alžirska vlada je ponovno ponudila roko Franciji in ponovila, da je pripravljena pogajati se s francosko vlado. Seveda ne bo mogoča ustavitev sovražnosti brez jamstev glede izvajanja načela o samoodločanju, ki ga je ponudil de Gaulle. Za morebitna pogajanja je alžirska vlada pooblastila pet alžirskih voditeljev, ki so internirani v Franciji, odkar so jih francoske oblasti ugrabile, ko so leta '56 prestregle letalo, s katerim so se alžirski voditelji vozili iz Rabata v Tunis. Med temi voditelji je najvidnejša osebnost Ben Bela, ki je imel v zadnjem času več razgovorov s svojim advokatom, o katerem se govori, da je imel važno vlogo kot posredovalec.

V svoji izjavi, s katero sporoča pripravljenost na pogajanja, poudarja alžirska vlada, da nedavne izjave nekaterih francoskih voditeljev jemljejo sleherni smisel samoodločanju in so zaradi tega potrebna bolj ko kdaj koli jamstva glede svobodnega izvajanja pravice o samoodločanju. Na vsak način želi alžirska vlada pospešiti rešitev spora in je v ta namen pooblastila omenjene alžirske voditelje, da začnejo morebitna pogajanja s francosko vlado.

Tudi «Alžirsko narodno gibanje» (MNA) je sporočilo, da je pripravljeno pogajati se in je v ta namen pooblastilo svojega voditelja Mesalija Hadža, ki je sedaj prost v Franciji.

General de Gaulle je v svoji prvi izjavi kot odgovor na alžirsko sporočilo poudaril, da se sedaj spet pojavlja možnost miru v Alžiriji, če že ne takoj, vendarle «nekega dne». Ponovil pa je francosko stališče z besedami: «Odvisno je samo od njih, da krenejo po poti, ki smo jim jo nakazali. Seveda govorim o tistih, ki se borijo, ne o tistih, ki so izven boja». Te besede pomenijo, da de Gaulle vztraja pri svoji tezi, da ne more biti nobenih političnih pogajanj, pač pa samo pogajanja o ustavitvi sovražnosti. Vendar je verjetno, da bo prej ali slej prišlo do stikov med alžirskimi in francoskimi predstavniki. To bo Francija prisiljena storiti, ker so miroljubne pobude alžirske vlade naletele na veliko odobravanje v svetu, kjer vedno bolj obsojajo francosko trmo. Bliža se čas, ko bodo o Alžiriji razpravljali v OZN. Zato bo morala Francija končno resno pokazati dobro voljo, če noče, da jo večina v skupščini obsodi. Res je, da je še daleč čas, ko bomo lahko rekli, da je Francija res pokazala dobro voljo, kajti sedaj smo slišali samo donečе besede, katerim so sledila dejanja in druge besede, ki so v protislovju z de Gaullovimi svečanimi izjavami.

Tudi na kongresu golistične stranke «Zveze za novo republiko» so sicer z besedami odobrili de Gaullovo politiko, toda že sama resolucija, ki so jo sprejeli, kaže, da mislijo nadaljevati svojo akcijo, da preprečijo Alžircem, da bi se izrekli za neodvisnost. Na kongresu niso sicer zmagali skrajneži, ki jih vodi Soustelle, vendar pa je sprejeta resolucija kompromis s skrajneži in v njej prevladuje prav teza skrajnežev.

Na vsak način se de Gaulle ne bo mogel izogniti ponovni ponudbi Alžircev in bo moral vendarle nekaj ukreniti, kar naj bi pokazalo, da njegove besede niso samo propaganda.

Na koncu omenjamo se znano afero Mitterrand. Prejšnji teden je senat zavrnil zahtevo za ukinitev parlamentarne imunitete senatorju Mitterrandu v zvezi z znanim atentatom nanj. (Državni pravdnik ga namreč obtožuje, da je žalil sodstvo, ker ni takoj povedal imena atentatorja). Mitterrand je na seji senata poudaril, da je postal sam žrtev mahinacij policije. Poslanec Pesquet je prav tako obvestil tudi bivšega ministrskega predsednika Bourgesa Maunouryja, da se pripravlja atentat nanj. Maunoury je o tem obvestil policijo, vendar pa je vlada to stvar skrivala do 3. novembra, da bi lahko izpeljala načrt za kompromitiranje Mitterranda.

Mitterrand je dalje obsodil predsednika vlade Debreja, da je povezan z atentatom na generala Salana v Alžiriji. Kot tedanjega pravosodnega ministra so ga preiskovalni organi obvestili, da je med organizatorji atentata tudi Debre. Ta je od Mitterranda zahteval, naj se proti njemu ne začne noben postopek, dokler ne bo zbral potrebnih dokazov za svojo obrambo, Mitterrand mu je tedaj ugodil.

Senat je zaradi tega spet prepustil zadevo posebni komisiji z nalogo da zadevo temeljito preišče. Toda Debre je prepovedal svojim ministrom pričanje pred komisijo, in ta je zaradi tega potrdila svoj prvotni sklep o ukinitvi parlamentarne imunitete Mitterrandu. O tem bo sedaj spet razpravljal senat v sredo. Pričakovati je zelo burno debato in niso izključena nova presenečenja, ki bodo še bolj razkrila gnilobo med francoskimi vodilnim krogi.

Adenauer v Londonu

Zahodnonemški kancler Adenauer je imel prejšnji teden dvodnevne razgovore z Mac Millanom v Londonu. O razgovorih niso objavili nobenega uradnega poročila, toda kancler je na tiskovni konferenci izjavil, da «sta obe strani zadovoljni z rezultati». Zdi se, da je pravzaprav bolj zadovoljen Adenauer, ker mu je uspelo delno vsiliti bonnsko stališče, zlasti kar se tiče priprav za konferenco najvišjih. Uspel je doseči, da se na prvo mesto dnevnega reda konference najvišjih postavi razorožitev, zatem pa nemško vprašanje in v okviru tega berlinsko vprašanje.

Kar se tiče Berlina, je Adenauer vztrajal, naj se ne išče začasna rešitev, pač pa naj se zadeva rešuje v okviru celotnega nemškega vprašanja. Sporazumeli so se sicer, da se zadeva postavi na dnevni red v okviru nemškega vprašanja, toda vse se zdi, da se Mac Millan ne strinja z Adenauerjevim stališčem. Velika Britanija in Amerika sta namreč mnenja, da bi začasni sporazum o Berlinu prej okrepil kakor pa zmanjšal pravice zahodnih držav v Berlinu.

Angleški tisk poudarja, da je angleška politika doživela neuspeh in da je britanska vlada popustila pred naskokom Adenauerja in de Gaulla. Kancler je na primer dosegel tudi tako imenovano politizacijo razorožitvenega vprašanja, kar pomeni, da bo hotel s tem povezovati celo vrsto drugih zahtev. Prav tako je dosegel, da so se v Londonu obvezali, da sploh ne bodo več govorili o tako imenovanem «odmiku» ali pa o kakršnem koli «razredčenju» oborožitve v Srednji Evropi.

Kar se tiče zahodnoevropske integracije, je znano, da gleda Adenauer na to zadevo predvsem kot na politični razvoj, v katerega naj bi se Velika Britanija ne vmešavala. Prav gotovo je pri tem vztrajal in je ponovil, da je pripravljen popustiti v gospodarskih vprašanjih. Kar se tiče politične plati, pa bo Velika Britanija imela eventualno besedo v okviru zahodnoevropske zveze, v kateri je članica skupno z ostalimi sestimi državami skupnega tržišča. Glede gospodarskega sodelovanja so začeli sedaj ponavljati formulo, da bosta sporazum in sodelovanje morda mogoča, ko bo začelo delovati «evropsko združenje za svobodno trgovino», o katerem so se pravkar sporazumeli v Stockholmu, in v katerem sodelujejo poleg Velike Britanije še Norveška, Danska, Švedska, Švica, Avstrija in Portugalska. Poznejša pogajanja naj bi se vodila, kako naj skupina «šestih» in skupina «sedmih» sodelujeta, da ne bi bilo med njima «gospodarske vojne».

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kancler Adenauer je prišel v London uveljavit svoje mnenje v zvezi z mednarodnim razvojem in tudi v zvezi z ustanovitvijo «Evropskega združenja svobodne izmenjave», ki bi znalo najbolj prizadeti gospodarstvo Zah. Nemčije. Tu ga vidimo z Mac Millanom

Prisrčno srečanje med najboljšim ameriškim strokovnjakom za raketno tehniko Nemcem von Braunom in sovjetskim strokovnjakom Leonidom Sedovom, ki je skupno s štirimi sovjetskimi kolegi prišel na ameriški kongres za avstronavtične vede (Von Braun je na levi, Sedov na desni)

Za čigav račun?

Odnosi med Italijo in Jugoslavijo se po oktobru 1954 stalno izboljšujejo in poglabljajo v obojestransko korist, v nekaterih primerih pa morejo celo služiti za vzor dobrega sosedstva in sodelovanja med dvema državama. Take odnose more ceniti in nedvomno ceni zlasti krajevno prebivalstvo na obeh straneh državne meje, čez katero se more svobodno gibati brez večjih formalnosti.

V zvezi z uradnim obiskom italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve, poslanca Folchija, v Beogradu pa se je na tržaški strani glasila italijanske komunistične partije pojavil celo na uvodnem mestu članek, v katerem se skuša odgovornim državnim činiteljem podtakniti namera o teritorialnih korekturah ilosedanje meje v škodo Tržaškega ozemlja. Ob tem se v članku celo zatrjuje, da naj bi tu umišljena namera povzročila resno zaskrbljenost med tukajšnjim prebivalstvom, zlasti med prebivalstvom miljske občine (zaskrbljenost, za katero miljski župan Pacco izjavlja demokrščanski agenciji «Giulia», da je zanjo izvedel šele iz glasila KPI «Unità»).

Kakor da bi to še ne zadoščalo, se je zganil tudi poslanec Vidali sam in zastavil v parlamentu ustrezno vprašanje s tem v zvezi, na kar mu je predstavnik zunanjega ministrstva odgovoril, da so take in podobne «vesti» brez vsakršne podlage.

Dejansko obstajajo še vedno dve mešani razmejitveni komisiji, ki se izmenično sestajata v Vidmu in v Ljubljani, in ki opravljata tehnična dela v zvezi z mejno črto po mirovni pogodbi in po londonskem sporazumu. Gre za to, da se ta dela pospešijo in čimprej zaključijo. Javna tajnost pa je, da je zadeva z zakoličenjem mejne črte v glavnem že urejena, da pa ostajata še nekatera vprašanja, predvsem na Goriškem, ki so še odprta in čakajo na ustrezno rešitev.

Od kod torej potreba, da vprav glasilo KPI dviga tak hrup, ki nas, čez noč, postavlja v vzdušje nekdanje informbirojevske klevetniške kampanje? Komu je to potrebno? Ali se glasilo KPI nikakor ne zaveda, da se s takimi in podobnimi anahronističnimi podvigi samo smeši? Ali mu vse dosedanje negativne izkušnje takega in podobnega ravnanja res niso nič koristile? Kaj si od tega obetajo? Morda ponovno pridobitev političnega ugleda in vpliva pri tistih tržaških delavcih, ki so si ga bili s svojo nekdanjo «enverovščino» zapravili? Ali pa se jim morda toži po časih, ko je bila protijugoslovanska ost italijanskih nacionalističnih krogov še zelo naostrena in v njihovem časopisju stalno prisotna?

Res ne vemo, kjer naj iščemo dejanski povod za tako neodgovorno pisanje glasila KPI in interpelacijo poslanca Vidalija; vendar smo mnenja, da tako početje nikakor ne more biti v korist delovnega ljudstva niti v korist tukajšnjega prebivalstva, najmanj pa v korist dobrih sosedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, kakor tudi ne v korist pomirjenja v svetu ki ga tudi glasilo KPI — vsaj z besedami — tako vztrajno zagovarja.

ALI VEŠ...

— da je 38-letni Marziano Giuseppe Pio Maria Francesco Lavarello Paleologo Lascaris Monferrato (za moribitne podložnike Marziano II.), ki je bil pred tremi leti kronan za 209. rimskega cesarja, na tretjo obletnico svojega kronanja priredil sprejem, na katerem je izjavil, da se kot poslednji potomec cesarja Oktavijana Avgusta poteguje na podlagi določb mednarodnega prava za ozemlje nekdanje kraljevine Srbije, ker sta bila kralj Aleksander, in kraljica Draga ki sta bila ubita 10. junija 1903, njegova sorodnika. Vso zadevo je poslal visokemu mednarodnemu razsodišču v Haag.

* * *

— da bo poleg številnih odlikovanj, ki jih ruski veleposlanik v Parizu že ima, mogel dodati še naslov «nadvojvode» Zapada. 28. t. m. bo mesto Dijone sprejelo Vinogradova in ga vpisalo v red «nadvojvod», ki bodo morali braniti Burgundijo, njene umetniške in vinogradniške tradicije.

* * *

— da je japonska ekspedicija, ki jo sestavljajo znanstveniki, alpinisti in filmski snemalci odšla iz Tokija na Himalajo, da bi našla «jetija». Ekspedicijo vodi profesor medicinske fakultete na tokijski univerzi Teizo Ogava. Po načrtu, bi morali člani ekspedicije postaviti 1. decembra glavno taborišče v Solakumbu, na področju Mont Everesta. Jetija bodo iskali do začetka februarja na področju Namsobagaja, kjer naj bi po zatrjevanjih živel ta pračlovek.

* * *

— da se Jack Charrier, mož slovite Brigitte Bardot, ki služi sedaj vojaški rok, nahaja sedaj v stanju «žive ne depresije» in so ga zato morali poslati v bolnišnico, kjer ga novinarji nikakor ne morejo obiskati. Kroži govorice, da se je ta depresija pojavila v zvezi z očetovstvom, da bi mladi Charrier moral na fronto v Alžirijo.

* * *

— da se v Gospiću (Hrvatska) večkrat vrše pred sodiščem nenavadne razprave, na katerih nastopajo kot tožitelji liški kmetje, kot obtoženec pa medved, ki je po zakonu zaščiten in se ne sme ubijati, kljub temu da prizadeva liškim kmetom ogromno škodo. Prizadeti kmetje imajo po zakonu pravico do odškodnine zaradi povzročene škode, in na razpravah se jim ta odškodnina tudi prizna, le v izjemnih primerih pa pride do smrti medveda. V takih primerih izdajo pristojne gozdarske oblasti posebno dovoljenje za izvršitev smrtne kazni, toda tudi najboljšim lovcem redko kdaj v spe doseči krivca.

* * *

— da je Združenje angleških nasprotnikov tobaka zahtevalo od vlade, da z angleškimi ukrepi omeji kajenje na javnih mestih. To združenje je zborovalo ob 341. obletnico smrti Walterja Raleigha, ki je prinesel tobak v Anglijo, in so v njem članov MacMillanove vlade postali izvod manifesta, v katerem zahtevajo, da se zaščiti pravica državljanov do svežega zraka. V Velikiji Britaniji je namreč dovoljeno kaditi v vseh javnih prostorih: kinematografih, gledališčih, avtobusih in v železniški železnici.

* * *

— da je zapadnonemška industrija igrač vrgla na trg najnovejše modele satelitov in raket. Najnovejši tip igračke je raketa, ki more leteti do višine 10 metrov, nato pa izstreli satelit, ki kroži nekaj minut. Med vstalimi igračkami vzbuja pozornost zlasti vesoljska ladja, ki starta s skrčenimi krili, ko pa doseže določeno višino, se krila avtomatsko razširijo, s čimer se raketa spremeni v pravo letalo. Omenimo naj še igračko za prenos pošte: ta raketa more služiti otrokom, da si pošiljajo pošto iz dvorišča v dvorišče.

* * *

— da ima mesto Beifels, najmanjša občina v Zapadni Nemčiji, komaj 5 prebivalcev. Toda kljub temu je to mesto bogato, petstoletno zgodovino. Prvo naselje na tem mestu izhaja še iz rimske dobe. Beifels dejansko ni naselje v navadnem pomenu besede, ampak le ruka večja kmetija na reki Prim, pritoku Mosele. Že davno ima občina Beifels svoje politične pravice, kar je zaradi velike oddaljenosti niso mogli prikrajšati nobeni drugi sosedni okraji.

* * *

— da je mlada filmska igralka Sylvia Lopez, ki je pred nedavnim opekla roko v zapestju, včeraj nenadno umrla v svojem stanovanju v Parizu, kljub temu, da se je njeno zdravstveno stanje v tem postelju nekaj času znatno izboljšalo. Kakor nedavno umrla znana španska igralka Kay Kendall, je tudi Sylvia Lopez postala žrtev levkemije. Imela je 26 let.

ŠTIRJE PRIMERI OZDRAVITVE RAKA V SRBIJI

Dve žlici petroleja na dan

Znanost se z navadnim empirizmom ne zadovolji - Del strokovnjakov «metodo» odločno odklanja, so spet drugi, ki nameravajo stvar temeljito proučiti in konkretno preizkusiti

Tri junakinje te zanimive zgodbe: Prva je Živka Jovanović, žena delavca iz Kragujevca, drugi dve pa sta kmetici 70-letna Mileva Milojević iz Osipaonice in 65-letna Rosa Jocić iz Sikole pri Negotinu

V eni tipičnih delavskih hiš v predmestju Kragujevca, v Srbiji, živi družina Jovanović. «Mojster Dragi», kot gospodarja kličejo v tovarni «Crvena zastava», kjer je zaposlen kot visoko kvalificiran delavec, je krepak možakar petdesetih let. Njegova žena Živka, ki je stara 45 let, pa še bolj je «pri sebi». Edino hčerka Liliana je bolj drobna. Vsi trije so veseli in srečni. Ni pa tako bilo spomladi 1957.

Gospa Živka je že nekaj časa čutila utrujenost in od časa do časa tudi kak bodljaj po dolnjem delu trebuha. Ker so se bolečine trmasto ponavljale, je povedala možu, ki ni okleval. Takoj sta stopila k zdravniku. Po nekaj ne prespanih nočeh in mrzličnih dneh je prišla porazna diagnova: rak na maternici. Nekaj dni za tem je na radiološkem inštitutu medicinske fakultete v Beogradu dežurni zdravnik vpisal novega pacienta — Živko Jovanović. Diagnoza se je po temeljitem pregledu glasila: «Carcinoma partionis vaginalis uteri» — po domače torej spet — rak.

Živko Jovanović so namestili v sobo štev. 14, kjer so bile tudi druge bolnice z isto boleznjo. Minevali so dnevi, začela se je kura, toda prej zelo obilna Živka je usihala in od 92 kg prišla na 46. Od 30. aprila do 12. junija so Živko obsevali 48-krat s kobaltno bombo — zadnjim sredstvom v borbi proti tej grozni bolezni. Ko so 12. junija pacientko izročili možu, da jo odvede domov, so zaskrbljenemu «mojstru Dragemu» zdravniki pojasnili, da se koristnost obsevanja včasih opazi šele kak teden po terapiji.

Ko so bolno Živko pripeljali spet na njen dom na periferiji Kragujevca, je okoli njene postelje bila vedno gruca ljudi, ki so jo tešili in ji vlivali upanje, da bo živela. Toda minevali so dnevi in nič ni šlo na bolje. Minili so tedni in stvar se je še poslabšala. Ko je minil čas, ko bi ugodne posledice žarčenja morale priti do izraza, se je zdravstveno stanje Živke Jovanović že močno poslabšalo. Njen mož, «mojster Dragi», sicer tega ni hotel priznati in pred ženo pokazati, mučilo pa ga je neizpodbitno dejstvo, da bo njegova žena vsahnila. Krvavitve so namreč postajale vedno močnejše in z njimi vedno neznosnejše bolečine. Bolnica je povsem izgubila tek in noči so se spreminile v pravi pekel za njo in za domače. Se poraznejše so bile analize. 30. septembra znaša sedimentacija krvi 83-110, tretjega oktobra pade sedimentacija celo na 104-120. Pri krvavitvah se začenjajo opažati tudi kosi razkrojenega tkiva.

Kakih deset dni za tem, točno 14. oktobra, torej, 4 mesece po odpustitvi iz beograjske bolnišnice, prenesejo Živko v domačo bolnišnico v Kragujevcu. Toda tu ostane le pet dni. Uprava bolnišnice da Živki na razpolago avtomobil, da jo odpeljejo domov, zdravniki pa pobitemu možu povedo, da bo zdržala kvečjemu 5 do 8 dni.

Živka ne spi niti čez dan niti ponoči. Od bolečin si grize prste in puli lase. Nič ne zaužije več in vsi čakajo najhujšega, le «mojster Dragi» se s tem noče sprijazniti. V eni teh neprespanih noči se spomni, da živi v vasi Bajazitovo 70-letni starček Boja, ki so ga bili odpustili iz bolnišnice z rakom v požiralniku, ker je bilo vsako zdravljenje že odveč. In starček Boja kljub temu še živi. Do Bajazitova je 35 km. «Mojster Dragi» jih ob vsem slabem vremenu napravi v eni noči pes in tu vidi da je «brezupni Boja» dejansko čil in zdrav. Pobitemu možu je Boja povedal, kako se je izlečil.

In ko je mojster Dragi prišel domov, je stopil v trgovino, kupil liter petroleja, ga odnesel v tovarno, da so mu ga prečistili in tako filtriran petrolej prinesel domov svoji ženi.

Ko se danes «mojster Dragi» spominja teh dni, pravi, da tedaj že ni bil več normalen. Kljub temu pa se onih dni z veseljem spominja. Že na smrt obsojena Živka ni hotela slišati o tem, da bi pila petrolej, kot je bil naročil starček Boja. Ker je brezupno odklanjala, ji je mož s silo zjutraj in zvečer dal požreti po žlico petroleja. To se je ponavljalo dan za dnem in po treh tednih «petrolejske terapije», se je bila Živna nanjo že privadila. In tako je prišel 23. november 1957, ko je Živka prosila domače, naj ji pomagajo na stranišče. Mož in vsi ostali so ob tem obstali. Živka se že mesece ni premaknila s postelje. Pomagali so ji in, ko se je vrnila, ni več legla na kavč, kjer je že mesece sama ležala, pač pa na zakonsko posteljo. Bilo je že pozno zvečer in mož je legel poleg nje, ugasil luč in v sobi je njeno stokanje začelo počasi ugašati. «Mojster Dragi» je mislil, da je prišel usodni konec. Ko pa je prisluhnil, je opazil, da Živka normalno diha, da spi. Spala je vso noč, tako, da je on zamudil v tovarno, da bi je ne prebudil. Ko se je iz tovarne vrnil jo je našel na robu postelje s skodelico juhe v roki.

Od tega dne se je njeno stanje začelo naglo boljšati. Kmalu je vstala, začela normalno jesti, se rediti, delati in danes živi normalno življenje povsem zdravega človeka in njen spomin na težko bolezen so le mučne sanje.

Če bi se bil pripetil en tak primer uspešnega zdravljenja s «petrolejsko terapijo», bi mogli reči, da spada med one izredno redke primere spontane ozdravitve. Toda prej smo omenili, da se je v beograjski bolnišnici v sobi št. 14 zdravilo več pacientk. Živka se je bila tedaj sprijateljila s 70-letno Milevo Milojević iz naselja Osipaonica in 65-letno Roso Jocić iz naselja Sikole blizu Negotina.

Ko ji je po bolezni odleglo, se je spomnila tudi svojih prijateljic in tako prosila moža, naj bi njeni prijateljici obiskal, da je na to pristal. Namen je bil, seveda, tudi njima svetovati «petrolejsko terapijo» in ker sta tudi ti dve bili v enako obupnem stanju kot Živka, se nista dolgo obotavljali. Mesec dni za tem je poštar prinesel k Jovanovičevim v Kragujevac prvo veselo pismo iz Osipaonice, nato so sledila pisma tudi iz Sikole in tem pismom so sledila vedno bolj vesela pisma. Tudi ti dve bivši pacientki, ki sta bili obsojeni na smrt, sta danes zdravi. Na rednih kontrolah, kamor hodijo od časa do časa, zdravniki ugotavljajo, da je njihovo stanje dobro in da so se rane na napadenih organih «popolnoma zacelile in epitelizirale».

Zgodbo smo navedli brez uvoda. Za zaključek pa bomo povedali, da se z navadnim empirizom znanost kaj nerada sprijazni. Primer treh žensk, ki že dve leti po prebolelem raku živijo povsem normalno življenje, postaja zanimiv. Del ali bolje večina zdravnikov to zdravljenje odločno odklanja, del zdravnikov pa kljub skepsi «petrolejske terapije» načelno ne odklanja, pač pa namerava to terapijo konkretno preizkusiti, seveda pod lastno, torej strokovno kontrolo. Ker gre za borbo proti bolezni, proti kateri je kljub velikemu napredku znanosti kaj malo sredstev, čemu bi ne preizkusili tud itega. Res je, da ni v literaturi nikjer zabeležen poiskus zdravljenja raka s petrolejem, toda v starokitajskih medicinskih beležkah beremo, da so Kitajci pred tisoči let zdravili nekatere bolezni tudi v prirodnih vrelcih nafte in predpisovali «črno tekočino». Nafti oz. petroleju sicer očitajo, da združuje ali vsebuje, določen kancerogen agens, toda homeopatija, ki je seveda zelo stara, temelji na načelu «similia similibus curantur», to se pravi slično se s sličnim zdravi. Za sedaj pa pustimo, da bodočnost pove svoje.

Zadeva «atentata» na bivšega francoskega ministra Mitterranda je še vedno zelo živa. Državno pravdništvo v Parizu je odredilo aretacijo bivšega poslanca Pesqueta, ki je «atentat» organiziral. Na sliki Mitterrand (na levi strani) odhaja iz senata, kjer je odločno nastopil proti tistim, ki so mu hoteli odvzeti poslansko imuniteto

KEDAR NATH

Kraljeva brada

«Mogoče bi bilo najbolje predati vso zadevo ministru pravosodja», je dejal predsednik vlade. «Kar se mene tiče, mislim, da je tkalec pametnejši od onega!» Kralj je zamišljeno gledal skozi okno; zunaj je veter semtertja upogibal jesensko listje. «Banya ventur posoja denar in se zanaša pri tem. Vedno ima dobiček!»

«Obžalujem, Sire, da nisem toliko pameten. Tkalec gara od ranega jutra do poznega večera in se komaj preživlja. Banya je lahko zvit in premeten; toda zvitost in premetenost sta največkrat posledici lakomnosti in ne modrosti, ker ta prihaja iz nižin in vede...»

Modre besede svetovalca so takoj delovale na kraljeva čustva. Takoj je dal poklicati pravosodnega ministra.

«Moje ponižno mnenje», je važno pripomnil minister pravde, «da za sedaj ne moremo niti za tkalca, niti za posojevalca denarja reči, da sta pametna. Zato je vprašanje, kdo izmed njiju je modrejši, popolnoma brezpomembno.»

«To je vse preveč splošen odgovor.»

«Resnica, Sire, je vedno splošna. Resnica ostane odnoveljavno dejstvo in zato težko reči z brezpogojno gotovostjo, kdo ima več pameti. Naj mi bo dovoljena domneva: nekaj pameti je prirojene, nekaj pa pridobljene. Star pregovor pravi: samo bedak misli, da ne dela napak!»

«Spričo nasprotujočih si mnenj,» je predlagal ministrski predsednik, «naj veličanstvo samo poizkusi».

Kralj se je prisiljeno nasmehnil; na vprašanje, ki si ga je bil zastavil, mu nobeden ni mogli odgovoriti. Kljub temu pa se mu je zdel zelo dober predlog ministrskega predsednika.

* * *

Komaj uro kasneje se je pojavil na dvoru majhen čilav mož. Ali so mogoče skrili enega mojih, ne najbolj čednih poslov? — se je spraševal. Njegove oči so zbegano pobliskavale. Še bolj pa ga je begala bleščeče oblečena gospodična, ki ga je takoj obstopila.

Po globokem poklonu se je njegova kozja brada dotaknila zlate preproge.

«Sedite ob strani Njegovega Veličanstva!»

«Ne, Sire, ne!» je molevdal banya, močno presenečen v svoji notranjosti. «Ne drznem si, razen tega nisem vreden tega!»

Zaradi velikega strahu je začel nervozno premikati prstice. Po daljšem prigovarjanju in zagotavljanju je končno le spustil h kraljevim nogam.

«Krasno brado imate», je dejal ministrski predsednik. «Njegovo Veličanstvo jo želi kupiti. Povejte, prosim, ceno.»

Posojevalec denarja se je strašno začudil. Sprva je mislil, da gre za kazen za eno izmed odkritih goljufij, ki jih je bil zagrešil. Toda izraz obrazov navzočih so mu preprečili, da bi omedlel. Polagoma se je umiril in postajal samozavesten. Nasmehnil se še ni zganila nobena žilica. Popolnoma mirno je začel z očmi razmetati obraze okoli sebe.

Moja ušesa so slišala «kraljevo željo» je dejal dobrovoljno, kljub majhni bodici, ki je le še ostala. Ubogi gospodar ste in zaporednik, Sire! Vsak delček duše in telesa vam pada in zato razpolagajte z menoj!»

«Njegovo Veličanstvo želi kupiti vašo brado. Zato prosim, bodite kratki!»

Tkalec se je obotavljati začel, se je obotavljati in, obračajoč na vse strani, spraševati, kaj naj stori. Spodbuden pogled ministrskega predsednika ga je razgnal še preostale zadrege. V njem je zmagala lakomnost. Mislil je, da bo najbolje uspel z nasvetom, katerega se je posluževal pri svojih strankah. Dolgo je nareč sprva premišljeno potipal in jim naravnavil ceno. V trenutku, ko je z obema nogama ponovno v kupčijo, češ, nekaj pa bom tvegati. Prenizka cena bi naredila vtis njegovi hlapčevske pokornosti in bi jo brez dvoma takoj zavrnili. Končno gre vendar za ugled kraljevske hiše v tej igri!

Popolnoma zapeljan od premišljenega sklepa je vprašal: «Ali je deset rupij preveč?»

Brez pripomb in celo z najmanjšega začudenja je bil pričakovano njegovo ponudbe, ki je bil takoj zahtevano dobil. Takoj zatem je prisotni dvorni brivec in mu izročil predmet kupčije — brado.

Ni pretekla ura in že je bil banya spet na dvoru. Bil je zelo razburjen in je težko dihal.

«Sire, sire,» je začel prositi. «Tisočkrat vas prosim oproščenja! Ponižno vas prosim, bodite usmiljeni in mi takoj vrnite brado!» Iz zepa je potegnil deset srebrnikov.

«Kako, da ste se tako hitro premislili?»

«Sire!» Posojevalec je imel oči polne solz. «Moja žena, ko me je zagledala brez brade, je vzkipela: ‚Ti nesramni vol, kje je znak tvoje časti!' Sire, pokazal sem ji denar in ji povedal vso zgodbo. Toda ni hotela razumeti. Razsajala je: ‚Ti si svoje moško dostojanstvo prodal za umazanih deset rupij!' Tolmačil in pojasnjeval sem ji, toda vse je bilo bob ob steno. Pred vsemi ljudmi mi je zagrozila: ‚Dokler ti ne zraste znak dostojanstva kot je bil, se ne smeš prikazati v hiši'.»

Kralj je pogledal ministrskega predsednika, ki je pomežiknil. Nato so mu brado vrnili.

Toda čez pol ure je bil banya že spet na dvorcu ves bled in zmešan. «Kaj naj storim, Sire,» mu je dejal z glasom strtega človeka.

Ko se je vrnil domov ga je žena pričakala pred vrati: «Torej se vračaš z ničvrednim šopom kocin, umazano častjo in s smešno nizko ceno prodanim moškim dostojanstvom!» Nagnala ga je s psovkami in mu pred nosom zaloputnila vrata.

Kralj se je smejal, ponovno vzel brado in jo spet plačal.

* * *

Tkalec je bil človek širokega obraza, čokate postave in je imel močno čeljust z oglato brado. Njegove oči so bile temne in mirne. Poslušal je in si pri tem s prsti nežno gladil košato črno brado.

«Vse, kar imam, Sire, je vaše,» je izjavil slovesno. «Izvolite ukazati!»

Navzoči so ga napeto gledali; on je poglede zdržal in dejal: «Moja cena je vaše imetje. Kar se vam vedno zdi primerno, je tudi meni prav.»

«Kaj pa če jo hočemo odkupiti po vaših lastnih pogojih?» je pritisnil kralj.

Oni je še vedno nežno gladil brado, kot bi bila njegov edini otrok.

«Zato,» je dejal premišljeno, «mi prijatelju dovolite, da vse skrbno premislim, ker je zadeva močno zapletena.»

Kralj je postal radoveden.

«Moja brada, Sire, je moja čast!» je pribil tkalec. «S temi nekaj kocinami sem trdo, toda častno živel in si ustanovil ugledno družino. Pred desetimi leti sem si zgradil hišo, ki me je stala dve sto tisoč rupij. Pred petimi leti sem omožil najstarejšo hčer, kar me je spet veljalo nadaljnjih petdeset tisoč rupij. Imam pa še neporočene dve hčeri in tri sinove.

Moja brada je moj kredit, Sire!» je dodal in s tem podkrepil pomembnost svoje brade. «Pred nekaj leti sem hotel zastaviti en sam las iz brade za najetje 18 tisoč rupij. Sedaj pa je tako: dokler bom imel brado, mi bodo še vedno pomagali, kajti brada ni samo znak časti, temveč tudi moje plačilne zmogljivosti.

Večkrat so mi jo poskušali ukrasti celo tatovi; proti tem sem se najodločneje boril in bil pred tem tudi ranjen, za kar sem moral zdravniku plačati znatne zneske. Vse te malenkosti mora človek upoštevati pri računih.»

«Kolikšna vsota bi po vaši sodbi bila primerna?»

Tkalec je trenutek premislil in dejal s sproščenostjo deželjana: «Milijon rupij, Sire!»

Kralj se je debelo zarežal in prikimal. «Brada je naša, vi pa imejte denar!»

Prišel je brivec, da bi tkalčevo čeljust osvobodil lepega okrasa. Tkalec je stopil korak nazaj in porinil brivca vstran.

«Bedak!» je zavpil nad njim. «Hočeš porezati kraljevo brado? Moja je že zdaj prodana; ta pa, ki jo nosim, je kraljeva brada. Ne pozabi, da je to lastnina Njegovega Veličanstva!»

Te besede je podkrepil s pestjo, ki je udarila v obraz «žalivca».

Kralj se zlepa ni nehal smejati. Smejal se je — kot pravi uradno poročilo dvora — uro in petinštirideset minut.

Potem je podaril tkalcu ne samo brado, temveč tudi srebrnike, ki jih je bil zaslužil z modrim odgovorom.

1) Banya = indijski posojevalec denarja.

OPOMBA O PISATELJU

Kedar Nath sodi med mlajše naprednejše indijske pisatelje. Sedaj živi v Varšavi.

Iz novejših dobrih filmov

Prizor iz Camusovega filma «Črni Orfej»

PLEMENITI KONTRASTI

Pariška «Opera comique» in Prosvetni dom v Izoli...

Basist ljubljanske Opere Ladko Korošec - stotrikrat Kecal - Kratka pot od dramskega igralca do opernega basista - Sancho Pansa v Parizu - Pimen in Vaarlam v Barceloni • In vendar - Don Pasquale v Kopru in Izoli

To ni niti biografija, ne reportaža in ne informativni zapis, kajti težko je na strogo odmerjenem časopisnem prostoru, predstaviti tako zanimivega človeka, kakor je Ladko Korošec. Pri vsem tem pa je najbolj zanimivo prav dejstvo, da ta mož nima nič takega na sebi, kar bi zamikalo novinarja ali reporterja: nič rahlo pozerskega, kar je navsezadnje vendarle vsaj zunanja dekoracija gledališko-opernega človeka. Nobene tipično operne fasade ne na obrazu in ne v celotni pojavi, niti nekakšnega originalnega «opernega» zvena ni v njegovem glasu, nič artistično-opernega tudi nima tematika njegovih konverzacijskih mimobežnosti. Morda pa je ravno to tako zanimivo, da človeka prvi hip osupne.

«Lepo vas prosim, nikar ne pišite o meni, ker...»

«Toda...?»

«... v resnici ni kaj pisati. To, da sem operni pevec, ljudje itak vedo. Da sem basist, tudi. Da sem rad med ljudmi, prav tako. No... in?»

V koprski «Vipavki», kamor ga je pripeljal član Slovenskega okteta Tone Kozlevčar (strastni ljubitelj redkih dobrih ljudi in dobrih vin), se je ob domačem kosilu razpihal pogovor o estetskih vrednotah koncertne izvedbe Donizettijevega «Don Pasquala», s klavirjem seveda. A Korošec je — kako zanimivo za njegovo notranjo podobo! — uporno potiskal v prvi plan vlogo umetnika, v tem primeru opernega pevca, v neki napredni družbeni skupnosti: da gre — čeprav na račun estetskih kvalitet — med ljudi, da jim ob maksimalnem razdajanju lastnih moči vsaj nakaže svet operne glasbe, ki jim je sicer tako nedopovedljivo daleč. Iskra zdrave, človeške, polne in zadovoljujoče sreče se je prižgala v njegovih očeh, ko je pripovedoval o uspehih te donpasqualske skupine v vaseh na Dolenjskem in drugod, pa o tem, kako so prihajali kmečki ljudje po predstavi k njim, se z njimi pogovarjali.... Da, tu, v teh malih, na videz drobnih in nepomembnih srečanjih, morda kje na Dolenjskem ali Štajerskem, vseeno, kjerkoli že, tu se začenja renesansa neke umetnosti, tu izgubi svoj papirnat šelest geslo: umetnost ljudstvu. Ladko Korošec sugestivno omamlja s svojo zavzetostjo, pa s svojo čudovito in toplo privatnostjo, ki pa je vsa vaša, če le pokažete kanček razumevanja za njegove ideale. Mislil sem si: o bog, ali je mogoče, da danes med nami prebiva še tak človek, ki pri vsem svojem zanosnem idealizmu celo še verjame v te svoje ideale? Ali pa nemara ta kontrast ne oznanja naše velike skepse, malopridne prizanesljivosti, samoljubja, sivkaste prilagodljivosti in suhega, zoprnega pesimizma?

Zgodba tega pomirjujočega humanizma se je začela leta 1920 v Zagorju ob Savi. Sodim, da je bil Ladko Korošec doma v skromni družini, dasi tega ni posebej poudarjal. To so namreč stvari, ki po svoje oblikujejo značaje. Njegov oče je bil kapelnik rudniške godbe in strast za muziko ga je oplazila že v otroških letih. Vzorna biografska beležka bi s cehovsko natančnostjo poudarila osnovno šolo, pa srednjo šolo, namigovala na uspehe v šolskih nastopih. Spustimo vdano ta srednji del: operni basist Ladko Korošec je v Ljubljani končal dramsko Akademijo in še zdaj ga topli spomini priklepajo na imena profesorjev Debevca, Šesta in Šariceve. (Zdelo se mi je, da zakajena, gostilniška «Vipavka» zdaj ni več tako brezupna, tako zapredena v pajčevino krčmarstva!) Tri leta je bil dramski igralec: baron Žiga Zois v «Matičku», pa še to in ono, naposled vloga Povodnega moža v Strindbergovi drami «Nevesta s krono». Ta Povodni mož je prekucnil njegovo kariero: vloga je namreč zahtevala, da njen nosilec tudi poje. In Korošec je pel: zato, ker je to terjala vloga, in zato, ker je rad pel. Slišali so ga, povabili v Opero, postal je učenec Julija Betteta in — še danes je tam. Preprosta zgodba, kaj ne? Brez ekspozicij, konfliktov in očiščenja: ravna, bi človek rekel, in gladka.

Kakor njegova gostovanja: leta 1954 z beograjsko Opero v Wiesbadnu. Pel je Vaarlama v «Borisu Godunovu». Tja so ga poklicali potem še štirikrat. Prav tako v švicarski Lausanne. Potem je bil kralj Tref v Prokofjeva «Treh oranžah» — z ljubljansko Opero v Parizu in pozneje v Benetkah. V Pariz se je vrnil z beograjsko Opero, toda v novi vlogi: Sancho Pansa v operi «Don Kihot». Ladko Korošec je čuden človek: svoje uspehe sramežljivo skriva v podstrešje svojega srca. Drugi so povedali, kako je bilo v Parizu: bis, bis, Sancho Pansa. On pa je z Don Kihotom — basistom Cangalovičem — nepreudarno sedel v razkošni oblačilnici Sarah Bernhardove. Zaradi njega, zaradi slovenskega in ljubljanskega in zagorskega in pri vsem tem se vedno tako tragičnega, toplega in osebnega Sancha Panse je beograjska Opera ponovila svojo predstavo. Ne vem, če si je kdo doslej upal napisati to resnico: tu je in ljudje jo bodo brali. To je pa tudi vse, kar je o njej treba povedati. Potem je bil Korošec v Parizu še Vaarlam in je bil še Dikoj v Janačkovi operi «Katja Kabanova».

Letos bo 22. decembra gostoval v «Grande Teatro Celeo» v Barceloni. V dveh vlogah ene opere: Vaarlama in Pimena v «Borisu Godunovu». Tu so torej tisti redki kontrasti: Ladko Korošec poje v Wiesbadnu, pa v Lausannu, pa v Parizu, pa v Benetkah, potem v Barceloni — z enako močjo, z enakim notranjim ognjem, ki prežira vse papirnate predsodke, pa poje «Don Pasquala» v Kopru in Izoli, v Kostanjevici ali kje v kakšni drobni vasici v osrčju Slovenije. Take stvari je vredno zabeležiti: to so namreč ljubeznivi antagonizmi današnjega časa. Neugnani Doktor, všečni, poniglavi, okrogli pa vrtoglavi Don Bartolo, pa spet živahni, slovansko domačni Kecal in navsezadnje skozi solze smešni, a vendar cervantesovsko tragični Sancho Pansa — štiri velike postaje na dolgi, a ne vedno lepi in shojeni poti opernega basista in prijatelja vseh ljudi, še posebej pa znanca in tovariša malih ljudi Ladka Korošca.

Saj ne more biti naključje, da na nogometnih tekmah, kamor rad zahaja, navija za moštva, ki so na koncu lestvic. «Fantje, danes pa boste zaigrali», jim pravi. In najrajši bi jim to zapel. Nemara pa bi bilo treba s filmsko kamero, ki jo ima doma in je njegov zvesti, ljubljeni konjiček, posneti dokumentarni film z naslovom: «Ladko Korošec — vdani in zvesti slovenski Sancho Pansa».

MILAN LINDIČ

ŠE ENKRAT MLAD AVTOR V OSPREDJU

Smiljan Rozman: «Obala» (knjiga kot filmski omnibus)

Pet med seboj rahlo povezanih zgodb iz življenja letoviščarjev, domačih in tujih, natakarjev, godbenikov, tabornikov, mornarjev

Knjiga domačega avtorja je na slovenskem knjižnem trgu vedno zanimiv pojav, ki je toliko zanimivejši, če gre za mladega avtorja. Po izidu pa še bolj, če knjiga opraviči pričakovanje in ne razočara. Knjigi, ki je zdaj izšla pod naslovom «Obala», moramo priznati, da je opravičila pričakovanje. Še več. Marsikoga bo prešenetila. Vsem pa bo dokazala, da imamo tudi med našimi najmlajšimi pisatelji avtorje, ki znajo obravnavati sodobne teme, ki so zanimivi, privlačni, moderni in kar je glavno znajo pisati. Knjiga «Obala» je tako vse pažnje vredna.

Izšla je v zbirki, ki jo je na novo zasnovala Državna založba Slovenije. Njen prvotni naslov «Pisci mladega rodu» dokazuje, da je ta zbirka namenjena mladim avtorjem. Sedanji naslov «Tokov časa» sicer tega ne pove tako določno, vendar kaže na to, da hoče založba z izdajanjem knjig v tej zbirki omogočiti mladim talentom objavljanje njihovih del, pa čeprav morda ne gre za posebno dognane umetnine. Knjiga «Obala» je ena izmed prvih treh knjig te zbirke mladih pisateljev.

In kdo je avtor?

Smiljan Rozman je doma iz Maribora, kjer se je rodil leta 1927. Doživel je vojno, saj so njegove starše izgnali Nemci v Srbijo, sam pa je komaj šestnajstleten okusil prisilno delo v Nemčiji. Po vojni je dokončal učiteljišče in nekaj časa učil. Potem pa se je posvetil, predvsem pisateljevanju in živi zdaj v Ljubljani. Pisati je začel že v srednji šoli. Javnosti se je predstavil z novelami, ki jih je zadnja leta objavljal po slovenskih revijah. Lani pa je pri mariborski založbi Obzorja izdal roman «Nekdo», zajet iz življenja druge svetovne vojne. Zanj je prejel Prežihovo nagrado.

Letos se nam je predstavil s knjigo «Obala». Če bi v književnosti uporabili filmsko izrazoslovje, bi tej knjigi nadeli podnaslov «literarni omnibus». Kajti knjiga je sestavljena iz petih med seboj rahlo povezanih zgodb, ki jim je skupna obala in življenje okoli nje. V teh zgodbah obravnava pisatelj življenje v nekem letovišču ob našem morju. Pri tem opisuje življenje letoviščarjev, domačih in tujih, natakarjev, godbenikov, tabornikov, mornarjev in domačinov, od katerih vsak po svoje doživlja poletne dni v času turistične sezone. Njegove zgodbe so neprisiljene, preproste, skoraj igrive, napisane lahkotno, hudomušno, s smislom za humor in rahlo ironijo. Pa vendar kljub vsemu tople, prijetne, svetle in polne toplote, tako kot so lepi in brezskrbni dnevi na počitnicah ob morju. Pisatelj je izredno dober opazovalec. In zato bi lahko njegove zgodbe še toliko bolj lahko primerjali s filmom. Bralcu se zdi, kot da na platnu gleda pred seboj to pestro in prijetno življenje, ki ga, kot neusmiljeno realistična kamera, do podrobnosti prikaže bralcu pisateljevo pero. In tako kot v filmu, je tudi pisateljeva tehnika pripovedovanja taka, da kratko, jedrnato, a ostro in plastično čara pred bralca koščke življenja, ki mu je skupna obala in ljudje okrog nje. V tem svojem načinu pripovedovanja in obravnavanja sodobne tematike je avtor originalen. Ze to pa je avtorju treba šteti v prid. Pa tudi ta tematika sodobnega življenja je nekaj novega v naši književnosti. In če omenimo še prijetne zgodbe, smo s tem povedali vse, kar daje knjigi vrednost, čeprav nas včasih prevelika lahkotnost le malce moti.

«Obala» sicer ne predstavlja kake posebno velike umetnine. Je pa to na poseben način napisano delo, s svojsko obravnavano tematiko, skratka knjiga, ki je zanimiva in ki predstavlja nekaj svežega v naši književnosti. Zato gre avtorju priznanje, posebno še, ker ni nobenega dvoma, da bodo ob tej prijetni knjigi uživali mnogi bralci, kot uživajo ob prijetnem filmu, ki sicer dosti ne pove, ki pa vendar pokaže človeku, košček njegovega življenja, povrh vsega še takega, ki je prijetno.

Knjiga mladega avtorja zasluži vso pozornost ljubiteljev knjig.

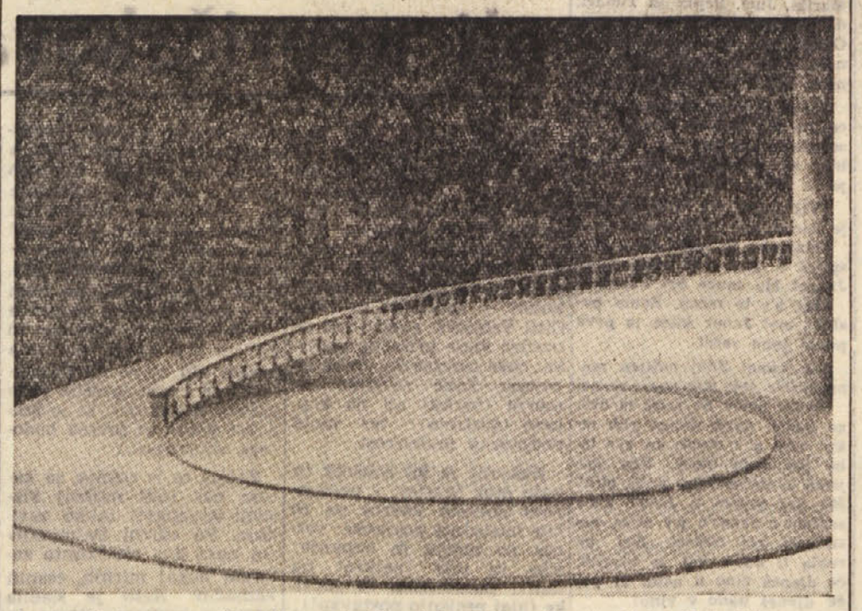

Iz nemške scenografije: Heinrich Wendel: «Princ Homburški» Heinricha von Kleista. Mestni oder, Wuppertal

Naša partizanska pesem

Partizanska pesem je kljub temu, da obravnava za današnje čase že skoraj zgodovinsko tematiko, še vedno polnokrvna, borbena pesem, z nezmanjšano veljavnostjo in še vedno aktualna, saj nam borba za nacionalno in osebno svobodo samo simbolično predočuje borbo za splošno in resnično svobodo vsega človeštva proti temnim silam. Iz teh razlogov se je založba «Borec» lotila nove izdaje partizanskih pesmi, hoteč v novo zbirko zajeti vse pesmi, ki so nastale v času narodnoosvobodilnega boja, ne glede na njih izvor in poreklo.

Tako smo dobili na naš knjižni trg okusno opremljeno knjigo, ki prinaša besedilo in note 156 pesmi, razvrščenih v pet ciklov. Knjiga ima poleg uvodne besede urednika Radovana Gobca še študijo dr. Padoslava Hrovatina o slovenski partizanski pesmi. Na koncu pa so še kratke opombe k pesmim.

V uvodni besedi ugotavlja urednik, da predstavlja predmetna zbirka najpopolnejšo izdajo partizanskih pesmi, kar jih imamo pri nas. Skupno število teh pesmi nas naravnost preseneča. Prav ta knjiga pa je obenem dokaz, kako plodna in ustvarjalna je bila kulturna tvornost naših ljudi tudi med osvobodilnim bojem. Prav primerjava med domačimi, povsem domačimi pesmimi in presajenimi, kaže ugodno sliko domače tvornosti. Knjiga pa je pomembna tudi zato, ker so nekatere pesmi, ki so bile sicer kvalitetne, pa zaradi manj spretne priredbe manj izvajane, postale z objavo v tej zbirki dostopne vsem pevcem. V sporazumu z avtorji je namreč uredniški odbor nekatere pesmi priredil in jih napravil bolj pevne ali bolj učinkovite. Uvodna študija dopolnjuje zbirko, nastanek posameznih pesmi in druge podrobnosti v zvezi z njimi pa tolmačijo opombe.

Osrednji del knjige so pesmi, razdeljene po ciklih. Partizanskim priredbam slovenskih narodnih pesmi sledе pesmi drugih jugoslovanskih narodov. Nato so uvrščene ruske revolucionarne pesmi in pesmi drugih narodov. Osrednji del zbirke pa predstavljajo «slovenske umetne partizanske pesmi», ki jih je tudi največ

Založba «Borec» je z izdajo te zbirke partizanskih pesmi storila nadvse pomembno delo in pripomogla, da bo pesmarica pomagala ohraniti partizansko pesem živo in še večkrat izvajano.

Pripominjamo, da so pesmi prirejene za moški zbor.

Tone Seliškar: Martinček, sin brigade

Priljubljeni mladinski pisatelj Tone Seliškar je za založbo «Borec» pripravil besedilo za slikanico, ki jo je opremila z izvirnimi podobami Marjanca Jemec. Knjigi se pozna, da jo je napisal odlični mladinski pisatelj, ki ve, kaj je treba mladim bralcem. Avtor je obdelal v knjigi zgodbo mladega fanta Martinčka v času osvobodilnega boja. Zgodba se po mnogih peripetijah in burnih doživetjih srečno konča. Tudi slike so primerne, vendar bi tako kvalitetno in res lepo napisano besedilo skoraj zaslužilo bolj veščo risarsko roko.

Sl. Ru.

Fran Albreht

(17. XI. 1889-17. XI. 1959)

Fran Albreht, slovenski pisatelj, literarni in gledališki kritik, esejist in kulturno-

politični publicist, prevajalec, literarni organizator in javni delavec je pred dnevi dopolnil svoje 70. leto. Rodil se je v Kamniku, gimnazijo pa je študiral v Kranju, kjer je že urejal dijaški rokopisni list Cvet in sad. Prvo javno objavo svoje pesmi je doživel l. 1906 v Slovanu, potem pa je sodeloval še v Omladini in Domačem prijatelju, od l. 1908 pa tudi v Ljubljanskem Zvonu. Seznanjal se je tudi z idejami socializma, kar je prišlo neposredno do izraza že v njegovi poeziji; njegov Spev proletarcev je iz časa okrog l. 1910.

Od l. 1912 dve leti domačega poučevanja v Gorici nato vojna, po vojni diploma na slavistiki ljubljanske univerze, v drugi svetovni vojni Dachau, po vojni važna mesta ljudske oblasti do upokojitve. To je zunanji potek Albrehtovega življenja. V tem času je pa tudi deset let urejevanja Ljubljanskega Zvona, vidimo ga med avtorji Krize Ljubljanskega Zvona in med ustanovitelji revije Sodobnost. Vselej je stal na pozicijah, katerih veljavnost in tvornost je v celoti potrdila najnovejša zgodovina.

JANEZ BRTOJA, BARKOVLJANSKI ZIDAR IN PEVEC

Kako je Janez iskal botra ob polnoči, kako je delil vino s svojo Vano in kako je sedel v «kuri»

Nosili smo še krila, kajti prve hlače smo oblekli, ko smo šli v prvi razred barkovljanske šole, in smo se že čudili, kako more nekdo imeti ime Janez in še povrhu vzdevek Brtoja. Kakšen Barkovljan je to, če mu ni ime Nine, Vanek, Vane al kaj takega? Naše začudenje ni nič pomagalo, kajti Janez je ostal do svoje smrti Janez Brtoja.

Janez je imel svojo hišico na dolgem bovedskem dvorišču. Borna je bila njegova hiša, kajti na pročelju je manjkala polovica ometa in desno okno se je s težavo zapiralo. Pred hišo je bil postavljen kamnit stol, na katerem je lahko sedelo več oseb, a kljub najlepši legi, od koder se je lahko gledalo barkovljansko morje, ni bilo Janezu dano, da bi ga občudoval. Na prostornem dvorišču je bilo vse prepleteno z vrvmi, na katerih je njegova Vana sušila perilo. Vana je bila perica in je na te vrvi obešala skozi ves teden rjuhe, srajce in drugo belo perilo, a vmes so visele tudi rdeče flanelaste ženske hlače, ki so se ob kraški burji napihnile, da so se zdele kakor baloni. Seveda smo kot otroci izkoristili tako priliko, da smo metali v take napihnjene hlače večje ali manjše kamenčke in smo bili tako nekaki predhodniki današnjih košarkarjev. Tudi Vana se je morala globoko prikloniti, ko je šla nabrat peščico petersilja, kajti obešeno perilo je viselo skoraj do tal. Zato pa tudi Janez, ki ni več videl skozi devet zidov, ni mogel s svojimi očmi do morja.

Tako je bilo pred Janezovo hišo ali nič bolje ni bilo v njej. Od večnega dima okajena kuhinja ni razpolagala s takim prostorom, da bi človek v njem lahko sedel. V ponedeljkih je bilo razgrnjeno umazano perilo po vsej mizi, po stolicah, po skrinji, omari in po vsem, ki je imelo tudi najmanjšo ploskev, v torkih je bila razgrnjena žehta, v sredah splaknjeno perilo, v četrtkih posušeno in je ostalo do petka, ko ga je Vana spravljala v cule. V sobotah pa je Vana raztegnila domače perilo, tako da je ostala kuhinja Janezu na razpolago samo v nedeljah. Pa kaj bi Janez v nedeljah s kuhinjo? Ta dan je bil posvečen maši, večernicam in gostilni.

In vendar je našel Janez prostor, kamor je lahko sedel in to je bila «kura». Pa ne mislite, da imajo s to besedo opravka kokoši. Kaj še! Kura so rekli majhnemu prizidku v svislih hiše, ki je služil za kuho. Na nizkem ognjišču je bil postavljen v pravokotu daljši stol, na katerem je lahko sedela vsa Janezova družina izven Vane, ko je zunaj deževalo in skozi vso zimo, ko je bilo sedenje na odprtem priprava za prehlad in kašelj.

V tej «kuri» je ob slabem vremenu in skozi vso zimo sedel Janez in jih kvasil v veliko veselje družinskim članom in sosedom, ki so se kaj radi shajali v Janezovi hiši.

Redki so bili dnevi ali večeri, ko se v Janezovi kuri ni kadilo. In še kako se je kadilo! Med letom je bilo mnogo vlage in takrat je Janez pripravil svoji Vani samo vlažna in večkrat celo mokra drva. Ob takih prilikah se je valil dim od stropa do kolen, da se niso videli drug drugega. Večkrat je Vana klicala svoje otroke k večerji, ki so bili od nje oddaljeni dober korak, a Vana jih ni opazila, kakor niso videli otroci Vane.

«Kej jeh kličeš h večerje» je rekel Janez, «sej smo kukr uokajene klobase jen se l'hko ad'n drüzga pojemo.»

Janez se je točno držal navodil, ki mu jih je dal pokojni oče. Po takih navodilih mu ni bilo težko dobiti botra, ko je šlo za krst ali birmo. Odpravil se je proti Greti, da naprosi trgovca Pogorelca, naj mu gre prihodnjo nedeljo za krstnega botra. Pod okno Pogorelčevega doma je prilomastil točno ob polnoči in začel metati kamne v polkno, za katerim je spal Ante. Dosti je padlo kamnov, preden se je Pogorelec prebudil, a naposled je vendar odprl okno in vprašal, kdo je tisti malopridnež, ki ga ob tako pozni uri budi iz spanja.

«Jest s'n jest, gaspud Pogorelc. Jest s'n, Janez Bertoja.»

«Jen kej češ jemet u tej ure?»

«S'n pršo v's pruaset, če grjeste za krstnega buatra muajmo sine, ke mo bomo dale glih tisto jeme, ke ga jemaste vi.»

«Pej ne be pršo l'hko jütre, ke b'š pršo spet an gl'ž'k tropinovca u muajo žganjarno?»

«A ni miga taku» mu je odgovoril Janez. «Muoj ranjek uače me je rjeko, de treba nejt buatra na pastele jeno ne u vaše petešarije.»

Kaj je hotel Ante Pogorelec, gretarski jestvinčar, kakor obljubiti Janezu, da se bosta videla v nedeljo pri krstnem kamnu?

Janez je bil po poklicu zidar a v nedeljah je bil tudi cerkveni pevec. Pošteno je pritiskal s svojim nizkim basom, ko so peli za božič:

Kaj se vam zdi pastirci vi,
al' ste kaj slišali?

Za velikonočne praznike je prišel hripav domov, ko je moral pri Riccijevem Alleluja zapeti to besedo najmanj stokrat, a vse pesmi je pel Janez po notah in ne na pamet, kajti že v tistih časih se je pelo v Barkovljah po notah.

Bilo je za doprinašanje sv. Jerneja, ko se ga je Janez malo več kakor navadno nalezel. Od starega društva do bovedskega dvorišča je bila dolga pot in še daljša je postala, ko so morala priti Janezu na pomoč vsa drevesa ki so rastla ob dolgi poti do Tabra. Malo naprej od Tabra je začela strma bovedska pot, na katero se je moral Janez pripraviti. Naslonil se je na debelo brestovo deblo, in da si nabere zadosti moči, se je zdelo Janezu primerno, da si eno zapoje. Če je že stokrat zapel drugim, zakaj ne bi zapel enkrat samemu sebi? Sv. Jernej, barkovljanski cerkveni varuh, je samo do polnoči, zato mu je treba zapeti. In Janez se je lotil:

Sklicuje praznek vse ledi
Mladjenče jeno stare.
Se sv. Jerne tle časti
Patruon jen varh tje fare.

Prav ko je končal, se je pojavil barkovljanski stražnik, ki slučajno ni govoril slovensko in je zato rekel Janezu v tržaškem narečju:

«La sa Janez, che nò se deve cantar de note?» na kar mu je Janez odgovoril: «Ma caro mio sior! Mi canto fora de note» s čimer je mislil Janez povedati, da poje po notah. Stražnik pa je končal z besedami «Fora o dentro, de note no se deve cantar» in je Janeza poslal domov.

«Ma vižga zludja! Nanka po notah se ne smej več puaj't. Mene se me zdi, de se je svet zmešo.»

Janez je imel lepo navado, da je peljal s seboj na osmico svojo Vano. Niti misliti si ne morete, kako si je štela Vana to v čast. Preden se je odpravila od doma, je šla od hiše do hiše z izmišljenimi izgovori, samo da je povedala Mariki, Juci, Pepki in Tuonci, da gre z Janezom na osmico. Ogrnila se je z lepim kraponom in je korakala vštric Janeza, kakor da bi šla k poroki.

Ko se je Vana vrnila z osmice, je šla znova obiskat vse sosede in jim pravila, kako je bilo na osmici in kaj vsega jo je Janez naučil.

«Viš Juca! Na uosmice spije Janez glih trko kukr jest.»

«Maj p'sa» je rekla Juca. «De spiješ ti glih trko vina kukr Janez? Ma muče dej Vana!»

«Ma k'r te rečen. Samo poslüš'j me! Janez kliče ta prve pualč jeno reče:

Viš Vana! Zdej nalijen, mene, puale tebi jeno nazaj mene.

Kadar pride na mizo ta drüge pualč, nardi Janez glih taku: «An gl'ž mene, an gl'ž tebe jen anga mene. Ben spijemo al ne spijemo uoba glih? Ma kej misleš ti Juca? k'd'r sedimo z Janez'n p'r mize, me zmjer'n kej nauači. Kej be rekla ti Juca, kej je vseglih, če djeneš vino u uado al pej če djeneš uado v vino?

«Eh! Vse an zlude je, ke sez takga mejšanja ne pride uon neč drüzga kukr bevanda» je rekla Juca.

«Ben videš ke ni taku, zatu ke če djeneš vino u uado, popraveš uado, ma če djenes uado v vino, pej se frdirbala vino. Videš kašne lepe reči, ke me navade na uosmice muoj Janez? Vide, ke uan se zastuope na vino jeno na uado.»

Kakor za vsakega tako so tekla leta tudi za Janeza. Bolj pogostoma je Janez posedal v svoji kuri, kjer je pomagal dimu. Janez namreč ni kadil cigaret, ne pipe in tudi ne cigare. On je imel svoje posebne cigarete, ki so bile podobne klobasam. V časopisni papir si je natresel najdebelejšega tobaka za pipo, med katerim so bile take trske, da bi žnjimi lahko skuhal kavo. Kako naj bi zvijal s takim tobakom in majhnim cigaretnim papirjem svoje posebne cigarete, ko mu bi tak tobak preluknjal papir. Za tako delo je bil primeren samo časopisni papir. Med zvijanjem je Janez vtaknil v žerjavico večjo skorjo kruha, da se je poštena segrela in jo je v takem stanju vrgel v kozarec vina, da se to malo ogreje, kajti Janez je dobro znal, da mrzlo vino lahko škoduje grlu in želodcu. Tako je Janez skozi vso zimo zvijal svoje posebne cigarete in srkal ogreto vino, dokler mu ni začelo v prsih hreščati, kakor da bi imele v njih miši svoja gnezda. Vedno na slabje je šlo Janezu in zato mu je Vana očitala, da bo vedno huje, ker preveč presceda v kuri.

«Huade na left, ku huade, če čješ uozdravet. Ma u kure ne b's jeno ne b's uozdravo.»

Naposled je bilo treba iskati zdravnika. Ko je ta dobro pregledal Janeza in mu predpisal potrebno zdravilo, mu je rekel: Lei Janez bisogna che curi la salute. Insoma, lei la se devi meter in cura.

«Ma sior mio! Se son tuto el giorno in cura.»

«Bravo Janez, bravo Janez!» mu je rekel zdravnik pri odhodu. In tako je Janez še nadalje sedel v svoji kuri, dokler ga smrt ni spravila v Kunčevo njivo.

R. P.

Pjetlarca z Ricmanj

Spisala Marija Mijot

Pred skoro petdesetimi leti je k Sv. Ivanu prihajala tedensko prosjačit stara revna ženica iz Ricmanj. Njen nastop, vedno enaka molitev in pogovor, ki ga je razpredla z mojo materjo — kar se je ponavljalo teden za tednom skozi več let — so mi ostali živo v spominu. Predvsem se spominjam njene molitve, ki je bila tako različna od one od drugih beračev, ki so po navadi molili očenaš. Danes razumem, da jo je «pjetlarca» sama sestavila, zato sem jo tudi zabeležila.

Dve osebi tu govorita druga z drugo. Prva je «pjetlarca» Ančka, druga pa mandrjerka Vanka.

Pjetlarca Ančka:

Duobr dan! Buh dej!
D'nas d'š grjè naprej.
Juočejuo strehe,
napite suo lehe,
je muokr us'k kuot,
uade pausuod,
— luba snà Vanka —
še u šulne ne manka!

S'n trudna, me vjertè
prestuopat usè jerte,
uod dave usè zguda
za staruo, je huda!
Še d'š d'nas pada,
u kolena me zbada.
Suo nuage u uade,
ja, Ančka, kar huade
petlat ukul šiš!

Luba sinka zdej viš,
za škuorjecuo kruha!
Se pr nas ne čuha.
Suo tri uatročiče
zap'ščene tiče.
Muoj sin je balan
zmire v'č us'ke dan.
Ga nesreča je pičla,
se me žena zmaličla,
z drugem pa svete,
nej buojuo je hipe prekljete!

Vanka:

Buoga reva Ančka vi,
zdej lih padan zguni,
h mize buoste sjela,
z name buoste jela!
Mineštra duabra, sirk uophan,
pride zmire praù u padan!
Dejte les še vašuo culcuo
de v'n kruha dan jen anuo mulcuo!
Učjere kukca smuo ubile,
d'nas mulce smuo nardile.
Celga kukca smuo predale
samo za f't pr kapitale.
Pr šiše duaste je dougà,
uače pjanc, skrbi n'n dà!
P'smuo tu! Jen Ančka dejte,
zdej te z name jejte,
de se utešči v'n duša.

Pjetlarca Ančka:

Ma prej ku h mize se usjeden,
za tistga muolen, ke je vreden:

(Vsa družina jo posluša.)

U jemjene baga učjeta,
gaspadarja t'ga svjeta,
jen njegouga sina
u menjave kruha jen vina,
jen svjetga d'hà
u zadržke mesà. Amen!
Nej pažjegnan buo us'k kamen!

Dave s'n pr svjete maše blà,
t'n s'n vidla Jezusa,
jen njegoveh pjet krvaveh ran.
Jezus je zbuadjen na djesnuo stran.
Ne križej ga! Ne martrej ga!
Uan je duabrega srcà,
kar ga pruosmuo, tu n'n dà!
Pruosmuo ga ta svjete raj,
na un'me svjete n'n ga daj!

Svjete križ, uače, sin, svjete duh,
Tri pršuone, an sam buh!
J'žeš, Juožej, Marija,
buode naša kompanija,
pa nuače, pa dnjeve, nejm'r u sjele,
uad vekomaj do vekomaj, Amen!

Muolen za dobrutneke naše,
jeno starše vaše,
pej za usuò žlahtuo,
nej Jez's buo us'n za vahtuo!

Buh pagljede dual pa zemle,
bagatcan užurnen, ti le jemle.
Usi tuaje črve smuò,
ti velek se jen silen,
samo julk usmilen
nej u tuaje gnade buò!

Buh de be jemele jen de be dale,
pačeščeno njegovo svjeto imjè!

Vanka:

Drugo ku zaslužla ste kosila,
samo reva, krko ste zmolila!
Ne prašte še vi kan jen kuot?
Kr h n'n nej v's prpjele puot!
Buh žjegne Ančka!

OD PREPROSTE POGAČE DO NAJIZBRANEJŠIH SPECIALITET

Človek vseh časov je precej skrbel za svoj želodec

Surova hrana - pečena živila - Kruh je bil vedno temeljno živilo - Sladokusci - Pojedine pri Rimljanih

Prehrana današnjega človeka se močno razlikuje od one, ki jo je imel človek v raznih dobah zgodovine. Dandanes, ko je tako rekoč vsa znanost vprežena v raziskovanje vseh mogočih lastnosti posameznih živil, o njih vplivu na človeški organizem, o škodljivosti tega ali onega hranila, ko že vsak šolar skoro ve vse mogoče o ogljikovih hidratih in beljakovinah, o rudninskih soleh in o vitaminih, si pač ne moremo misliti, da so ljudje mogli živeti, ko o vsem tem niso nič vedeli.

Prvotno se je človek hranil le za to, da je zadostil lakoti. Vendar pa je naravni čut v njem odločal in ga vodil pri izbiranju, da je segal po takih živilih, ki so imela vse snovi, potrebne njegovemu organizmu.

Pozneje pa se je človeku začenjal okus spreminjati, iskal je v jedi še drugih užitkov in marsikdaj se je odločil za tako jed, ki ni bila ne potrebna ne koristna, a je bila «fina», z njo se je postavljal in nemalokrat je bila taka prehrana vzrok boleznim in celo epidemijam.

Kuharska umetnost je stara prav toliko kot ognenj. Ko je jamski človek okusil meso, ki se je ponevedoma osmodilo ob ognju in spoznal, da je boljše kot surovo, ga je od takrat redno osmodil ob ognju, ali pa ga je tudi začel kuhati. Celo nekake kuharske recepte so našli iz tistih dob, napisane oz. narisane na kamnitih ploščicah. Iz drugega tisočletja pred našo dobo pa so se ohranile prave kuharske bukve, v katerih so recepti napisani na povoščenih tablicah.

Stari Grki so bili znani, da so radi dobro jedli. Uživali so malone vse jedi, ki so še dandanes cenjene in so poznali celo kaviar. Bili so tudi veliki ljubitelji školjk, cenili so zlasti pavja jajca, a za posebno poslastico so veljale pečene svinjske noge, jetra divjih prašičev in ovčja glava s figami. Jedli so tudi vse vrste perjadi, posebno divje, dalje rake in poznali so tudi najboljše vrste rib. Sadje je bilo pri starih Grkih posebno v číslih, saj ga je v njih domovini na pretek.

A med vsemi jedmi je bil najbolj imeniten kruh. Bil je bel kot sneg in nadvse okusen.

Niso bili Grki prvi, ki so začeli peči kruh. Po zgodovinskih virih je videti, da so bili prvi, ki so poznali kruh Izraelci. Tako nekako okoli 1.700 let pred našo dobo segajo zapiski. Seveda niso kar takoj znali delati kruh, kot ga poznamo mi. Ve se, da so delali kruh takole: Pred peko so žito najprej dobro prepražili in šele potem so ga zamesili v pogačo.

Potem so začeli peči kruh tudi Babilonci in tako se je polagoma jela širiti peka kruha po vseh deželah. Nekako pred 2.000 leti so ga prenesli tudi v Rim. Tam pa so peko kruha dobro spopolnili. Sezidali so posebne peči v ta namen. Tako krušno peč so odkopali v ruševinah Pompejev, ki je zelo dobro ohranjena. Imeli so tudi posebne mline, v katerih so mleli žito. Te mline so gonili ali sužnji ali pa kaznjenci. A tudi živina in celo voda.

Stari Rimljani so bili še večji ljubitelji okusnih jedil kot Grki. Najbolj znamenit rimski sladokusec je bil Lukul, ki je zapravil vse svoje imetje, ko je pošiljal posebne odprave po vsem svetu za to, da so iskale recepte za najbolj izbrane jedi.

V tisti dobi je bil Rim resnično središče sveta. Politično, pa tudi dejansko. Vanj so se stekala bogastva od vseh strani. In takrat so prirejali rimski veljaki razkošne pojedine. Takrat se je ugled posameznika ravnal po tem, koliko poje in koliko gostov povabi ter kako razkošne so njegove pojedine.

Znane so pojedine, ki so se največkrat spremenile v pravcate požrtije, ki so jih prirejali Neron, Trimalhijon, Vitelius in še mnogi drugi.

V tisti dobi so jedli leže. Pri vsaki mizi je bilo po navadi troje ležišč, vsako za tri osebe. Ob mizi je bilo ležišče nekoliko vzdignjeno, a gostje so se med jedjo naslanjali z laktom na blazino, noge pa so imeli stegnjene po ležišču navzdol. Sicer pa so bili itak bosi, ker so si obuvalo sezuli brž ko so vstopili, in si umili noge.

Pri jedi niso rabili vilic, kose mesa so nosili v usta kar z roko in zaradi tega so si morali pogosto umiti roke že med jedjo.

Najbolj preprosta večerja takih veljakov je obsegala najmanj sedem jedi. In vino. Najboljše, močno, izbrano vino. A redno so ga mešali z vodo, samega piti je veljalo za nespodobno. To seveda le med jedjo. Ko pa so končali jesti, takrat pa ni več bila obvezno mešati vino z vodo.

Najvažnejše so bile večerje, ki so tudi najdalj trajale. Tudi po več ur. Posebno imenitne pojedine so bile tiste, kjer je gostitelj poskrbel za spored. Nastopali so pred gosti plesalci in godci, recitatorji in pevci. Niso bile tudi redke pojedine, pri katerih so skrbele za zabavo gostov spogledljive ženske. In take večerje so se skoro redno spremenile v prave orgije. Nihče se ni več menil ne za obzirnost ne za spodobnost. Vse strasti so se docela sprostile.

Tudi glede obnašanja pri mizi so imeli takrat nekoliko drugačne pojme kot jih imamo dandanes. Riganje pri mizi so imeli za spodobno, a kadar so želodec že tako napolnili, da se jim je začela upirati vsaka jed, so si neredko kar tam pri mizi pomagali, da so se olajšali, da so mogli nadaljevati z večerjo.

Ko dandanes beremo o vsem tem, se nam pač gnusi. A takrat je bilo vse to zelo naravno in razumljivo. Bilo je več kot normalno, saj je bilo merilo ugleda, imenitnosti in veljave. Takrat so mnogi živeli samo za to, da so jedli.

S. A.

SCILLA GABEL nastopa v filmu Camilla Mastrocinquecja «Starši v blue jeans». Film je vesela satira na «dobro» rimsko buržoazijo

GRAFOLOG ODGOVARJA

I. ZORA — Prisvojite si večjo mero samozaupanja. Na splošno ste uravnovešeni, vendar bi vam čustvenejše

V pričakovanju skorajšnjega

življenje ne škodilo. Pridejo trenutki, ko trošite svoje prihranke brez pravega cilja, odnosno za stvari, o katerih se pozneje prepričate, da nimajo pravilne cene. Skrbi, ki se vas lotijo glede bodočnosti, ne jemljite pretragično.

Veselo potovanje v Dalmacijo ali nepričakovana moč pesmi

Dne 30. junija 1938 smo se v Celju vkrcali na vlak: Ciril Rakuša, tedanji slovenski prvak za harmoniko; Karlo Sancin, tedanji ravnatelj celjske Glasbene šole in mednarodno znani violinist; Berto Sirk, slikar, velik prijatelj morja in imeniten kuhar — specialist za ribe; Ciril Velušček, ranocelnik in nosilec male priročne apoteke, naše rezerve in utehe za primer kake nezgode na morju (barka) ali na kopnem (gostilna); ter moja podpisana malenkost.

Naš cilj je bil Šibenik in nato otok Murter; v podrobnem potnem načrtu pa so bile naslednje postavke: vožnja po morju in kopanje: ribe in olje (petkrat na dan); paradižniki in paprike (glej prejšnjo postavko!); cpolo in njegov polnovredni sorodnik vugava (seštej obe prejšnji postavki!); smeh in veselje (pomnoži med seboj vse tri prejšnje postavke!); sploh počitnice! Z izrecno pripombo: «Brez časopisov in brez ženskega spola!!»

V Zagrebu nas je čakal še naš dvorni fotograf, veseli Slavko Godnič.

Iz Zagreba smo odbrzeli okrog 9. ure zvečer. Šele naslednje jutro bomo v Šibeniku, Dolga bo ta pot. In naporna. Vlak je nabito poln. Zadnji dan v mesecu je. Letna sezona je na višku, ravno se začenja nov obrok poletnih dopustov. Najmanj 20 odst. Srednjeevropejcev hiti na morje.

O spanju torej ne bo govora. Zadovoljni moramo biti, da sploh sedimo. Na hodniku se kar gnetejo potniki, polni rožnatih dopustovskih — in zato dopustnih — nad in načrtov, kovčkov in zabojev, torb in paketov. Vse to pa nas ne moti. Kje pa!? Saj smo zdravi, mladi. Še več kot mladi: V slavnoznanih «najboljših letih»!

Naše razpoloženje je vrhunsko; kajti žene zapuščamo doma, a previdni Velušček ima še to prednost, da sploh ni oženjen. Vsi znamo kruliti, nekateri so celo pevci, dva sta povrhu še priznana odlična muzikanta.

Poleg svojih lastnih krepkih krač imamo pri sebi razne — enako krepke — svinjske telečje in kurje krače in kračice. Vina je tudi dovolj; zastopani so zeleni Štajer, sončna Vipavska dolina in tužna Istra, a po zaslugi Slavka Godniča se je v Zagrebu pridružila še jebentarska Dalmacija: Visoko nad glavo je Godnič ob prihodu vihtel debelo cilerco rujnega dingača, češ, naša divna Dalmacija nam že v naprej pošilja pozdrave in dobrodošlico. Rakuša in Sancin sta takoj intonirala pesem «Oj divne mi Dalmacije!» in s tem sprožila naše bučeče «žinganje», ki je bilo dober porok in prerok bodocega «žaganja»....

Začela se je vožnja, za katero nas tudi najbolj klasični argonavti lahko zavidajo. Po «divni Dalmaciji» sta naša dva muzikanta zaigrala nekaj mirnih, resnih komadov. Nato je sledila pavza s kruhom, vinom in drugimi pritiklinami. V levi roki svinjski krak, v desni čašo vina je veseli Godnič dejal: «Kjer je kruh, tam je krak; kjer je krak, tam je vino; kjer je vino, tam je krik; in kjer je krik, tam je krok!»

Rakuša je dodal:

«In če še eno tako zineš, bo pa krah!»

Klasične godbe je bilo konec. Po par valcerjih in koračnicah je prišel na vrsto naš bogati slovenski poskočni repertoar. Tako smo, kar nas je bilo Slovencev, namah veselo poskakovali (in krulili!) v svoji slovenski vodi, gotovo bolj veselo nego dalmatinske ribe, ki so nas čakale tam doli v svojih dalmatinskih vodah.

Iz sosednih kupejev so se ruvali in suvali k nam potniki z nasmejanimi obrazi in z očmi, ki so žarele od razposajenega počitniškega pišmevuhštva. Penjali so se kopi in kovčke: glave so se stegovale do vagonskega stropa.

Neki Dunajčan je sprejel naš kozarec dingača in nam prijetno zapel staro dunajsko «Mei Muatterl war a Weanarin» (Matka moja z Dunaja doma) in nato poredno «Du liaber Himmelvota, i brauch ka Paradies!» («Nebeški oče moj, za raj ne maram tvoj!»); sledila je mlada Nemka, ki je zapela sentimentalno «Loreley», in nastopil je celo neki Italijan (vrag si ga vedi, od kod je vzel!), ki se je prav dobro odrezal z neizbežno «La donna è mobile»....

Naša dva univerzalna muzikanta sta vsako pesem glasko in brezhibno spremljala.

MIKULA LETIC

(Nadaljevanje na 5. strani)

HOROSKOP

VELJAVEN OD 23. DO 29. NOVEMBRA

Oven (od 21.3. do 20.4.) Srce se bo nenadoma vnelo. Ne obljubljajte nepremišljeno. Dosegli boste zaželeno, ker so zvezde ugodne, da uresničite načrt.

Bik (od 21.4. do 20.5.) Na prvi pogled ne kaže, vendar se bo kasneje izkazalo, da gredo vse stvari izredno dobro in da veje ugoden veter. Razpoloženje odlično.

Dvojčka (od 21. 5. do 20.6.) Prevelika zadržanost lahko povzroča, da boste zamudili ugodno priložnost. Zadovoljivo stanje na delovnem področju.

Rak (od 21.6. do 22.7.) Vabilo ne bo prijetno, vendar se boste morali odzvati. Izvedeli boste koristne vesti glede vašega dela. Tvegati je treba.

Lev (od 23.7. do 22.8.) Razprave z vsiljivci, ki se vmešujejo v vaše osebne stvari. Na poslovnem področju gre vse v redu. Skrita želja se bo uresničila.

Devica (od 23. 8. do 22.9.) Neutemeljena ljubosumnost. Dobra vest bo okrepila vaše zaupanje. Ne zavlačujte in izkoristite vse možnosti.

Tehtnica (od 23. 9. do 22.10.) Nekoliko razburkano ozračje, vendar brez posledic, ker se bo vse umirilo. Nikar ne dovolite, da bi prevladalo nezaupanje.

Škorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Nepričakovani dogodki bodo razveselili vaše srce. Videli boste drago osebo. Prijeten večer. Dosegli boste, kar želite.

Strelec (od 22. 11. do 21.12.) Obnašanje neke osebe, ki vam je pri srcu, vas bo razočaralo. Oprezno vičila ne bodite mogla odstraniti sumov. Na delu nekaj težav.

Kozorog (od 22. 12. do 20.1.) Družinske težave, bodite pežljivi, da se izognete sporom. Ne verujte obljubam, temveč zaupajte samo vase.

Vodnar (od 21. 1. do 19.2.) Prijetna in vesela srečanja tako, da bo teden še prekratro minil. Bodite pa oprezni, da ne zabredete v težave.

Ribi (od 20.2. do 20.3.) Čeprav niste najbolje razpoloženi, vas bo družina pritegnila na večer. Na poslovnem področju teden ni najugodnejši.

IZ SKRAJNEGA KONCA BRD

V lepi dolini pod Medano ležijo skrbno obdelana in rodovitna polja

Ceglo še vedno čaka na vodovod, ker je voda napeljana samo do razpotja Plešivo - Ceglo - Sedem lovcev na enega samega ptiča

Pred časom smo objavili dva članka s poti našega sodelavca po krajih ob meji med Brdi in Furlanijo. Danes zaključujemo z opisom tega kotička na naši skrajni narodnostni meji.

Tako je torej v prelepi dolini pod Medano, čeprav monajo kmetje pod ceno prodajati svoje pridelke, vino in mleko, vendar ne tarnajo, kakor marsikje drugje, o slabih časih. To dolino bi lahko imenovali Medanska dolina. Prvič, ker je večinoma ob spadala pod medansko občino, in drugič, ker Medana kakor kraljica vlada nad dolino, čeprav je poldrugi kilometer oddaljena od Cegla. Ker je že govor o vinu, naj bo tukaj omenjeno, da kmetje prodajajo tropine po 700 lir stot. Zganja ne kuhajo, ker da ni dovoljeno, kar se mi pa ne zdi verjetno, saj vendar ni na Tržaškem vinorejcem žganjekuha prepovedana. Vsekakor mi je znano, da italijanska financa ne gleda s prijaznimi očmi domače žganjekuhe.

«Ali imate morda kakšno posebno željo, ki naj bi jo omenil v članku, ko bom pisal o tukajšnjem življenju?» sem vprašal kmeta v Ceglem.

«Da, o vodovodu bi lahko kaj zapisali. Kaj je z vodovodom? Nimamo ga še v Ceglem. Voda je napeljana samo do razpotja Plešivo-Ceglo, kjer je slovenska šola, poldrugi kilometer od tukaj, od koder so letos dva meseca vozili vodo k nam.»

Pokazali so mi tudi vodo iz domačega vodnjaka, v katerega je kar mrgolelo zelo drobnih živalic. Poldrugi kilometer vodovoda ni taka zadeva, da bi jo krminska občina, kamor spadata Ceglo in Plešivo, ne mogla rešiti. Do nove razmejitve med Jugoslavijo in Italijo je ta razsežna vas spadala pod medansko občino in faro. Tudi šola je bila v Medani.

Iz razgovora z domačini, iz njih skromnih zahtev in iz želja, kar sem videl okoli sebe, sem dobil vtis, da tukaj živijo, če že ne srečno, pa vsaj s svojo usodo še precej zadovoljni kmetje, da, pravi kmetje, toliko samostojni kakor tudi koloni. Govorim sem z enimi in drugimi. Industrijskih delavcev ni, ker tukaj doma dovolj dela. Ta razmeroma dober gospodarski položaj sloni na dveh krepkih temeljih, in sicer na vzorni pridnosti in na ugodni legi zemljišč, kar je z vrha Cegla, pri zadnjih hišah pod državno mejo, jasno razvidno.

Dolina se mi je prikupila že, ko sem se vozil po njej proti Ceglu, ko sem pa stal na vrhu, je ležala pred menoj vsa pozlačena od sonca (bližal se je poldan) in se je nikakor nisem mogel nagledati. Spodaj pod Ceglom, Plešivom in Krminsko goro se razprostira prekrasna, skoraj popolnoma okrogla zelena ravnina do potoka Oblino, ki teče proti jugu pol kilometra vzhodno mimo Cegla, skozi Preval, mimo Zgornjih Ruš v potok Vrša. Preval je zožena dolina pod Ceglom, kjer je prehod (od tod ime Preval) iz te v nekoliko više ležečo dolino med Ločnikom in Gradiščem. Pod Ceglom je bilo močvirje do leta 1937, ko so ga kanalizirali in izsušili ter spremenili v sedanjo rodovitno polje, ki je obkroženo z vencem nizkih brd z vinogradi od Krminske gore do Plešiva, Cegla, Vipolž in že omenjenega potoka Vrša. Ne vem sicer, kakšen je bil Adamov raj, ali jaz bi bil tudi s takim zadovoljen in razumem, zakaj si kmetje v Ceglem in Plešivem prav nič ne želijo, da bi postali sužnji tovarniških strojev.

Iz Cegla sem se vrnil peš (pot od Cegla do Krmina je dolga približno 6 km), da se bolje naužijem prirode in da si ogledam pokrajino in njene prebivalce. Takoj na ravnini pod Ceglom sem srečal lovce, sedem jih je bilo, ki so bili s puškami pripravljeni, da ustrelijo enega — medveda, mislite? — ne, ubogega tiča v velikosti kosa, ki je zbegano frčal nad njih glavami. Puška je počila in tič je končal precej daleč od mene, v koruzi, kamor so naglo izginili tudi lovci in njih psi. Stopil sem med koruzo ob cesti, da vidim kako je visoka. Stebla so bila visoka približno 3 metre, medtem ko sem videl svoj čas v ubogi Reziji komaj 1 meter visoko zrelo koruzico. Ta plodna ravnina, kjer uspevajo razen koruze tudi vsi poljski pridelki za domačo prehrano, omogoča vinorejcem, ki živijo okoli nje, precejšnjo gospodarsko neodvisnost in če že ne bogato, vsaj udobno kmečko življenje. Seveda bi dobra zemlja nič ne koristila, ako ne bi bila tako pridno obdelovana, kakor so tukajšnji vinogradi in polja pod njimi. Tu ni zapuščenih vinogradov, kakor so premnogi v tržaški okolici. Pridnost je vidna povsod, ne samo na njivah in v vinogradih, ampak že na kmečkih dvorih, ki so lahko ponosni na svoje lepe in velike poljedelske stroje. Toliko strojev nisem videl še v nobeni od naših vasi; bila je nedelja in počivali so vsi doma na obširnih kmečkih dvoriščih pred lepimi in skrbno negovanimi poslopji. Nehote sem se spomnil na vzorne švedske vasi, na katere ne morem pozabiti predvsem zaradi tega, ker so v rezkem nasprotju z zanemarjenimi norveškimi.

Obiskal sem še prve kmetije Cegla, ki niso daleč od razpotja Plešivo - Ceglo, nekatere že v ravnini na glavni cesti, nakar sem si hotel ogledati še šolo na razpotju, o kateri so mi trdili, da je bila ustanovljena pred nekaj leti. Šola pa je bila zaprta, ker je bila nedelja in ker edina učiteljica stanuje v nekem bližnjem mestu. Na šolskem poslopju je velik slovenski napis Osnovna šola in manjša tablica z napisom Scuola elementare di Plessiva. Od tukaj sem odkorakal mimo raztresenih kmetij, ki jih Slovenci imenujejo Krminska gora, Italijani pa Monti, v Krmin. Sama gora se na zemljevidu imenuje Monte Quarin. Krmin-Quarin. Katero od teh dveh imen je izvirno?

DRAGO GODINA

JESENSKI MOTIV IZ NABREŽINE

Križem po naših krajih

Ni potrebno križariti po tržaškem Krasu komaj vsakih pet in več let, da opazite spremembe po teh naseljih — že po letu dni morete zaznamovati drugačno lice. Če bi to ocenjevali iz zornega kota izpred pol stoletja, bi opazovalca to presenetilo in bi se nedvomno vprašal po vzroku te — blaginje. Da, to bi za človeka prejšnje dobe pomenilo veliko blaginjo.

Moderno vozilo ni več v zadregi celo za najbolj stransko naselje. Dobre ceste so seveda namenjene splošnim prometnim potrebam. Stroju se hoče čim lepše, boljše, krajše ceste, ker se tem voznikom, upravičeno ali ne, sila mudi. Te prednosti nove dobe so v precejšnji meri deležni tudi oni, ki v poslih ali kako drugače le niso tako nestrpni — naše vasi.

Povsod voda in luč, oba važna činitelja v gospodarstvu in zdravstvu. Ta dvojica je v preteklosti — takrat, ko čas še ni bil tako dragocen kot danes, povzročala našim gospodarjem in gospodinjam ali v gospodarstvu in v družini toliko preglavic. Seveda predvsem voda, ki so jo lovili v kale in posode pod kapom, šele kasneje v vodnjake. Poletje je povedalo, koliko je bil vreden liter dobre vode.

Luč po vaških poteh, pred hišo, v vseh hišnih in gospodarskih prostorih. Gospodinje, ali znate to pravilno ceniti!? Mlade gospodinje najbrž ne, ker če hočemo pravilno ceniti neko ugodnost, moramo v tem prej preskusiti na lastni koži neugodnost. Te gospodinje ne vedo, kaj pomeni poltema ob leščerbi ali za njo polmrak ob petrolejki, ki ima svojo težko zgodbo v naših starih stanovanjih in tudi v gospodarskih pritiklinah.

Pa se pomaknimo dalje. Nekoč ste videli lepe domove v mestu. Kakšen bolj redek dvorec se je šopiril v gaju njegove bližine. Ali se nam, danes dovolj ne napase oko na vseh mogočih in mičnih oblikah domov tudi na podeželju in celo predvsem na podeželju? Čigavih domov? Ta je od kakega zelo petičnega meščana (Občine, Devin), oni — mogoče nič ali malo manj razkošen — od domačega trgovca ali višjega uradnika, tretji od obrtnika, četrti — tudi ličen — je dom delavske družine.

Tudi po vaseh je gneča, se pravi, da je število družin (delavskih) narastlo. Kam iz rojstne vasi? Ne le, da ni za tako «popotovanje» sredstev, naš človek je s svojim rojstnim krajem tako spojen kot malokdo in se od njega loči le v skrajni sili. Kraševec je trd, a v svoji sredini mehak, čustven. Ali je to praktično dobro ali ne, je vprašanje zase. Mi pravimo, da je v tem nekaj naravnega in zaradi tega moralnega. Torej v vas nove krove ali pa preurediti in prilagoditi stare stene novim stanovanjskim potrebam. Tako rastejo med starimi stanovanjskimi zidovi, iz skednjev in lop novi družinski domovi, sicer tesni, a dovolj udobni. Ta osamosvojitev je močna težnja mladih zakonskih parov, predvsem mladih gospodinj, ki se sklicujejo na enakopravnost in si žele čimvečjo udobnost. Sicer pa je težnja za lastno streho povsem naraven pojav.

Še je po deželi zemlja, še hlevi, kleti, živina... Zdi se, da je mnogim vse to preveč vsakdanje, rekli bi preveč prozaično. Saj je to resnica in mi bi se temu radi izognili, a kaj, ko pa je vse življenje v svojem bistvu velika proza. Pa tudi ono «fino» življenje, ono gosposko. Le prisluhnite štirim stenam naših domov, bilo mestnih ali podeželskih, gosposkih ali preprostih, pa boste priznali, da je res tako! In če je vse življenje proza — in da ne pozabimo — prav v prozi, predvsem v trdem kmečkem delu tudi pesem — poezija — zakaj bi se ne dotaknili tudi zemlje in kar je z njo v zvezi? S to zadevo pa je drugače. Tukaj je z njo približno, tam manj v redu, na mnoge površine pa so gospodarji docela pozabili. Hlevi se ne prilagajajo modernim načelom kot stanovanjski prostori in njih oprema. Radovedno oko se stisne in čustva so težka. Opazovalcu se neprestano vrača ista misel, češ: Zakaj je tukaj civilizacija — ne, to je že tudi kultura — tako trmasto obstala? Zakaj zemlje ne izboljšamo in s tem tudi olepšamo, da bo pomagala modernizirati tudi gospodarske pritikline in krepko podprla naše domove?!

Pač pa opazite napredek v trgovini in gostinstvu. Zaloge blaga kažejo, kaj vse je našemu vaščanu potrebno, kako je spremenil svoj okus in tudi koliko sredstev semkaj odteče. Nekje je nekdo rekel: Tako je s trgovino: če hiša dobro gospodari, ji mnogo da zemlja, če slabo, pa trgovina. Glede gostinstva pa to-le: Nekoč so po vaških gostilnah popivali vaščani in je junačevala mladina. Mnoge gostilne računajo z izletniki. Namesto mladine pije motor; nanj prenaša nemirna mlada kri svojo nestrpnost. Koliko bi pomenilo, če bi zamenjala brzino z zanimanjem za koristno telesno in duševno delo, za izobrazbo in duševno razvedrilo. Največja nesreča za posameznika in narodno ter ostalo skupnost pa sta prazna glava in duhovna praznina.

—«»—

Veselo potovanje...

(Nadaljevanje s 4. strani)

V vagonu je zavladalo pravo mednarodno bratstvo. Peli smo v vseh jezikih, pili iz vseh kozarcev, jedli iz vseh zalog; smeh in ploskanje pa sta bila enotno mednarodna. Noč je minila kakor resnično začaran «sen kresne noči.»

Tam proti jutru smo z združenimi in še precej utrujenimi srednjeevropejskimi močmi brundali rusko» Ej uhnjem», ko se je vlak ustavil. Bili smo v Šibeniku.

Veselo pozdravljanje in poslavljanje. Razigrani potniki so obkolili našo slovensko skupino. Rakuša in Sancin sta zasvirala koračnico v slovo.

Tedaj se prerije do mene nasmejan Nemec srednjih let, vljudno se prikloni in reče:

«Oprostite! Mislim, da ste Vi načelnik Vaše skupine. Dovolite, da se Vam in Vašim tovarišem prav lepo zahvalim!»

Ta nagovor me je trenutno osupnil, Sancin pa se je že znašel in važno dejal:

«Vidiš! Taki so Nemci! Ga ni čez Nemca! To je kulturen narod, vreden svojih Bachov, Beethowenov in Wagnerjev. Muzika jim je sveta. Mi Slovenci se lahko skrijemo!»

Jaz pa sem stopil k prijaznemu Nemcu, mu odzdravil in ga zvezdo vprašal:

«Kaj Vam je najbolj ugajalo: Godba ali petje?»

«Pardon! Motite se. Hvaležen sem Vam zato, ker ste vse potnike zvabili v svoj vagon. Jaz pa sem ostal v kupeju sam in sem lahko vso noč spal kakor mali gospodin bog!

OB SVETEM MARTINU NA PROSEKU

Sestanek odbornikov kmečkih organizacij

Podeželje pogreša kmetijske tečaje

Naš patron sv. Martin je moral biti kmečkega poreka, mogoče iz kakšnih vinskih krajev in poznavalec vina, sicer bi bil namesto njega postavili za določanje, če se je mošt spremenil v vino, kakega drugega svetnika. On je torej v neki meri kmetovalec. Menda so se prav zaradi tega zbrali na Martinovo na Proseku odborniki Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov, da se pomenijo o kmečnih zadevah, ki jih je vedno več. Ni jih zadržalo doma slabo vreme; to pomeni, kako resno jemljejo takine sestanke. Oba tajnika sta poročala o poteku dela, o raznih intervencijah in vlogah, o pomoči kmetom pri vpisu v seznam kmečke bančniške blagajne itd. Nam so iz te zadnje zadeve znani primeri, ki niso za bonomijansko organizacijo — tega lovca na naše kmete v mrežo obljub in prevar — posebno čedni in častni. Naši ljudje drug za drugim uvidevajo, kdo jih s svojo politično špekulacijo vara in kdo iskreno ščiti njihove stanovske interese. Zaradi tega se kmetje samo po svoji uvidevnosti vedno bolj obračajo na KZ in ZMP (via Geppa 9).

Na seji so obravnavali tudi vprašanje večernih kmetijskih tečajev, ki jih podeželje močno pogreša. Oblast se za to kaj malo zanima. Kljub znatnim oviram nameravata obe organizaciji prirediti v tej zimi nekaj teh tečajev. Tudi mi bi si takega tečaja zelo želeli, in to tembolj, ker se postopno poraja težnja za umnim izkoriščanjem zemlje, na kar smo v zadnjih desetletjih, žal, pozabili. Nismo pa kakšni izkoreninjenci, se pravi, da bi se od svoje rodne grude povsem ločili in bi je ne cenili.

Če so na Martinovo tožili kramarji in drugi, ni vreme toliko prizadelo gostilne. Martinovanje se je zavleklo tudi skozi teden. Na njegov račun je padla marsikatera opazka v obliki jeze in šale.

—«»—

Obvestilo kmetovalcem

Potrditev - licenciranje plemenskih bikov

Vsi kmetovalci, lastniki nad 10 mesecev starih bikov, ki so brez zadevne izjave o potrditvi, ali če njena veljavnost zapade v decembru, morajo do 30. t. m. predložiti na pristojno županstvo prošnjo, naslovljeno na Pokrajinsko komisijo za potrditev bikov. — Trst — Ulica C. Ghega, štev. 6-I.

Kmetovalci, lastniki bikov in kokcev so v smislu členov 103-109-140 pravilnika o živinozdravniški službi z dne 8. februarja 1954, štev. 320 obvezani izvršiti na njihovih bikih preizkus s tuberkolinom za ugotovitev jetičnosti, za brucelozo in za trihomoniazo. Od omenjenega pregleda so izvzeti samo tisti bikci, ki so bili uvoženi preteklega meseca oktobra.

Zadevni živinozdravniški izkazi, iz katerih je razviden negativen preizkus živali se morajo ob pregledu za potrditev-licenciranje, predložiti komisiji.

KRIŽANKA

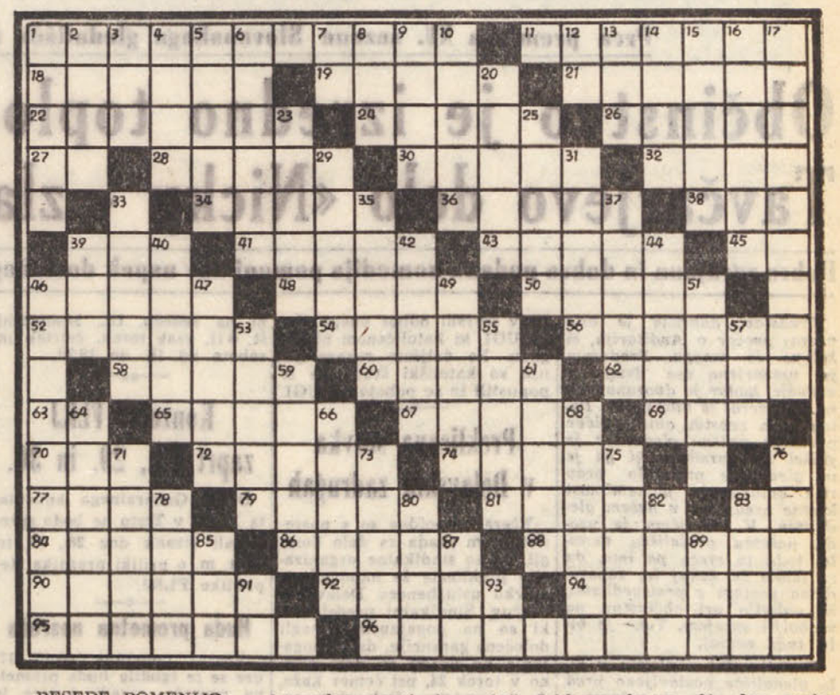

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. pretehtati, premisliti, 11. navodilo, 18. propagandne tiskovine, 19. moško ime, 21. okregano, 22. nekdanji tržaški slovenski dnevnik, 24. vera muslimanov, 26. cigan v Jurčičevi povesti «Jurij Kozjak», 27, osebni zaimek, 28. reka v Sibiriji, 30. nabit, premagan, 32. raven, 34. Jack Londonov junak, 36. število, 38. ena izmed razsežnosti, 39. zraven, poleg, 41. premočen, 43. posajen vrt ali polje, 45. osebni zaimek, 46. klic k posluhu, pazljivosti, 48. del telefonske napeljave, 50. premočrten, brez krivin in vzboklin, 52. tako velik, enako velik, 54. plazim se, počasi hodim, 56. varuje glavo v boju, 58 zasledovalec, 60. učitelj govorništva, 62. naravna sila v človeku, 63. okrajšava za tega meseca, 65. povelje, ukaz, 67. košček snega, 69. blag, ljub, 70. pokolenje, 72. sladkovodna riba, 74. obrtnik, 77. grški bog ljubezni, 79 stopam, korakam, 81. prašič ga ima, 83. osebni zaimek, 84. sad listnatega drevesa, 86. nagovarjem s ti, 88. železna ruda, 90. računski znak, 92. kdor se potepa in zapravlja čas, 94. ošabnost, nadutost (množ.), 95. hotenje, težnja, 96. obnovim, prerodim, poživim.

NAVPIČNO: 1. skupnost več rodov, družin, 2. vrste, 3. pripovedne pesmi, 4. zgodnji, 5. ubran sozvok, 6. snažim, 7. dva različna soglasnika, 8. ploščinske merske enote, 9. ženin oče, 10. vrsta blaga, 12. okrajšan podredni veznik, 13. oblačilna potrebščina, 14. mesto v severni Afriki, 15. reka v Vojvodini, 16. enoten, ne raznoteren, 17. barvan, pobarvan, 20. potepuh, postopač, 23. pritok Donave ob jugoslovansko-bolgarski meji, 25. obrtnik, 29. krvoločna psu podobna žival, 31. profesionalni prenašalec prtljage in tovorov, 33. strupeno razkuževalno sredstvo, 35. večja lesena posoda, 37. gora nad Vipavsko dolino, 39. glas, zvok, 40. dedni najemnik posestva, 42. oster, 44. opravljam svoje dolžnosti, posle, 46. serviram, prinesem zaželeno, 47. tekmec, 49. časovni prislov, 51. nagnjenost, volja, 53. vrsta čaše, 55. gora nad Splitom, 57. dolina, ravnina, 59. topot, ropotanje, 61. vrsta peres, 64. ledeniška groblja, 66. majhna kača, 68. sad iz katerega delamo sladko pijačo, 71. ameriška denarna enota, 73. nikalnica, ki izraža prošnjo ali prepoved, 75. stražar, policaj, 76. frčim, plavam po zraku, 78. reka naših krajev, 80. gmote, množice, 82. razcepljene stvari, 83. moško ime, 85. časovna enota, 87. duhovnik starih Perzov, 89. Čapkova drama, 91. dva enaka soglasnika, 93. kvartaški izraz.

RESITEV KRIŽANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. Dag, 3. kalupi, 8. Truman, 14. Ir, 15. pogače, 16. srečen, 17. za, 18. dinar, 20. begati, 22. Itačan, 24. ozon, 25. Dinara, 26. klatim, 27. ovojen, 29. vabilo, 31. odbor, 33. znorel, 34. Medici, 35. omare, 36. da, 37. Azijec, 39. lenivi, 41. Ig, 42. umeten, 43. bekoni, 44. sta, 45. ajda, 47. eliten, 49. pereti, 51. mur, 52. zlatar, 53. kisati, 55. iridij, 57. Ikarus, 59. lokav, 61. lahen, 62. oseček, 63. senati, 64. Asirke, 66. Ižanec, 68. lot, 69. očeten, 70. scelim, 71. teme, 72. upi, 73. Ivanka, 74. otečen.

NAVPIČNO: 1. Dido, 2. Arizona, 3. kor, 4. Ag, 5. Labin, 6. učen, 7. pegavec, 8. tri, 9. re, 10. učilo, 11. Meta, 12. anatomi, 13. dan, 15. panorama, 16. stabilen, 17. zamoriti, 19. novo, 21. Arad, 23. čiba, 25. delitelj, 26. klinopis, 28. jeze, 30. icek, 32. rega, 33. zdramilo, 34. meniti se, 35. oviralec, 38. Jela, 40. Ines, 42. udrihači, 43. beračica, 44. stikalen, 46. Jura, 48. take, 50. Eton, 52. ziniti, 53. kukalo, 54. ovitek, 56. Dese, 58. reže, 60. atom, 62. okna, 63. seme, 65. rev., 67. nit, 69. op, 70. SK, 71. te.

(Nadaljevanje sledi)

ZLATA POROKA

Včeraj sta v Padričah praznovala zlato poroko Frančiška in Just Kalc. Vse svoje življenje sta preživela v rojstni vasi, 21. novembra 1909. leta sta si prisegla večno zvestobo v bazoviški župni cerkvi. Od takrat, že dolgih petdeset let delita naša slavljenca vse dobrote in tegobe skupnega življenja. V zakonu se jima je rodilo petero otrok, od katerih so še štirje živi. Vzgojila sta jih v ljubezni do materinega jezika, saj so še dandanes vsi štirje člani prosvetnega društva in pevskega zbora «Slovan»; katerega člana sta bila moraj od ustanovitve tudi naša slavljenca, ki sta v društvu živo sodelovala dolgo vrsto let. Vsi starejši domačini se še dobro spominjajo, ko je Francka Mežnarjeva, kakor jo kličejo po domače, pela solo v zboru s svojim lepim altom. Mož Just pa je bil dober tenorist.

Tovariš Kalc je upokojenec po skoraj šestdesetih letih zasluženega dela: najprej je delal v kamnolomih, nato v pivovarni Dreher, v raznih podjetjih in v zadnjih letih je bil zaposlen kot delavec pri pokrajini. Tudi njegova žena je od mladih, let vedno delala. Mnogo let je nosila vsak dan mleko v Trst, da je s tem doprinesla tudi svoj delež z vzdrževanju družine.

Jubilanta sta stalna in stara naročnika «Primorskega dnevnika» in zato se čestitkam njunih otrok, vnukov, sorodnikov, prijateljev ter vseh vaščanov pridružujeta tudi uprava in uredništvo našega lista ter jima želita še mnogo srečnih in zdravih let.

M. M.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 11.2, najnižja 8.8, zračni tlak 1022.3 stalen, veter 6 km vzhodnik, vlaga 70 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 13.2.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 22. novembra
Cecilija
Sonce vzide ob 7.13 in zatone ob 16.29. Dolžina dneva 9.16. Luna vzide ob 22.50 in zatone ob 12.06.
Jutri, PONEDELJEK, 23. nov.
Klemen

Prva premiera XV. sezone Slovenskega gledališča v Trstu

Občinstvo je izredno toplo sprejelo Tavčarjevo delo «Nicky - zlati deček»

Dobro zgrajena in dobro podana komedija pomeni nov uspeh domačega avtorja in izvajalcev

Predstav, kakršna je bila včeraj zvečer v Avditoriju, si želimo še mnogo. Predvsem je ustvarjeno vse drugačno vzdušje, kadar je dvorana polna. In včeraj je bila polna. Poleg vseh zvestih obiskovalcev predstav našega gledališča je prišel še marsikdo, ki ga je v gledališče privabilo prav ime avtorja in pomembnost krstne predstave v našem gledališču. V marsičem je usoda našemu gledališču nemila, toda to srečo pa ima, da se lahko že nekaj let zaporedoma postavi s praizvedbami, ki naletijo pri občinstvu na najboljši sprejem. Tako je bilo tudi včeraj.

Zaradi nekih okoliščin je bilo gledališče postavljeno pred nalogo, da nastopi najprej s Tavčarjevo novo komedijo «Nicky — zlati deček», čeprav je bil prvotni repertoarni red drugačen. Sedaj, po odigrani premieri, pa nam je kar všeč, če se je tako zasukalo, dasi so imeli igralci komaj 17 dni časa, da so delo naštudirali. Prof. Josip Tavčar je s tem delom dodal svojemu opusu zelo tehtno delo, ki bo ugajalo občinstvu povsod. Režiser Jože Babič — ki je tik pred generalko zbolel — je ob pomoči Adrijana Rustje dal predstavi tisti pravilen zagon, da je bila ves čas živahna, ne da bi pri tem zdrknila v pretiravanje.

Kot malokdaj so nam zelo ugajali igralci vsi po vrsti: Silvij Kobal, Miha Baloh, Bogdana Bratuževa, Rado Nakrst, Stefka Drolčeva in Julij Guštin. Seveda se bomo s predstavo še podrobneje ustavili v eni prihodnjih številk, toda za sedaj jo moramo vsakomur samo priporočati. Prof. Tavčarju in izvajalcem iskreno čestitamo. Naj bi bil ta lep začetek ugodno znamenje za novo sezono!

—«»—

Izvolitev novega tribuna na univerzi

Po raznih zapletljajih je skupščina predstavniškega organa univerzitetnih študentov končno izvolila novega tribuna Enza Tornellija, ki je nato predstavil nove člane izvršnega odbora.

Novega tribuna so izvolili na podlagi sporazuma iz letošnjega marca, ko so se domenili, da bo šest mesecev tribun iz vrst katoliške «Intese» in šest mesecev iz laične UGI. Ko pa je prišel čas izmene, se je katoliška «Intesa» obotavljala, zlasti ker so nastala nasprotja tudi glede univerzitetnega športnega centra in centra za kinematografijo. Končno je pretila nevarnost razkola tudi še po izvolitvi novega tribuna, ker je vključil v izvršni odbor enega člana UGI, ki katoličanom ni pogodu. Po daljšem razpravljanju so katoliški študentje le popustili in se pobotali z UGI.

—o—

Preklicana stavka v Delavskih zadrugah

Včeraj dopoldne so s posredovanjem urada za delo dosegli, da so sindikalne organizacije preklicale že napovedano stavko uslužbencev Delavskih zadrug. Sindikalni predstavniki so na pogajanjih dosegli določene garancije, da se pogajanja na uradu za delo pričnó v torek 24, pri čemer kaže, da je vodstvo Delavskih zadrug pristalo na ločitev pogajanj na dve ločeni vprašanji.

Kot smo že poročali, je do napetega položaja v Delavskih zadrugah prišlo, ker vodstvo ni hotelo pristati na povišanje plač za 2.5 odst., kar je že v veljavi v vseh drugih trgovinskih podjetjih in zadružnih podjetjih.

—o—

Prošnje za dodelitev ljudskih stanovanj

Občinska komisija za dodeljevanje stanovanj sporoča, da so neveljavne prošnje, ki so bile vložene pred 12.7.1959 z izjemo beguncev. Zato poziva komisija, da naj prosilci vložijo do konca leta novo prošnjo na posebnih obrazcih. Upoštevali bodo samo prošnje italijanskih državljanov, ki stalno prebivajo (rezidenza) v Trstu.

—«»—

Obvestilo zveze partizanov

Tajništvo Zveze partizanov TO obvešča svoje člane, da je v teku nabiranje podatkov v zvezi s priznanjem naziva «bivšega partizana-borca» in «domoljuba» za državljane bivajoče na Tržaškem, ki lahko dokumentirajo ali kakorkoli dokažejo, da so pripadali operativnim partizanskim edinicam ali da so sodelovali v organizacijah Osvobodilnega gibanja.

Potrebna pojasnila dobe člani na sedežu, Ul. Montecchi št. 6-II, vsak torek, četrtek in soboto od 18. do 19.30.

—«»—

Konzulat FLRJ zaprt 28., 29. in 30.

Uradi Generalnega konzulata FLRJ v Trstu ne bodo sprejemali strank dne 28., 29. in 30. t. m. o priliki praznika Republike FLRJ.

—o—

Huda prometna nesreča

Včeraj popoldne okoli 17. ure se je zgodila huda prometna nesreča, zaradi katere je v nevarnosti življenje 24 let starega Marcella Bembija iz Milj. Bembi se je vozil s svojo vespo po obalni cesti proti Sesljanu, za njim pa je sedel njegov 23 let stari prijatelj Gino Centak, prav tako iz Milj. Mladeniča sta uživala v prijetni vožnji in vse je šlo po sreči skoraj do Sesljana, ko se je zgodila nesreča. Zračnica zadnjega kolesa je nenadoma počila, vespo je začelo zanašati po cesti in Bembi je izgubil oblast nad vozilom. Oba mladeniča sta se naenkrat znašla na tleh in medtem ko se je Centak takoj in nepoškodovan dvignil, je Bembi obležal nepremično na tleh. Prijatelj mu je seveda takoj priskočil na pomoč, toda ko je videl, da močno krvavi na glavi, je prosil prvega avtomobilista, da o nesreči obvesti rešilno postajo. Čez kake pol ure je prišel rešilni avto, s katerim so ponesrečenega Bembija odpeljali v bolnišnico terga nujno sprejeli na II. kirurški oddelek. Zdravniki so mu ugotovili veliko rano na glavi z verjetnimi lobanjskimi poškodbami ter hud pretres možganov, zaradi česar so si pridržali prognozo.

Razprava o šoli v Italiji

Podpiranje zasebnih šol po državi je protiustavno

Velik vzpon zasebnih šol, ki jih imajo povečini v rokah verske organizacije

V Krožku za socialne študije na sedežu PSDI v Ul. sv. Frančiška je bila v petek razprava o temi: «Šola v Italiji». Razpravo je vodil prof. Schiffrer, govorila pa sta prof. Giacomo Furlani o «Medicijevi reformi» in prof. Pesante o «Javni in zasebni šoli». Zatem se je razvila precej živahna diskusija.

Prof. Furlani je poudaril, da ni mogoče ustanoviti enotne nižje srednje šole za vse, ker se ni mogoče odpovedati latinščini, čeprav jo je treba nekoliko skrčiti. Po njegovem mnenju je treba nižjo srednjo šolo razdeliti v humanistično, strokovno in v «normalno», to je nadaljevalno. Med temi tremi vrstami šol pa ne bi smelo biti pregrad in bi moral biti mogoč prehod z ene na drugo z dopolnilnimi izpiti. Pri tem je treba upoštevati pomen, ki ga je zadobila v sedanjem razvoju industrije in tehnike nižja strokovna šola za pripravljanje bodočih specializiranih delavcev. Minister Medici je skušal nekako razsodno urediti vprašanje šol za učence od 11 do 14 let starosti ter je razdelil nižjo srednjo šolo v štiri vrste, toda višji svet za šolstvo je zavrnil nadaljevalno šolo, tako da bi ostale le tri vrste. Sploh je na tem področju velika zmešnjava in se razne težnje križajo.

Prof. Pesante je načel kočljivo temo o odnosih med javnim in zasebnim šolstvom in je kljub zelo umirjenemu tonu obsodil poskuse za okrepitev zasebnih šol na račun javnih ter ugotovil, da imajo zasebne šole povečini v rokah verske organizacije in duhovščina. Člen 33 ustave jasno določa, da je poučevanje svobodno in s tem tudi ustanavljanje zasebnih šol, pri čemer pa ne sme država nositi nobenega bremena. Sedaj pa smo priča poskusom, da bi naprtili državi del izdatkov za te šole, ki postajajo monopol cerkvenih krogov. Krogi, ki zagovarjajo ta razvoj se sklicujejo na pravico staršev, da izberejo za svoje otroke takšno šolo, ki jih bo vzgojila v njihovih lastnih nazorih, toda moderna pedagogija uči, da se mora samemu učencu nuditi svoboda in s tem možnost izbire. Javna šola to možnost zagotavlja, ker lahko pridejo v njej do vpliva vse težnje in versko usmeritev jamči s svojim poukom katehet.

Minister Medici je v svojem načrtu določil 5 milijard od 140 za zasebne šole, kar pomeni, da se krši omenjeni člen ustave. Toda to skuša obiti z ustave. Toda to skuša obiti z nepreprečljivim dlakocepenjem, češ da država prostovoljno da to podporo. K temu je treba tudi dodati razne strokovne večerne tečaje, ki jih vedno v večjem številu vodijo klerikalne ustanove. Prof. Pesante je tudi navedel nekaj številk, iz katerih je viden stalni vzpon zasebne šole.

V diskusiji, ki je sledila, je prišla do izraza pomanjkljivost sedanje šolske ureditve. Prof. Ciacchi, ki sam poučuje latinščino, je dejal, da zagovarja enotno nižjo srednjo šolo in ne treh ali štirih vrst ter da bi se v prvih treh letih ne smela poučevati latinščina, katere način pouka je sploh zastarel. Sedanja vrsta klasične gimnazije je izven stvarnosti in se ni nič spremenila iz Napoleonovih časov, ko je bila ustanovljena. Dijak klasične gimnazije lahko postane le dober profesor klasične gimnazije, za stvarno življenje in tudi moderno kulturo pa nima smisla, razen če se sam osebno ne zanima zanjo. Kritiziral je tudi način pouka zgodovine. Oglasil se je tudi neki študent, ki je zagovarjal enotno nižjo srednjo šolo, ker bi delitev te šole v tri tipe pomenila nedopustno diskriminacijo. Prof. Dulci je opozoril na naraščanje števila zasebnih šol, dr. Sala pa je dejal, da se cerkveni vpliv širi tudi na univerzitetni ravni, saj bo katoliška univerza «Sacro Cuore» iz Milana ustanovila v Rimu kirurško fakulteto, za kar bo prav gotovo dobila pomoč od države.

—o—

LOTERIJA

BARI	7	6	59	49	36
CAGLIARI	46	69	24	51	83
FLORENCA	26	77	28	71	40
GENOVA	75	80	2	52	10
MILAN	55	30	46	62	84
NEAPELJ	90	11	44	52	69
PALERMO	83	69	31	36	39
RIM	13	59	34	48	83
TURIN	32	33	12	71	70
BENETKE	22	25	64	38	1

ENALOTTO

1 X 1 2 X 2 2 1 X 1 1 X

KROJAČNICA
BAUČER
in Ivan SMRDEL
Ulica XX. septembra 22
Tel. 96-796
Ima nove vzorce, delo solidno, cene zmerne. — Vabimo Vas, da se prepričate!

POTOVALNI URAD
«AURORA»
Trst, Ul. Cicerone 4, tel. 29-243
priredi sledeče izlete:
OPATIJA-REKA-POREČ
Vpisovanje do 16.12.1959 pri «AURORA», Ul. Cicerone 4

Jutri začetek razprave proti morilcu lastne hčerke

Jutri se bo začel pred porotnim sodiščem morda najbolj zanimiv proces jesenskega zasedanja. Ni se še popolnoma polegel odmev nerazumljivega umora komaj 3 leta stare Iviane, kateri je njen oče Sergio Fain 3. aprila letos naperil samokres v glavo in jo ubil.

Vest je žalostno odjeknila pri Sv. Soboti, kjer je mala Iviana stanovala pri starih starših in tudi v mestu. Pri nas namreč že dolgo nismo zabeležili take tragične družinske tragedije. Fain je umirajočo hčerko prinesel v bar nasproti stadiona, kjer je počakal, da so prišli ponj agenti letečega oddelka kvesture. Presenetilo je njegovo vedenje med zaslišavanjem, ker je stalno izjavil, da je nameraval ubiti samega sebe, a da mu je samokres zašel na hčerkino kodrasto glavico. Kot ozadje tragedije je tedaj navajal ženino nerazumevanje, češ da ga je pustila na cedilu in da ni hotela živeti v njim. Dejstvo je, da to ne more biti edini vzrok njegovega koraka, ki presega vse meje.

Brez dvoma bodo imeli porotniki težko nalogo, da ugotovijo, kaj je Faina prisililo, da je ubil hčerko, ki jo je blazno ljubil. Sicer so že ugotovili, da mladi mož ni bil popolnoma pri sebi, ko je sprožil.

Za proces, ki se bo začel ob 9.30, vlada veliko zanimanja.

—«»—

Ponovna otvoritev Ljudske knjižnice

Jutri bo zopet začela poslovati Ljudska knjižnica v Ul. Polonio, ki so jo pred časom zaprli zaradi pomanjkanja osebja, tako da je ostala odprta samo njena podružnica pri Sv. Jakobu. Za sedaj bo knjižnica delovala s skrčenim osebjem.

—«»—

PROŠNJA

V upanju, da bo našla med našimi čitatelji dobrodušne osebe, ki bi ji pomagale v hudi stiski, se 45-letna Ernesta Valletti por. Checo obrača na vse s sledečo prošnjo.

Od 1.VI. do 7. VII. t.l. je bila v bolnišnici na zdravljenju, ki pa ni imelo zaželenega, uspeha. Potrebna so ji denarna sredstva, da se podvrže kirurški operaciji, ki ji edina lahko vrne zdravje. Je mati 17-letnega sina in 19-letne hčere, ki sta brezposelna in za katera je vedno v zelikim požrtvovanjem skrbela.

Vsak prispevek bo s hvaležnostjo sprejela v svojem bivališču v Ul. Buonafata št. 101.

ZASTONJ!!
OBLEKO po meri — ZASTONJ!!
Odlikovana krojačnica
PODGORNIK
Ulica Oriani 9, poklanja od danes naprej na vsakih 25 klientov eno obleko po meri. Veliki izbor domačih in angleških tkanin za moške in ženske.
Plačljivo tudi na obroke.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. novembra se je rodilo v Trstu 8 otrok, umrlo je 13 oseb, porok je bilo 6.

POROČILI SO SE: stražnik javne varnosti Antonio Panaro in šivilja Giuseppina De Luca, uradnik Riccardo Milla in uradnica Fausta Concina, kovač Luigi Bonasia in gospodinja Lucia Deponte, uradnik Ferruccio Nadaia in gospodinja Egle Leonardi, gasilec Albano Coretti in delavka Antonella Dussich, strojnik Stellio Rusich in cvetličarka Lucia Napoli.

UMRLI SO: 63-letna Agnese Koler por. Balestra, 50-letni Gino Canesin, 69-letni Giuseppe Zancotich, 63-letna Luigia Maruzza vd. Mendizza, 33-letna Bianca Micolich, 79-letna Maria D'Este vd. D'Este, 81-letni Pietro Pellizola, 70-letni Martino Saule, 74-letni Francesco Dussi, 64-letni Arturo Spazzapan, 63-letni Ricciotti Battistelli, 60-letni Romano Bernetti, 5 ur stara Patrizia Luciani.

OKLICI

Uradnik Vittorio Miniutti in šivilja Ottorina Beltramini, trgovec Guido Sabatini in gospodinja Maria Ivulli, univ. asistent Gabriele Torelli in univ. asistentka Romana Tosi, uradnik Attilio Zannini in šivilja Nerina Ferenaz, pomorščak Tullio Trani in prodajalka Norina Buongiorno, delavec Giovanni Varesano in delavka Susanna Abbattista, težak Orazio Mandorino in gospodinja Giulia Maggi, električar Alfredo Lussi in šivilja Alcea Cappelli, inženir Donald B. Evans in gospodinja Laura Manni, pomorščak Ludmilo Pezzicari in gospodinja Vilores Ermacora, električar Pietro Milazzi in prodajalka Marija Biteznik, mehanik Francesco Cricchio in šivilja Rosalia Rasmilovich, natakar Bruno Orzan in gospodinja Bruna Schiesaro, šofer Cipriano Stanovich in uradnica Giovanna Boscolo alias Sassariolo, jedrski tehnik Fernando Fernandelli in dijakinja Nella Cadoni, pomorščak Libero Climi in pomorščakinja Caterina Buttignon, prodajalec Massimo Pacor in gospodinja Neda Pečar, prevoznik Flavio Bua in gospodinja Maria Usco, stražnik javne varnosti Stefano Cento in gospodinja Anna Maria Miceu, inženir dr. Renzo Gentilucci in gospodinja Giuseppina Condo, uradnik Plinio de Visintini in gospodinja Fiorenza Treu, pomorščak Sergio Pagliaro in uradnica Annamaria Gambato, Bruno Polato in Eufemia Stoini, kadet Fulvio Distefano in gospodinja Maria Brunetti, Nino Busan in Luciana Sorini.

RAZNA OBVESTILA

OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA V TRSTU

Slovensko planinsko društvo v Trstu bo imelo svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v sredo 2. decembra t. l. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Rimski ul. 15-II. Zakasneli člani so naprošeni, da uredé svoje članske obveznosti ob sejnih dneh, ob torkih po 21. uri v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II., ali vsaj ob občnem zboru.

Odbor

Podporno društvo «Dijaška Matica» sporoča svojim članom, da do reden občni zbor 1. decembra ob 20.30 v Ulici Roma 15-II.

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob treji obletnici smrti Silvestra Pregarca daruje sestra Sonja z možem Justom Colja 1000 lir za Dijaško Matico. — V isti namen daruje Ema Tomažič 1000 lir.

Namesto cvetja na grob pok. Ane Požar darujeta Sonja in Just Colja 1000 lir za Dijaško Matico. V isti namen daruje Ema Tomažič 1000 lir.

V počastitev spomina pok. Ane Požar daruje družina Kodrič 1000 lir za Dijaško Matico.

Ob petnajsti obletnici junaške smrti dragega sina in brata Borisa Skerlavaja darujeta mama 1000 in sestra Anita 500 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Vinka Grgiča iz Padriča darujejo bratranci in sestrične poleg cvetja še 4.500 lir za Dijaško Matico.

Ob drugi obletnici smrti nepozabne Tee Peterke darujejo starši 5.000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pokojne gospe Ane Požar daruje družina Volk 3.000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. gospe Anke Jereb daruje Minka Pahor 1000 lir za Dijaško Matico.

—«»—

LEKARNE ODPRTE DANES

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Mazoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Miani, Barkovlje in Nicoli, Skedenj.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Kjadin 1095; Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Trg Cavana 1.

GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 22. t. m. ob 16.30 v AVDITORIJU V TRSTU

NICKY - ZLATI DEČEK

komedija v treh dejanjih

Spisal: JOSIP TAVČAR
Režiser: JOŽE BABIČ
Scenograf: JOŽE CESAR
Asistent režije: ADRIJAN RUSTJA
Pesmi skomponiral: ALEKSANDER VODOPIVEC

Prodaja vstopnic eno uro pred začetkom predstave v Ul. Roma 15-II, tel. 31-119.

V sredo 25. t. m. ob 20.30 v prosvetni dvorani na Opčinah

NICKY - ZLATI DEČEK

IGRALSKA ŠOLA

V soboto 28. t. m. ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

premiera

Srečni dnevi

komedija v treh dejanjih

Spisal: CLAUDE-ANDRE' PUGET
Prevedel: CIRIL KOSMAC
Režiser: ADRIJAN RUSTJA
Scenograf: IVO KUFERZIN

GLASBENA MATICA - TRST

V nedeljo 29. novembra 1959 ob 16. uri v dvorani stadiona «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

DONIZETTI:

DON PASQUALE

komična opera v treh dejanjih

Osebe: Don Pasquale - Korošec Ladko; Nerina - Hočevar Sonja; Ernesto - Lipušček Janez; Dr. Malatesta - Ostaševski Marcel; Notar - Kozlevčar Tone

pri klavirju
prof. CIRIL CVETKO

Vabila so na razpolago od četrtka 26. t. m. dalje v «Tržaški knjigarni» Ul. sv. Frančiška 20 ter v nedeljo 29. t. m. eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

VERDI

Danes ob 16. uri druga predstava opere «Vitez iz Ekebuja».

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri Gogoljev «Revizor» za abonma DD. Cene 650, 450 in 250 lir. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

TEATRO MODERNO

Jutri, v torek in sredo: Cecè Doria in Rosi De Sevilla v veliki predstavi «Fantastično» z Ginom Pagnanijem in Lauro Da Vinci.

KINO

Excelsior 16.00 «Nasilno poletje». Odličen italijanski film Valerija Zurlinija. Eleonora Rossi Drago, Jean Louis Trintignant, Jacqueline Sassard. Izkaznice neveljavne.
Fenice 14.30 «Ženske iščejo ljubezen». Dramatičen; Cinemascope, Color de Luxe, Hope Lange, Stephen Boyd, Suzy Parker, Marta Hyer. Izkaznice neveljavne.
Filodrammatico 14.30 «Peščeno morje», R. Attemborought, J. Gresson.
Grattacielo 14.00 «Velika vojna». Film, ki je bil nagrajen v Benetkah z «Zlatim levom».
Supercinema 13.30 «Veliki kapitan». Technirama - technicolor, Robert Stack, Charles Coburn, Marisa Pavan, Warner Bros. Izkaznice neveljavne.
Arcobaleno 14.00 «Veliki kapitan», Technirama - technicolor, Robert Stack, Charles Coburn, Marisa Pavan, Warner Bros. Izkaznice neveljavne.
Alabarda 14.30 «To telo toliko zaželeno». Zgodba čudovite prevečo ljubljene ženske, Belinda Lee, Dany Carrel in Daniel Gelin. Prepovedano mladoletnim.
Capitol 14.00 «Rififi», Nadia Tiller, Robert Hossein, Eddie Constantine, Tiberio Murgia. Prepovedano mladoletnim.
Aurora 14.30 «Dan osvete», K. Douglas, A. Quinn. Prepovedano mladini. Izkaznice neveljavne.
Cristallo 14.00 Tognazzi in Vianello z izredno komičnim filmom «Sva dva ubežnika», Magali Noel in Fred Buscaglione s svojimi originalnimi pesmimi. Ukinjene izkaznice.
Garibaldi 14.30 «38. vzporednik, naloga izvršena», Gregory Peck, Harry Guardino
Impero 14.30 «Moralist», Alberto Sordi. Prepovedano mladini.
Italia 15.00 «Venere greha», po knjigi «Dom svobodne ljubezni». E. Bartok, K. Fischer. Prepovedano mladini.
Massimo 14.30 «Rumeni zob». Cudovite pustolovščine. Technicolor. Fier Parker in Dorotty Mc Guire. Sledi: «Paperino, operacija sneg», risanka Walt Disneya. Velik uspeh.
Moderno. Danes ob 10. uri velika matineja za otroke z «Musichiereto». Natečaj z nagradami za otroke z anszmblom «Primavera», ki bo izvajal pesmi, plese in igrice. V predpredstavi risani filmi Walt Disneya. Ob 14.00 «Kako omožiti hčer», R. Harrison, K. Kendall.
Vittorio Veneto 14.30 «Noči Lukrecije Borgie», Belinda Lee, Jacques Sernas, A. Foa, F. Fabrizzi.
Aldebaran 14.00 «Krik in sila». Čudna ljubezen pomešana z nasilstvom in sovraštvom. Cinemascope. Yul Brynner, Joanne Woodward, M. Leighton.
Ariston 14.00 «Epirski bandit», Van Johnson.
Astra Rojan 14.00 «Moja gospa teta», R. Russel, P. Tucker.
Ideale 14.30 Zvezda šerifa na prsih bandita. «Steza ropa». Cinemascope - technicolor. Audie Murphy in Gia Scala.
Marconi 14.30 «Evropa ponoči». Najbolj slavne varietejske točke na svetu. Predstava predstav. Technicolor, Warner Bros.
Radio 14.30 «Na razpolago kralja», Eleonora Rossi Drago, Jean Marais.
Savona 14.30 «Potovanje», Y. Brunner, D. Kerr.
S. Marco 14.00 «Zemlja upora». Technicolor. Peter Finch, Mary Ure.
Novo cine 14.00 «Osmo čudo sveta». Nepozabno potovanje v technicolor.
Odeon 14.30 «Trapez življenja», R. Hudson in D. Malone.

MILJE

Evropa 15.00 «Krotilec iz Chicaga», Robert Taylor.
Roma 15.00 «Leseni narednik», J. Lewis.
Verdi 15.00 «Zimske počitnice», A. Sordi, E. R. Drago.
Volta 15.00 «Mož za Cinzijo», G. Grant, S. Loren.

RADIO

RADIO TRST A

NEDELJA, 22. novembra 1959

8.00 Jutranja glasba in koledar; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski motivi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 12.40 Novosti v jazzu; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... kronika 7 dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Nadaljevanje glasbe po željah; 15.00 Dvajset minut modernih ritmov; 15.20 Slovenska zborovska glasba; 15.40 Orkester Raphe Broglotti; 16.00 Glasbeni popoldan; 16.40 Pevci lahke glasbe; 17.00 «Cepica s kraguljčki», igra v dveh dejanjih; 18.15 Pianista Ralph Sharon in Eddy Duchin; 18.40 Koncert slovenskih solistov; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Glasbena fantazija; 21.00 Pesniki in njih stvaritve; 21.25 Večerne melodije; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta; 22.45 Poje Duo sa Kvarnara z orkestrom Franka Russa; 23.00 Danny Welton in njegove orglice; 23.30 Nočni ples.

TRST

7.15 Kmetijska oddaja; 9.30 Guido Cergoli pri klavirju; 12.10 Venček pesmi; 12.30 Glasbeni album; 13.30 Nedeljska fantazija; 14.30 «El Campanone; 15.30 Prenos drugega polčasa ene od nogometnih tekem državnega prvenstva; 16.30 Glasbeni variete; 17.45 Simfonični koncert; 19.45 Pesmi dreva; 21.00 Ne raztrgajte pobotnice, oddaja za igralce Enalotto; 22.45 Koncert komorne glasbe.

II. PROGRAM

10.10 Ženski teden; 13.00 «Astrorasceli»; 14.05 Helmut Zacharias in njegov orkester; 15.00 «Il discobolo»; 15.30 Pesmi dneva; 16.00 «La mongolfiera»; 17.00 Glasba in šport; 18.30 Plešite z nami; 20.30 Glasbeni variete, nato Tino Scotti Shaw; 21.00 «Presodite jih vi», sedem novih glasov lahke glasbe; 22.15 Sportna nedelja.

KOPER

6.30-7.15 Prenos RL; 8.00 Domače novice; 8.05 Kmetijska oddaja: «Nagrajevanje po enoti pridelka za pošestvu Brič — Vprašanje nakupa in potrošnje umetnih gnojil — Pot po Makedoniji: pripoveduje republiški ljudski poslanec Davorin Ferligoj»; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Naša reportaža: «Sami si režemo svoj kos kruha»; 9.15 Zabavni zvoki; 10.00-10.30 Prenos RL; 10.30 Operne skladbe (Saint-Saens, Puccini, Boito, Gounod, Mascagni, Verdi); 11.00 «Potovanja»; 11.15 Nedeljski koncert; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.30 «Sosedni kraji in ljudje»; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Za vas smo izbrali spored zabavnih melodij; 16.00-19.00 Prenos RL; 19.00 Sportna nedelja; 19.10 Glasbeni intermezzo; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 22.35 Plesna glasba.

SLOVENIJA

6.00 Budnica; 6.10 Nekaj domačih; 6.30 Z bobnom in činelami; 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva; 7.35 Popevke za nedeljsko jutro; 8.00 Mladinska radijska igra — Milan Sega: Zgode in nezgode kraljevskega dvora; 8.55 Lojze Lebič: Tri skladbe za klavir; 9.00 Zabavna matineja; 9.45 Rado Simoniti: Kolednica mladinskih brigad; 10.00-13.00 Rezervirano za prenos slavnosti ob otvoritvi avtomobiliske ceste «Bratstva in enotnosti»; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 18.30 Za naše vas; 13.45 Lahek spored za poželje; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.30 Glasba in šport; 17.10 Radijska igra — Mark Twain: Bankovec za milijon funtov; 18.10 Zabavni potpourri; 18.40 Domače polke in valčki; 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila; 20.00 Ali jih poznate?; 20.30 Od polke do rumbe; 21.00 Skice iz življenja Richarda Wagnerja; 22.15 Glasba z Elizejskih poljan; 22.35 Viiko Ukmar: Simfonični poem.

«TV JUGOSLAVIJA»

Beograd 9.30 Oddaja za kmetovalce: Mokrin — vas napredna proizvajalcev, higiena stanovanja, nasveti strokovnjakov ter koncert po željah; 10.30 Posebna oddaja v počastitev graditeljev avtomobilske ceste; 15.15 Prenos svečane proslave ob zaključku del avtomobilske ceste na sektorju Paračin-Niš; 18.00 Svečana proslava graditeljev avtomobilske ceste v Nišu; 20.00 TV Dnevnik; 20.20 Kulturna panorama. Zagreb 20.35 Portret igralca Augusta Cesarca; 20.50 Dokumentarni film; 21.15 «Improvizacija» — zabavno-glasbena oddaja. Beograd 18.45 Sedem dni... zanimivi dogodki doma in po svetu.

Jutri

Beograd 18.00 Oddaja za dobro jutro v dom; 18.30 Od balete do televizije — poljudno-znanstveni oddaja; 20.00 TV Dnevnik; 20.20 Tedenski športni pregled. Zagreb Jiri Jarandovski: «Premiera v Pragu» — prenos iz narodnega gledališča v Nišu. V odmoru — Kulturno življenje komune v Nišu.

TELEVIZIJA

10.15 TV za kmete; 15.00 Sporedni popoldan; 17.00 Oddaja za otroke; 18.00 Moč usode, tretje in četrto dejanje; 19.30 Znanost in fantazija; 19.55 Današnji film; 20.30 Poročila; 21.00 Wakefieldski vikar, dramatiziran roman; 22.00 Časi XX. stoletja; 22.35 Sportna nedelja.

Jutri

13.30 Šolska oddaja; 17.00 Oddaja za otroke; 18.30 Poročila; 19.05 Lahka glasba; 19.35 Oddaja za delavce; 21.00 Očividci, dokumenti in kronika; 21.15 «Brannos», film; 22.45 Poročila.

GIACOMO VATOVEC Succ.
S. n. c.
TRST, Ul. Torrebianca 19 — tel. 23587 - 37561
POSILJA STALNO DARILNE PAKETE ZA JUGOSLAVIJO
IZVAZA BRAZILSKO KAVO OD 1.20 DOLARJA ODN. 750.— LIR za kg dalje, kakor tudi vsako drugo kolonialno blago.
Kolesa in motorna kolesa BIANCHI in razne druge znamke.

OBISCITE V TRSTU
trgovino čevljev calzoleria Viale
Drevored XX. septembra 18
kupili boste po najbolj ugodnih cenah čevlje najbolj znanih italijanskih tovarn za vsakovrstno rabo, ter smučarske

POZOR izletniki za TRST
V TRGOVINI
la Bottega del Risparmio
TRST - Ulica Emo Tarabocchia, 4 - telefon 90-691
(blizu Trga Goldoni)
KUPITE NAJCENEJE RAZNOVRSTNO BLAGO, n. pr.:
Dežne plašče iz nylona in bombaža, površnike, obleke, bunde, hlače, usnjene suknjiče in jopiče, vetrne jopiče, semiš suknjiče, eskimo, športne predmete, perilo, pletenine, čevlje, pedule, planinske čevlje
OBISCITE NAS, jamčimo Vam, da boste zadovoljni
Sklicujte se na OGLAS, da dobite poseben POPUST

A. PERTOT
ZALOGA VSAKOVRSTNIH PODLOG IN BLAGA ZA:
moške in ženske plašče
obleke
perilo
kotenine
volnene odeje
zavese itd.
SKLICUJTE SE NA TO REKLAMO DOBILI BOSTE POSEBEN POPUST
TRST
ULICA GINNASTICA, 22

PEČI IN STEDILNIKI NAJMODERNEJŠIH OBLIK NA VSA GORIVA
ELEKTRIČNI LIKALNIKI, SESALCI ZA PRAH, PRALNI STROJI, HLADILNIKI.
LESTENCI TER VSEH VRST ELEKTRIČNIH LUČI.
DEKORATIVNI PREDMETI.
SERVISI IZ PORCELANA.
NAMIZNI PRIBOR (Besteck) Z NERJAVEČEGA JEKLA (Rostfrei).
KERŽE
Trst, Piazza S. Giovanni 1
PRODAJA TUDI NA OBROKE

MALI OGLASI

Z velikim uspehom se nadaljuje pri BINI VESTE Ul. Imbriani 9, Trst, SPLOSNA LIKVIDACIJA zaradi prenehanja obratovanja. Vse konfekcije v zalogi po SKRAJNO NIZKIH CENAH. Ne pozabite! V Ulici Imbriani 9. Oglejte si naše izložbe do pozno zvečer.

OTROŠKE VOZIČKE, športne vozičke, žimnice originalne Pentaflex in vsakovrstno pohištvo dobite pri MADALOSSO v Trstu, Ulica Torrebianca vogal Trg Ottobre

43-LETNI, visok 170, govori italjansko, angleško in francosko, želi dopisovanja z gospodično, vdovo na celotna slika — morebitne ponudbe — naslov: G. GIACOMELLI c/o THIESS. VILLAGE Via Cambramurra N.S.W. Avstralija.

SOBO za eno osebo oddam. Vprašati Miramare 25-V., desno.

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske tehnične predmete — štedilnike na drva, premog, plin, električne — trajno goreče peči «ARGON» na plin in električno. Ugodna prodaja pri plačilu. Postrežba na dom — Tel. 29-041.

PRODAM ZEMLJIŠČE primerno za gradnjo ob glavni cesti s pogledom v Kolonji, v bližini Obeliska. Telefonirati na 41-743.

ZAHVALA

Svojci pokojnega

VINKA

Goriško-beneški dnevnik

Včeraj ob prisotnosti podtajnika Schirattija

voritev novega osrednjega sedeža riške Hranilnice in zastavljalnice

...narni zavod so ustanovili 1831. leta - Govor podtajnika zaklad...ega ministrstva - Ogromno vlog in malo investicij - Čeprav imajo kmetje najnižji dohodek, so tudi najmočnejši varčevalci

...velikem številu občin... katerim so bili go... operaterji, predstav... ...ljasti itd. so včeraj ob ... otvorili novi sedež hra... na Verdijevem korzu. ...veni govor je imel ...nik Locatelli, ki je na... ...da je bil dolga leta se... ...ke v Ul. Carducci, ker ...času ustanovitve 1831. ...banko je ustanovil grof ...pe della Torre — bilo ...di mestno in gospodar... ...vedišče. Navedel je, da ...leta 1940 v hranilnici ...milijonov lir vlog, le... ...oktobra pa so narasle ...milijarde lir. K temu ...no prišteti še za 2.8 mi... ...lir posojil na nepre... ...(cartele fondiarie).

...obsežen govor je imel ...nik zakladnega ministr... ...Schiratti, ki je obravna... ...vsa področja gospo... ...delovanja. Zaradi te... ...bil njegov govor bolj ...lekciji iz ekonomije ...otvoritvenemu govoru.

...vej je pobijal razpolo... ...ki se je ustvarilo med ...operatorji in držav... ...da nikakor ne drži, da ...ovirala zasebno ini... ...Vse milijardne vladne ...na Jug so bile dane ...zasebnikom (!). Čeprav ...v svojem imenu, je ...tolmačil mnenje vla... ...tem vprašanju. Rekel je, ...sebna iniciativa je in o... ...podlaga italijanske eko...

...dotaknil se je zelo važnega ...nja, ki se sedaj prvič ...v Italiji, da imajo ...banke velike vloge, ...ko so se zelo znižale ...je. Na Goriškem je na primer v denarnih zavodih 14 milijard lir vlog, za investicije pa se uporablja komaj polovica, in sicer 7 milijard lir. Kako je mogoče, da imajo banke toliko denarja, ki ga nihče ne mara jemati na posodo? Kako je mogoče, da je Italija po tolikih letih kroničnega obračunskega primanjkljaja postala v tem pogledu aktivna in neodvisna od inozemskih posojil?

Rekel je, da je Italijo v tem pogledu rešil turizem, ki je ustvaril neverjeten dotok denarja. Medtem ko imamo v državi tako razvit in dobičkonosen sektor, kakršen je turizem, imamo tudi zelo nerazvit sektor — kmetijstvo. Dohodki v kmetijstvu so najnižji; vzrok za to je iskati v tradicionalni zaostalosti, preveliki delitvi zemlje in premajhni mehanizaciji. Kmetje hočejo pridelovati vsakega malo, namesto da bi se lotili specializacije. Hočejo, da bi jim zemlja, ki jo imajo, dala prav vse, kar potrebujejo. To pa ni mogoče doseči. Kot posledica je najnižji dohodek, ki ga ima kmetijstvo od vseh sektorjev v državi, in zapuščanje zemlje. V državi se s kmetijstvom ukvarja 40 odstotkov prebivalstva, v ZDA pa samo 10 odstotkov. Značilno je, *da so kmetje najvarčnejša kategorija državljanov, čeprav imajo najnižji dohodek.* Poudaril je potrebo večjih investicij v kmetijstvo, čeprav donašajo te investicije najmanjši zaslužek. Investicije se bodo izplačale, če bo postal denar cenejši, to se pravi, če se bodo znižale obresti na posojila. S te mne bodo dosežene večje investicije v kmetijstvu in večji dohodek na področju kmetijstva, ampak se bo povečala tudi kupna moč kmečkih množic, kar bo imelo zelo ugodne posledice na razvoj industrije, trgovine in gospodarstva na splošno.

Smrt v Sovodnjah

Včeraj zjutraj ob 8. uri je umrl v civilni bolnišnici 75-letni Ivan Petejan - Nuto, ki si je v nedeljo pri nesreči zlomil nogo. Pokojnika, ki je bil med vaščani zelo priljubljen, bodo položili k večnemu počitku danes ob 16. uri. Medtem ko vaščani izrekajo sožalje užaloščeni družini in njegovemu sinu — občinskemu obhodniku, želijo dragemu Nutu, da bi mu bila lahka domača zemljica.

Otroci osnovnih šol iz sovodenjske občine so včeraj zjutraj posadili več dreves okoli športnega igrišča

Praznik drevja na Goriškem

Šolski otroci posadili več stotin mladih dreves

Govori učiteljev o važnosti drevja za življenje

Včeraj so po vsej državi slavili praznik drevja. Na Goriškem so se tega dne spomnili na šolah. Goriške mestne šole so se udeležile proslave tega dne, ki so ga organizirali v dolini Korna. Posadili so več desetin dreves, predstavnik kmetijskega nadzorništva pa je imel daljši govor o pomenu drevja v najrazličnejših vejah gospodarstva.

Tudi po okoliških občinah so slovenske šole proslavile ta dan s tem, da so posadile večje količine mladega drevja V Sovodnjah so posadili 70 sadik: nekaj na vzhodni strani nogometnega igrišča ostale pa na občinskem zemljišču, pri Soči. Ob tej priliki je učiteljica gdč. Tatjana Bednarik govorila zbranim učencem iz vseh šol v občini, ki so jih učitelji pripeljali v Sovodnje, o pomenu tega dne, predvsem pa o veliki važnosti drevja za življenje. Prisotna sta bila tudi občinski tajnik in poveljnik orožnikov in župnik.

V Doberdobu so učenci obeh šol posadili več dreves okoli šole in na igrišču. Posadili so jih predvsem na tistih krajih, kjer so jih sadili lani, pa se niso prijela. Prisostvovali so župan, občinski tajnik, marešalo orožnikov, župnik in drugi.

V Jamljah so posadili 18 sadik cipres, bora in črnega bora okoli novega šolskega poslopja.

V števerjanski občini bodo drevje posadili prihodnjič.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini se je od 15. do 21. novembra rodilo 16 otrok, umrlo je 15 oseb, oklicev je bilo 6, porok pa 4.

ROJSTVA: Dario Cumari, Cristina Tavano, Adriana Puntin, Fulvio Madotto, Patrizia Rossi, Evelina Bergomas, Denise Valentini, Marina Marchioro, Pietro Marini (rojen mrtev), Luisa Martina, Fiorella Braida, Anna Breda, Rosalba Bano, Margherita De Leo, Fabio Dorni, Matteo Picciolo.

SMRTI: 59-letni pek Valentino Cecchini, 66-letna Amalia Cerne, por Fait, 61-letni Silvio Tavano, 74-letna Ida Buratti, vd. Turchini, 82-letna Giuseppina Pavcic vd. Fornasaris, 49-letna Irma Zoff, por. Landi, 93-letni upokojenec Pasquale Suraci, 79-letna Rosina Fabro, vd. Giacopo, 56-letna Elisabetta Famea, vd. Eusebione, 58-letni trgovec Umberto Delich, 85-letni Umberto Manganelli, 79-letni zdravnik Silvio Vianello. 46-letna Alba Slanisca, por. Crepaldi, 56-letni upokojenec Alberto Peri, 79-letna Anna Foliga, por. Lovko

OKLICI: agent javne varnosti Stefano Cento in Anna Maria Miceu, finančni stražnik Patrizio Piano in Elda Tuan, mehanik Dante Bertoni in Milva Del Zuanne, električar Elvino Medeot in tkalka Anna Maria Lovini, Anton Primožič in tkalka Viktoria Spacapan, mizar Valte Bressan in šivilja Liliana Cherbassi.

POROKE: računovodja Alessandro Vesentini in učiteljica Veta Marra, natakar Arcangelo Calabrese in tkalka Anna Maria Miculin, bančni uradnik Giorgio Sapunzachi in uradnica Licia Battisti, bančni uradnik Vito Duiz in učiteljica Luigia Iourdan.

—«»—

Motocikel v avtobus

Včeraj ob 10.20 je prišlo na križišču Ul. Aquilea, Korzo Italia do trčenja med avtobusom podjetja ATA in motociklom. Avtobus, katerega je vozil 45-letni Danilo Cosseni je vozil proti postaji, ko se je vanj zaletel motociklist 65-letni Antonio Ballaben iz Gradiške, ki je iz Ul. Manzano nameraval v Ul. Aquilea. Zaletel se je ob levo stran avtobusa. Pri padcu se je motociklist potolkel po obrazu, zato so ga pripeljali z rešilnim avtom v civilno bolnišnico, kjer so mu zdravniki poleg rane na čelu ugotovili tudi zlom desnega zapestja. V bolnišnici bo moral ostati 25 dni. Na kraj nesreče je prišla cestna policija.

Koncert opernih pevcev v Prosvetni dvorani

Prihodnjo nedeljo 29. novembra ob 20.30 bo v Prosvetni dvorani v Gorici koncert prvakov ljubljanske Opere, ki bodo ob spremljavi klavirja v koncertni obliki, delno pa tudi v igri zapeli Donizzettijevo komično opero «Don Pasquale».

Za to priliko bodo na sedežu ZSPD in v kavarni Bratuš prodajali vstopnice s sledečimi cenami: sedeži 400 in 300 lir, stojišča 200 lir, dijaki in otroci 150 lir.

—«»—

Nesreča na Travniku

Na Travniku je včeraj okoli 13. ure trčil v avtomobil pokrajinske uprave, katerega je vozil Riccardo Berini, motociklist 28-letni Franco Orzan. Avtomobil je bil ustavljen pred poslopjem št. 24-1 in je nameraval obrniti, ko se je vanj zaletel motociklist, ki je prihajal iz Rastela. V bolnišnici so mu odrgnine po rokah in nogah obvezali in ga poslali domov. Ozdravel bo v 4 dneh.

—«»—

Kino v Tržiču

PRINCIPE. 14-22: «Nekomu ugaja toplo», M. Monroe, T. Turtis, J. Lemmon.
EXCELSIOR. 14-22: «Indijanska grobnica», D. Paget, P. Hubschmid, v barvah.
NAZIONALE. 14-22: «Karavana suženj», T. Staal, G. Thomola, M. Cruz, v barvah.
AZZURRO. 14-22: «Crni Orfej».

—«»—

Prihodnjo nedeljo bo organizacija ANFIM (vsedržavna zveza družin mučenikov) obdarila okoli 40 družin v Doberdobu. Ob tej priliki bo prišel na županstvo predsednik Della Longa, ki bo razdelil bone, s katerimi si bodo lastniki kupili blago. Obdaritev bo ob 10.30.

Včeraj sta si v Rupi obljubila večno zvestobo Karmela Ožbot iz Rupe in Roman Butkovič iz Sovodenj. Novoporočencema, ki sta oba iz zavednih družin, želijo vaščani in prijatelji obilo sreče v novem življenju. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Prvenstvo diletantov 2. kategorije

S. Canciano-Sovodnje borba za prvo mesto

Domačo napadalno vrsto bo okrepil Oblak

LESTVICA:

Canciano	2	2	0	12	4
Sovodnje	2	2	0	6	4
Sagrado	2	1	1	0	7	3
Romana	2	1	1	0	2	3
S. Lorenzo	2	1	1	0	3	2
Capriva	2	1	0	1	3	3
Brandt	2	1	0	1	3	2
Monfalcone	1	0	1	0	2	2
Gradiška	2	0	1	1	1	2
Fogliano	2	0	1	1	2	4
Turriaco	1	0	0	1	0	1
Lucinico	2	0	0	2	1	6
Fossalon	2	0	0	2	1	11
Moraro	0	0	0	0	0	0

Naslednje tekme:
Canciano - Sovodnje
Fossalon - Sagrado
Moraro - Romana
Brandt - S. Lorenzo
Monfalcone - Caprivese
Fogliano - Lucinico
Turriaco - Moraro

Nedvomno bo današnja tekma med S. Cancianom in Sovodnjami najzanimivejša tekma tretje nedelje prvenstva razreda II. kategorije. Zaradi povečuje namreč dejstvo, da sta obe ekipi na vrhu lestvice z enakim številom točk in da bo današnja tekma odločala o prvem mestu. Igra bo zelo negotovosti, toda igralci Sovodenj prav lahko izvojujejo domov točko, če se bodo dobro držali.

Romana iz Tržiča bo igrala s S. Marcon, Capriva pa s Podgoro, ki vsaj za sedaj ni pokazala tistega, kar smo od nje pričakovali. Tudi ostale tekme bodo živo zanimale ljubitelje nogometa.

S. CANCIANO - SOVODNJE

Prvič v tem prvenstvu bodo Sovodnje igrale na nasprotnem igrišču, in sicer proti S. Cancianu, ki je doslej zabeležil v svoj prid dve zmagi nad Villessem na domačem igrišču in Morarom na nasprotnem igrišču. Sovodenjski igralci, ki imajo prav tako za seboj dve zmagi nad Sagradom in Villessem, si nadejajo, da bodo danes zvečer zasedli prvo mesto na splošni lestvici. K temu bo nedvomno pripomogel debutant Oblak od Pro Gorizie, ki bo vnesel več reda v napadalno vrsto, ki jo sestavljajo dobri igralci — s skromnimi izkušnjami.

Vodstvo društva je za 13. uro pozvalo naslednje igralce, ki naj bodo na razpolago trenerju: Suligoj, Cijak, Vižintin II., Podgornik, Vižintin I., Ferfolja, Hmeljak Oblak, Anselmi, Petejan I., Petejan II. in Devetak.

Sinoči v telovadnici «Ginn. Triestina»

Vicardi novi prvak v orodni telovadbi

Eleganca, spretnost in drznost vrhunskih italijanskih telovadcev

V stari telovadnici «Ginnastica Triestina» se je včeraj začelo absolutno državno prvenstvo v orodni telovadbi za juniorje, seniorje in za vrhunske telovadce nacionalnega razreda, v katerem so v glavnem verjetni olimpijci za l. 1960.

Dopoldne so začeli z obveznimi liki juniorji, sledili so jim seniorji, popoldne pa so nastopili vrhunski telovadci nacionalnega razreda z obveznimi olimpijskimi vajami na vseh šestih orodjih. Pri teh vajah se je skoraj vsem poznala premajhna uvežbanost, ki jo zahtevajo izredno težke prvine. Kljub temu pa je že pri obveznih likih potrdil svojo dobro formo Angelo Vicardi iz Rima, ki je nedavno dosegel prvo mesto tudi na mednarodnem troboju v Švici. Prijetno pa je presenetil mladi Giovanni Carminucci, ki se je uvrstil na drugo mesto z malenkostno razliko za zmagovalcem.

Na splošno so bili telovadci najboljši na bradlji in na drogu, dokaj površni pa so bili v parternih izvedbah.

Višek prvenstva je bil zvečer ob 21. uri, ko so vrhunski telovadci začeli izvajati proste like, v katerih pride mnogo bolj do izraza njihova fantazija in tudi njihova spretnost. Številnim gledalcem se je nudil za Trst res izreden užitek. Kot že pri obveznih likih, se je tudi pri prostih odlikoval Vicardi, medtem ko je Giovanni Carminucci zaradi dokajšnje smole moral drugo mesto prepustiti bolj rutiniranemu bratu in dosedanjemu prvaku Pasqualeju.

Na posameznih orodjih so telovadci vrhunskega razreda dosegli naslednje uspehe:

Bradlja: 1. Vicardi 19.05 t., 2. G. Carminucci 18.95, 3. P. Carminucci 18.10, 4. Agabio 18, 5. Polmonari 17.75, 6. Carnoli 17.25, 7. Neri 17.10, 8. Marzolla 16.60.

Konj z ročaji: 1. Vicardi 19.15 t., 2. Polmonari 18.65, 3. Marzola 18.30, 4. Carminucci 17.80, 5. Carnoli 17.10, 5. Neri 17.10, 7. Agabio 16.95, 8. Carminucci 16.75.

Krogi: 1. Agabio 18.70, 2. Carminucci 18.40, 3. Carminucci 18.35, 4. Vicardi 18.20, 5. Marzolla 18.15, 6. Polmonari 17.80, 7. Carnoli 17.65, 8. Neri 17.40.

Preskok konja: 1. Agabio 18,65, 2. Carminucci 18.55, 3. Vicardi 18.45, 4. Carminucci 18.10, 5. Marzolla 18, 6. Polmonari 17.95, 7. Carnoli 17, 8. Neri 16.95.

Parter: 1. P. Carminucci 18.20 t., 2. Carnoli 18.15, 3. Marzolla 17.35, 4. G. Carminucci 17.25, 5. Neri 17.20, 6. Vicardi 17.05, 7. Agario 16.90. 8. Poimonari 16.50.

Drog: 1. Vicardi 18.60 točk, 2. G. Carminucci 18.45, 3. Carnoli 18.35, 4. Agabio 17.85, 4. Polmonari 17.85, 6. P. Carminucci 17.80, 7. Marzolla 17.40, 8. Neri 14.75.

KONCNI VRSTNI RED:

1.	Vicardi	110.50 točk
2.	P. Carminucci	108.40 »
3.	G. Carminucci	108.30 »
4.	Agabio	107.05 »
5.	Polmonari	106.50 »
6.	Marzolla	105.80 »
7.	Carnoli	105.50 »
8.	Neri	100.50 »

—«»—

Sodniki za današnje tekme A in B lige

MILAN, 21. — Za današnje tekme A in B lige so določeni naslednji sodniki:

A liga

Atalanta - Padova: De Magistris iz Turina; Juventus - Genoa: Genel iz Trsta; Lanerossi - Fiorentina: Orlandini iz Rima; Milan - Bari: Rigato iz Mester; Palermo - Lazio: Rebuffo iz Milana; Roma - Internazionale: Jonni iz Macerate; Sampdoria - Bologna: Marchese iz Neaplja; Spal - Alessandria: De Marchi iz Pordenona; Udinese-Napoli: Campanati iz Milana.

B liga

Catanzaro - Cagliari: Guidi iz Brescie; Como - Catania: Angonese iz Mester; Lecco - Verona: Stanzione iz Salerna; Modena - Parma: Mori iz Cremone; Novara-Marzotto: Gambarotta iz Genove; OZO Mantova - Triestina: Famulari iz Messine; Reggiana - Torino: Ferrari iz Milana; Sambenedettese - Brescia: Rastrelli iz Florence; Simmenthal - Messina: Ascari iz Caprija; Taranto - Venezia: Caputo iz Neaplja.

—«»—

○ KAUFBEUREM, 21. — B reprezentanca Nemčije v hokeju na ledu je premagala B moštvo Italije s 5:1 (2:1, 1:0, 2:0).

Boks Italija-Jugoslavija v Bologni

V vseh borbah zmagali Italijani

Lazerevič izgubil s K. O., Šojič ni nastopil

BOLOGNA, 21. — Boksarski dvoboj diletantskih reprezentanc Italije in Jugoslavije se je končal z visoko zmago italijanskih boksarjev z 20:9. Italijanski boksarji so zmagali v vseh kategorijah po točkah, v kat. lahki welter je Piazza premagal svojega nasprotnika s k. o. v drugi rundi. jugoslovanski zastopnik v težki kat. Šojič pa sploh ni nastopil in tudi ni dopotoval v Italijo.

Posamezni izidi:

Mušja kat.: Curcetti premagal Ljubomirovića p. t.

Petelinja kat.: Zamperini premagal Srdanovića p. t.

Peresna kat.: Lopolo premagal Tkalčića p. t.

Lahka kat.: Musso premagal Gogosavljevića p. t.

Lahki welter: Piazza premagal Lazarevića s k. o. v 1'10" druge runde.

Welter: Parmeggiani premagal Milosavljevića p. t.

Težki welter: Benvenuti premagal Jelesića p. t.

Srednja kat.: Napoleoni premagal Jakovljevića p. t.

Srednjetežka kat.: Saraudi premagal Popovića p. t.

Težka kat.: Masteghin premagal Šojića zaradi predaje.

—«»—

Visintin premagal Ferrera po točkah

Sitri prvak v petelinji kat.

MILAN, 21. — Mario Sitri iz Livorna je osvojil naslov italijanskega prvaka petelinje kategorije z zmago zaradi diskvalifikacije v 11. rundi nad dosedanjim prvakom Scarponijem.

V okviru iste prireditve je v welter kategoriji Bruno Visintin premagal po točkah v 10 rundah Francoza Seraphina Ferr ra iz Alžira.

—«»—

Maks Baer je umrl

HOLLYWOOD, 21. — Danes je umrl v Hollywoodu zaradi srčne kapi bivši svetovni boksarski prvak v težki kategoriji Maks Baer. Baer je bil star 50 let. Slabo mu je postalo med britjem v sobi hotela «Roosevelt», kjer je stanoval. Svetovni prvak je postal 14. junija 1934, ko je premagal Italijana Prima Carnera. Še v sredo je nastopil v neki televizijski predstavi.

—«»—

SAN PAOLO, 21. — Italijanski boksar srednjelahke kat. Paolo Melis je preteklo noč premagal po točkah v 10 rundah Japonca Jiri Sawada. Dvoboj ni bil posebno zanimiv zaradi velike premoči Italijana.

NEW YORK, 21. — Južnoafriški boksar lahke kat. Willie Toweel je včeraj v prvem ameriškem nastopu premagal Lena Matthewsa, ki velja za novo boksarsko nado ZDA.

—«»—

RESEVANJE KRIZE

Dr. Pasquale sprejel vodstvo U. S. Triestine

MILAN, 21. — Predsednik Nacionalne nogometne zveze dr. Pasquale je danes sprejel upravni odbor US Triestine v osebi predsednika dr. Gallinottija, dr. Lea Brunnerja in ing. Cambisse ter bivšega predsednika odv. Colummija.

Po proučitvi finančnega in tehničnega položaja društva so začeli proučevati splošen načrt za sanacijo sedanjega kritičnega položaja.

Danes v Trstu

TELOVADBA

Državno prvenstvo v orodni telovadbi. Telovadnica «Ginn. Triestine» ob 9.

NOGOMET

Ponziana - Sangiorgina, diletanti. Igrišče Ponziane ob 14.30.

Crda - Juventina, diletanti, Igrišče pri Sv. Ivanu ob 14.30.

Edera - Libertas, diletanti. Igrišče v Ul. Flavia ob 14.30.

KOSARKA

Pallacanestro Stock - Fiat Torino, ženska A serija. Sportna palača ob 18.

Don Bosco - Gorizianа, moška A serija. Telovadnica v Ul. Della Valle ob 17.

NAMIZNI TENIS

Prosek - Skamperle, prijateljsko srečanje v društvenih prostorih na Proseku.

RUGBY

Cus Trieste - Rugby Udine, promozione beneško - julijske skupine. Igrišče na Opčinah ob 14.30.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 13.30. Glavna dirka za nagrado Devina. 410.000 lir, proga 2080 m. Dirka Totip.

—«»—

Stock brez Ruprechta odpotoval v Livorno

Tržaško košarkarsko moštvo Stock je včeraj odpotovalo v Livorno brez igralca Ruprechta, ki je zbolel za angino. Namesto njega bo nastopil Dazzara. Ostala formacija bo standardna.

Ženska vrsta Stock bo danes igrala v Športni palači na Montebellu proti vrsti Fiat iz Turina. Odsotna bo Prennushijeva.

—«»—

ČSR bo sodelovala na svet. prvenstvu 1962

PRAGA, 21. — Nacionalni odbor za telesno kulturo in šport ČSR je danes sklenil, da se bo Češkoslovaška udeležila svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo l. 1962 v Čilu. Odbor je tudi sklenil podpreti ostale države v njihovi zahtevi, naj bi bil začetek prvenstva preložen od maja na junij.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 22. t. m. ob 16. uri cinemascope Warner Bros barvni film:

Trojanska Helena

Kino na Opčinah

predvaja danes 22. t. m. z začetkom ob 15. uri Titanus Technicolor film:

«ANA IZ BROOKLYNA»

Igrajo: GINA LOLLOBRIGIDA, VITTORIO DE SICA, DALL ROBERTSON, AMEDEO NAZZARI

V ponedeljek 23. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

IVAN TAVČAR

MRTVA SRCA

31.

POVEST

Stari Sodar je sedaj, ko je prijatelj Malec imel lepo žetev, ...oval plačilo svoje. Jesenskega jutra se je oglasil na Nižavi, ...obečen; na glavi pa mu je tičal visok star klobuk, o ...vem se nikakor ni dalo določiti več, kdaj je bil v modi. ...ejal se je na vozu, v katerega je bil vpregel počasna in ...konja, ki sta navadno vinske vozove vlačila po rakov... ...klancu. S sabo je pripeljal stari poštenjak, velik šop ...cvetja ter se s tiho zadovoljnim tolstim obrazom ...z okornega voza, da je le-ta na vseh mestih zastokal ...ečal. Sopihaje in vzdihaje je vstopil pri Malčevih in ...sil očeta za hčer Meto. Ni se mu odbila prošnja, in ko ...dekleta povprašali, bila je z vsem zadovoljna.

Stari ženin pa je v sreči svoji Ernestu Malcu, ki ga je od ...prišteval k svoji obitelji, razodel še drugo veselo novico ...sem oženjen,» dejal je s sladkim glasom, «kaj čem s ...v hiši? Ali ni res taka?»

...se tudi oženi!» odgovori Malec.

...vidiš, tako se bo zgodilo! Izbral sem mu nevesto in, ker ...zmerom ubogljiv otrok, poslušal je očetove besede, ne ...bil obenem prešteval izbrani nevesti sive lase na glavi! ...otrok je Nande moj!»

...in katero si mu izbral?» vpraša Malec zaspano. Stvar ga ...malo zanimala.

...katero? No, Murnovko! Ta ima denar in vzela ga bo ...

Ko Malec ničesar ni odgovoril, dostavi Lavrencij, da bi pač ...bolje bilo, če bi se oboje ženitovanje napravilo še pred adventom in če bi se oboje ženitovanje slavilo skupno — na Nižavi.

«To bi bilo tudi najceneje, ker tako ženitovanje, ljubi moj, je preklicano draga šala! To vem predobro! Ko sem se pred štiridesetimi leti oženil s prvo svojo ženo, stalo me je denarja, da sem bil ves trd! Ali tedaj, dragi moj, dobivali smo živež skoraj zastonj!»

Ernest Malec je bil zadovoljen, in ko so bledo nevesto povprašali, bila je isto tako zadovoljna.

* * *

Že v dan pred dvojno poroko se je zbralo na Nižavi nekaj gostov. Domači sin Viktor je bil tiste čase zopet stopil v vojno službo, iz katere ga je bila prej nekdaj pognala preobilnost nadležnih dolgov. Nepričakovana sreča nižavske obitelji ga je pljusknila kvišku; plačal je dolgove in zopet stopil med častnike ulanskega polka.

Ta je tedaj že dan pred poroko dospel na Nižavo. S sabo pa je pritiral dva tovariša, plemenitnika, ki sta ž njim že poprej v gimnaziji popivala in z novopečenim častnikom uganjala vsakovrstne šale, ki jih le-ta v radosti svoji, da ima aristokratske prijatelje, niti opazil ni. Bila sta to baron Krušič in grof Welser.

Nadčastnik baron Krušič je nosil na velikanskem telesu drobno in s telesom v nikaki primeri stoječo glavico. Njegov obraz je bil navaden, tako rekoč vsakdanji in, da si ni česal ...krog ušes, kazal bi ne bil niti najmanjšega plemenitaškega znaka na sebi! Pod nosom so mu visele velikanske brke, podobne ledeni sveči. Te brke so dajale drobnemu obrazu nekaj smešnega, da bi se bil človek najrajši glasno zasmejal, če je moral gledati baronov otroški obrazek in velikanske brke, ki so zakrivale lep kos tega obrazka. Ali naš baron si je bil v svesti, da so brke največji kras, s katerim ga je blagodarila priroda. Zategadelj jih je neprestano sukal z drobnimi prsti, in posebno tedaj, če je bil v družbi, v kateri so se nahajale ženske. Imel je tudi svojstvo, da se je mnogo in glasno smejal in da je skoraj po vsaki drugi besedi vpletal med govorico vprašanje: «Bin ich nicht ein verfluchter Kerl, was?» To je vse kar vemo povedati o baronu.

V nasprotju z baronom pa je bil grof Welser tenak častniček, nizke postave in bledega obraza, ki niti brk imel ni! Glavno svojstvo mu je bilo, da je rad pil šampanjca. Govoril je zaspano in ne mnogo. Tolikanj bolj pa je klel! In če se je pričelo besedičiti o kaki opolzli stvari, tedaj se je grof Welser hipno oživil in na blaziranem obrazu se mu je napela vsaka žila. Če je bil pijan, bil je nevaren človek, ker je pri najmanjši priliki takoj rad potegnil orožje.

Četrti v družbi je bil neki vitez Lanski, ki se je šele v Lukovcu pridružil vojakom ter se jih tiščal potem toliko časa, dokler niso prišli na Nižavo. Vitez Lansk: je preživel svoje dni v Lukovcu, o čem pa je živel, to je vedel sam Bog nebeški. Kjer je hrumela vesela družbica, tja se je znal pritihotapiti, da je pil in jedel drugim na stroške Kjer se je dolgočasila lepa zakonska ženica, sukal je naš vitez gotovo dolge svoje ude krog nje. Delal ni nič, imovit ni bil, ali vendar je živel v veselju in hrupu! Svoj čas je bil častnik, ali moral je iz službe zavoljo dejanja, ne posebno častnega, o katerem pa pozneje ni rad govoril. Pač pa je poznal skoraj vse častnike v cesarski vojski.

Ta četvorica se je oglasila torej v dan pred dvojno poroko na Nižavi. Orožje je žvenketalo in ostroge so brenčale po hodnikih kakor v kaki vojašnici! Napravljali so krika in hrupa, da ga ponižni dvorec poprej morda še nikdar toliko ni čul! Posebno Viktor, ki je sam sebi v novi uniformi neizmerno bil po volji, kričal je kakor besen, ker je živel v veri, da se pravega vojaka vojaški značaj razodeva v glasni in kričeči govorici.

Popoldne okoli treh so se umaknili iz druge družbe in napravili svoje taborišče v stranski, oddaljeni sobi. Dasi že silno pijani, pričeli so v tej sobi piti iznova. Prazne steklenice so metali v steno, skozi okno, da je razbito steklo žvenketalo, kar jim je posebno dobro delo, ali pa po tleh, kamor se je komu zljubilo! Bil je še velik dan, vendar navzlic temu so jim gorele sveče! Da bi dejansko pokazali, kako nepotrebno orodje so stoli in mize, polegli so po tleh, po podnicah in ležali krog polnih steklenic kakor nekdaj Rimljani krog svojih skled. Uganjali so raznovrstne neslanosti, ki jih pameten in trezen človek ne uganja! Ali ti so živeli v zavesti, da se nebeško kratkočasijo in da se nosijo kakor bogovi, ki so srebali nektar na olimpskih vrhovih!

Končno pa je moralo tudi to brezmejno pijančevanje zaradi enakoličnosti biti dolgočasno! Prvi se je pričel dolgočasiti baron Krušič.

«Veste kaj,» izpregovoril je, «tole pijančevanje je sicer pametno!» Tu je odrinil viteza Lanskega dolge noge, ki mu jih je bil le-ta lahkodušno položil na trebuh. «Ti si dolgočasna zverina, Lanski!»

«Silno dolgočasna!» dostavil je Welser zaspano, «in prsti me srbe, da bi te s palašem usekal krog pijanih ušes!»

Lanski je potrpežljivo molčal in junaško pil.

«Če se dobro premisli,» oglasil se je zopet baron, «stvar je vedno ena in ista!»

«Ena in ista,» mrmra Lanski, «In šampanjca je tudi že preveč!»

«Molči no!» zavrne ga Welser, «šampanjca nima človek nikdar preveč! Vsaj pošten človek ne! Ti Lanski, ti pa si preklicana sirota!»

Takoj je vitez obmolknil, ker se je bal, da bi ga sicer ne izpehali iz družbe.

«Nečesa vendar nimamo, nečesa nimamo!» tarna Krušič. «Potrebne soli nimamo!»

«Česa nimamo?» vpraša Lanski ponižno.

«Vraga, ali ne čuješ! Potrebne soli nimamo!» kriči Welser nanj ter dostavi trudno: «Vse na tem človeku me jezi!»

«Res je, soli ni!» nadaljuje Krušič «Nekaj šale mora imeti vsak človek. Ali naj ves čas tega Lanskega uživamo? Tako bedast vendar še nisem!»

Lanski je molčal in pil.

«Izmisli si kaj, Krušič!» prosi Viktor. «Nesrečen bi bil, če bi se pri meni dolgočasili tako izborni prijatelji!»

«Jaz bi že nekaj vedel!» odgovori baron in vrže prazno steklenico tako močno proti stropu, da je nazaj padši priletela Lanskemu na dolge noge.

«Gogori, govori!» sili Malec.

«Predlog moj je tale Ponižno sedemo k mizi, odpremo vrata ter čakamo, kdo pride prvi po hodniku. Kdor pride prvi, pade nam v plen in malo se pošalimo ž njim!»

(Nadaljevanje sledi)

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo

PRIMORSKI DNEVNIK

TRST, nedelja 22. novembra 1959
Leto XV. - Št. 278 (4432)

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Zalozbeni ... tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606-70/3-576

Vlada je odobrila zakonski načrt za volitve senatorjev na Tržaškem

Segni in Pella pri Gronchiju - Nenni o rezultatih kongresa nemške socialdemokratske stranke

(Od našega dopisnika)

RIM, 21. — Na današnji seji vlade je bil sprejet — kot je bilo že včeraj napovedano — ustavni načrt za dodelitev treh senatorjev za Tržaško ozemlje. V zvezi s tem je vlada odobrila nadaljnji zakonski načrt, ki vsebuje določbe o postopku za izvolitev novih senatorjev v smislu načel, ki so bila odobrena po dolgih razpravah v prejšnjem parlamentu.

Ostali ukrepi vlade se tičejo rednega poslovanja.

V poslanski zbornici so komunistični poslanci odobrili resolucijo, v kateri zahtevajo od vlade, naj pripravi čimprej gospodarske deželne načrte za razvoj kmetijstva in industrije, da bi se omogočila popolna zaposlenost ter povečali dohodki ljudskih množic, pri čemer bi bila dana večja možnost za razvoj krajevnih proizvodnih sil. Načrte naj bi pripravili in izvajali posebni deželni odbori, ki bi jih imenovali pokrajinski sveti in občinski sveti glavnih mest pokrajin, dokler ne bodo ustanovljene dežele. Načrti naj bi bili pripravljeni najpozneje v prvem polletju prihodnjega leta. V resoluciji se dalje zahteva od vlade, spričo dejstva, da glavni smotri Vanonijevega načrta niso bili doseženi, naj začne z novo gospodarsko politiko proti privilegijem gospodujočih gospodarskih skupin in proti monopolom.

Predsednik republike Gronchi je danes sprejel predsednika vlade Segnija in zunanjega ministra Pello. Verjetno je, da so med razgovori obravnavali posledice zasedanja glavnega odbora krščanske demokracije na sestavo sedanje vlade.

Eden izmed treh voditeljev leve struje «Baza», Granelli, je ostro kritiziral sestavo novega vodstva ter dejal, da pomeni zasedanje glavnega odbora korak nazaj v primerjavi s kongresom v Florenci. «Kar se nas tiče, smo stopili v vodstvo, da bi storili svojo dolžnost do stranke, nikakor pa ne iz solidarnosti do tistih skupin, ki so postavile pogajanja na teren, ki ga imamo mi za nevarnega. Prav to potrjuje avtonomni značaj naših teženj. V političnem pogledu, kakor tudi v pogledu metod pa se sedaj odpirajo za nas nove perspektive,» je dejal Granelli.

Centralna mladinska komisija PSI je sprejela skoraj soglasno izjavo, v kateri je rečeno, da mladinska komisija zaradi discipline pristaja na sklep centralnega komiteja PSI, da mladinsko gibanje izstopi iz Svetovne demokratične mladinske federacije in hkrati izraža svoje pridržke glede metode, ki so jo uporabili, da so prišli do takega sklepa. Dalje je v izjavi poudarjeno, da bo mladinska komisija podvzela ukrepe za izvajanje sklepa CK in bo gibanje zastopano v Svetovni federaciji in v YUSI kot opazovalec ter pri tem podpiralo razvoj pomiritve med mladino vsega sveta.

Nenni obravnava v svojem običajnem nedeljskem članku v «Avanti» rezultate zadnjega kongresa nemške socialdemokratske stranke. Med drugim piše, da se «dogmatično tolmačenje marksizma lahko spremeni v kult besed na škodo marksističnega duha in marksistične metodologije», ker se je družba, ki jo je imel Marx pred očmi globoko razlikovala od sedanje. Tista družba je bila različna od današnje ne samo zaradi sedanjega gigantskega tehničnega napredka proizvodnje, temveč tudi zaradi socialnih in razrednih odnosov, ki so se zaradi delovanja socialističnih strank globoko spremenili. «Toda od marksizma ostane živa gospodarska razlaga zgodovine in nujnost, da se delavci organizirajo v neodvisni politični stranki za dosego politične oblasti. Od marksizma ostane bistvena ideja razredne borbe».

Nenni piše dalje, da je nazadovanje nemške socialdemokracije tem bolj čudno, ko istočasno angleška laburistična stranka in skandinavske socialdemokratske stranke razpravljajo o vprašanjih okrepitve svoje napadalne sile. Za te stranke in za socialno demokracijo sploh je blaginja postala smoter, namesto ena izmed etap in spodbuda. «Socialistično delavsko gibanje ima svoj nenadomestljiv smoter v odstranitvi sistema kapitalističnega razreda in v opoziciji — ob sodelovanju z drugimi socialnimi in političnimi silami — proti buržoazni kapitalistični družbi v celoti. Zdi se, da je v državah z visoko življenjsko ravnjo propadanje načel tista cena, ki jo delavsko gibanje plačuje velikim pridobitvam, katere je doseglo in ki so ga osvobodile siromaštva, analfabetizma, brezposelnosti, z eno besedo — suženjstva. To so države, kjer ni komunističnega gibanja. In tisto malo, kar ga je bilo, se je razpršilo v nepomembne sekte. V teh državah mora sedaj socialistična levica ponovno vzbuditi zavest za končne smotre socializma. Mi v Italiji sodelujemo pri teh naporih in nalogah in ne bomo žrtvovali smotra gibanju ali pa smoter gibanju,» zaključuje svoj članek Nenni.

A. P.

Norodom Šihanuk obišče FLRJ

BEOGRAD, 21. — Nocoj je bilo uradno objavljeno, da bo na vabilo jugoslovanske vlade predsednik vlade kraljevine Kambodže princ Norodom Sihanuk od 25. novembra do 6. decembra na uradnem obisku v Jugoslaviji. Princ Norodom Sihanuk in ostali člani delegacije se bodo sestali s predsednikom Titom in z drugimi visokimi jugoslovanskimi voditelji. Delegacija Kambodže bo poleg Beograda obiskala nekatere druge kraje v Srbiji in Sloveniji in se seznanila z gospodarskim družbenim razvojem Jugoslavije.

Ljudski odbor mesta Beograd bo na slovesni seji izročil princu Šihanuku diplomo častnega meščana Beograda. Princ Sihanuk bo verjetno že pred začetkom uradnega obiska prispel na oddih na Brione.

Neuspel poizkus z «Discovererjem»

WASHINGTON, 21. — Ameriški departma za letalstvo javlja, da poizkus, da bi ujeli kapico, ki jo je izstrelil «Discoverer VIII.», ni uspel. Kapico sedaj iščejo v morju, kamor je padla.

Satelit je izstrelil kapico, ko je bil nad Aljasko, in sicer ob 16.20 po krajevnem času. To je že peti neuspel poizkus te vrste.

Connellova sodba o Churchillu Knjiga Kirkpatrickovih spominov

Connell o Churchillovih vojaških napakah - Kirkpatrick objavlja spomine iz dobe od leta 1930 do napada na Suez

LONDON, 21. — Angleški zgodovinar John Connell trdi v knjigi, ki je izšla danes, da je Churchill deloma odgovoren zaradi padca Tobruka pred Rommellovimi silami junija 1942. Connell pravi, da je bilo vojaško presojanje Churchilla «pogostoma grobo zgrešeno». Te obtožbe vsebuje knjiga «Auchinleck», ki je pravzaprav biografija maršala Auchinlecka. Tobruk je padel v roke nemško-italijanskih čet, ko je bil Auchinleck vrhovni poveljnik na Srednjem vzhodu, in kmalu potem, ko je bil general Ritchie razrešen poveljstva osme armade.

«Važna stran tragedije v Tobruku, piše Connell, je v dejstvu, da Churchill tako v trenutku, ko je Tobruk padel, kakor pozneje, ni uspel razumeti, da je za to eden glavnih krivcev. Vso odgovornost je pripisoval Auchinlecku». Connell pravi dalje, da sta «pomanjkanje jasnega razumevanja in nejasna določitev odgovornosti med Auchinleckom in Ritchiem povzročila slabo izkoriščanje oboroženih sil, in posledica tega je «nesrečna stran britanske vojaške zgodovine».

«Vojaško presojanje Churchilla, dodaja Connell je bilo pogostoma grobo zgrešeno in on je nato skušal dokazati, da je imel prav ter da so za neuspeh odgovorni drugi ne pa on. V političnih vprašanjih je Churchill lahko bil velikodušen, toda v vojaških vprašanjih, kjer je potrebna izkušnja in vežbanje, večja disciplina in velika intuicija, se je pokazal grob, trmast in brez velikodušja». Avtor pravi zatem, da je Auchinleck novembra 1941 začel hitro ofenzivo v zahodni puščavi. Ko se je ofenziva ustavila, je bil Auchinleck mnenja, da je «skrajno nevarno», spet napadati, ne da bi imel premoč v tankih. Churchill je postal «besen» in je hotel zahtevati odpoklic Auchinlecka.

Založništvo Mac Millan pa je objavilo danes spomine stalnega podtajnika v Foreign Officeu od leta 1953 do 1956 Ivona Kirkpatricka. Knjiga ima naslov «The Inner Circle» (Notranji krog). Te besede pomenijo v Foreign Officeu krog britanskih poslaništev v prestolnicah velikih svetovnih držav. Skoraj v vseh teh prestolnicah je imel Kirkpatrick visoke funkcije med svojo kariero. Njegovi spomini se nanašajo na politične dogodke v času od leta 1930 do napada na Suez.

Kirkpatrick je bil leta 1930 poslanik v rimskem poslaništvu. V svojih spominih piše, da je prva razpoka v italijansko-angleških odnosih nastala, ker ni hotel Foreign Office sprejeti Mussolinijeve zahteve, naj bi poslanik Graham, ki je šel v pokoj leta 1933, ostal še dalje na svojem mestu. «Mussolini — piše Kirkpatrick — je spoštoval Grahamovo sodbo. Čeprav je zaman domnevati, kaj bi se zgodilo, če bi ostal na svojem mestu, je gotovo, da je bil edini človek, ki bi lahko prepričal Mussolinija, naj ne začne etiopske avanture.»

Leta 1932 je bil Kirkpatrick odpravnik poslov v Vatikanu. Njegovi sestanki s papežem Pijem XI. in z njegovim državnim tajnikom Pacellijem so bili zelo pogosti.

Leta 1933 je bil Kirkpatrick premeščen v Berlin. Po njegovem mnenju je bil Mussolinijev napad na Etiopijo glavni činitelj, ki je spremenil v korist Nemčije diplomatsko ravnotežje sil v Evropi in povzročil zrušitev italijansko-francoskega zbližanja ter je zelo poslabšal italijansko-angleške odnose. «Ko se je Hitler leta 1937 pripravljal, da napade Avstrijo in ČSR so Italijani že postali revni sorodniki, ki niso bili sposobni postavljati pogojev ali pa kazati nezadovoljstva do Nemčije.» V tem čustvu in tudi «v jezi Mussolinija zaradi etiopskih sankcij», je početek osi Rim-Berlin, ki se je ustanovila «kljub opozorilom italijanskega poslaništva v Berlinu, ki je bilo zaskrbljeno zaradi možnosti jahanja na hrbtu nemškega tigra».

Sporazum med ZDA in SZ o medsebojnem sodelovanju

MOSKVA, 21. — ZDA in Sovjetska zveza so danes podpisale v Moskvi sporazum o znanstvenem, tehničnem, kulturnem in pedagoškem sodelovanju v letih 1960-61. Sporazum bo stopil v veljavo 1. januarja prihodnjega leta. Uradno poročilo pravi, da sporazum določa «izmenjavo v industriji, transportu, graditvi, trgovini, kmetijstvu, vzgoji, javnem zdravstvu, umetnosti (gledališče, film, radiotelevizija), literaturi in razstavah».

Novi sporazum je razširitev programa za kulturno izmenjavo, ki je bil sklenjen januarja 1958. Novi elementi v tem programu so: 1. Začetek pogajanj o uvedbi neposredne letalske zveze med obema državama. 2. V program za znanstveno sodelovanje se vključi določba, ki predvideva izmenjavo informacij in obiskov na področju miroljubne uporabe jedrske energije. 3. Zvišanje števila študentov, ki bodo študirali v obeh državah, od 30 za vsako državo na 36 v šolskem letu 1960-61 in na 50 v šolskem letu 1961-62. 4. Povečanje sodelovanja med zdravniškimi oblastmi in znanstvenimi zavodi v borbi proti raku, poliomielitisu in srčnim boleznim. 5. Izmenjava radiotelevizijskih programov. 6. Umetniška izmenjava: V Moskvi in v drugih sovjetskih mestih bodo predstavljali «Musical» in «My fair lady». Sovjetska zveza bo poslala v ZDA državni simfonični orkester in moskovsko gledališče, medtem ko bosta ena ameriška baletna skupina in ena ameriška vojaška godba napravili turnejo po Sovjetski zvezi.

Sporazum določa tudi izmenjavo na športnem področju, izmenjavo tehničnih razstav in ukrepe za razvoj turizma. Kar se tiče izmenjave knjig, ni bil dosežen sporazum o ustanovitvi čitalnic.

24 mrtvih pri letalski nesreči

Letalo afganistanske družbe «Ariana» je treščilo na tla v bližini Bejruta Samo trije potniki so ostali živi in so ranjeni

BEJRUT, 21. — Neko afganistansko potniško letalo, ki je pripadalo družbi «Ariana», se je danes ponesrečilo približno 3 kilometre južno od letališča v Bejrutu, kmalu potem, ko se je dvignilo in je bilo namenjeno v Afganistan. V letalu je bilo 22 potnikov, med katerimi en otrok in pet članov posadke. Ubitih je bilo 24 ljudi, trije pa so bili ranjeni. Med potniki so bili večina Turki, Čehoslovaki in Afganistanci; bil je tudi en ameriški državljan.

Letalo je prišlo včeraj iz Frankfurta. Kmalu potem, ko je odletelo z letališča v Bejrutu, so opazili, da so začeli iz njega švigati plameni. Stanje treh ranjenih potnikov je zelo resno in bojijo se, da ne bodo ostali živi.

7 dni v svetu

(Nadaljevanje z 2. strani)

Na tiskovni konferenci je kancler poudarjal «posvetovalni» značaj razgovorov, ker hoče imeti še dalje proste roke za spletkarjenje proti procesu pomirjevanja med Vzhodom in Zahodom in kolikor mogoče zavleči sklicanje konference na vrhu.

Na splošno prevladuje mnenje, da je rezultat obiska negativen in da je edini «pozitiven» rezultat sporazum obeh strani, da si «ne bosta metali polen pod noge».

Kar se tiče datuma konference na vrhu med Vzhodom in Zahodom, so se baje zahodne države načelno sporazumele, da bodo predlagale, naj bo konferenca konec aprila. O tem pa bodo sprejeli dokončen sklep na zahodni konferenci najvišjih, ki bo 19. decembra v Parizu. Zelo verjetno bosta skušala Adenauer in de Gaulle doseči ponovno odložitev z enim ali drugim izgovorom. Oba namreč računata na to, da bodo sovjetski voditelji morda zgubili potrpljenje zaradi njunega stalnega rovarjenja, in da se bo izboljšano ozračje začelo spet ohlajevati. Toda kakor so miroljubne sile prisilile državnike, da so začeli voditi vendarle realnejšo politiko, tako bodo znale tudi v prihodnje preprečiti, da bi dva državnika, ki hočeta biti za vsako ceno «velika», pahnila svet v ponovno zmedo.

Italija

Glavni dogodek prejšnjega tedna v notranji politiki Italije je izvolitev novega vodstva krščanske demokracije. Glavni odbor KD se je sestal v četrtek in je izvolil tako imenovano «enotno» vodstvo, potem ko so pogajanja med Fanfanijem in Morom trajala več tednov, in potem ko se je zdelo, da sporazum do zadnjega trenutka ne bo mogoč. Toda med samim zasedanjem je prišlo do kompromisa, tako da je v vodstvu 11 dorotejcev, 5 fanfanijevcev ter po en pristaš struj «Rinnovamento», «Baza», «Primavera» in «Ljudski centrizem». Za političnega tajnika je bil izvoljen ponovno Aldo Moro, ki je prevzel tudi funkcijo glavnega urednika demokristjanskega dnevnika «Il Popolo». Poleg njega pa sta bila izvoljena fanfanijevca Zoli in Branzi, in sicer prvi za predsednika glavnega odbora, drugi pa za upravnega tajnika stranke.

Odnos sil v vodstvu je po tem kompromisu naslednji: Morovi in Segnijevi dorotejci ter desničarja Andreotti («Primavera») in Scelba («Ljudski centrizem») imajo v svojih rokah 14 sedežev, Fanfani s sindikalno «Rinnovamento» in levičarsko «Bazo» pa le 9 sedežev. «Baza» namreč, da je enotno vodstvo samo po imenu enotno, kajti dejansko se ostale še vse globoke razprtije in spori, ki so prišli do izraza na znamenitem florentinskem kongresu. Na zasedanju glavnega odbora se o tem ni razpravljalo, čeprav sta Fanfani in Tambroni to zahtevala. Če bi namreč načeli to pereče politično vprašanje, okrog katerega se vrti vsa italijanska politika, bi se prepiri ponovili. Teh pa je bilo več kot dovolj že takoj, ko so razpravljali samo o sestavi vodstva.

Posledica četrtkovih volitev je za sedaj ta, da bo sedanja vlada ostala ter da se bo še dalje naslanjala na liberlce, monarhiste in fašiste. Njihove predstavnike je Segni prejšnji petek sprejel in — kot se govori — jim ponovno zagotovil, da bo tudi po izvolitvi novega vodstva KD vlada vodila politiko desnega centra.

Hkrati pa nastaja vprašanje, kakšno vrsto opozicije bo znotraj KD vodil Fanfani, ki osebno ni član novega vodstva. Trdi se, da ni hotel privoliti v kompromis, temveč da so ga na to prisilili njegovi pristaši. Zato tudi ni verjetno, da bo v bodoče kazal tisto lojalnost do politike, ki jo bo vodila večina in ki so jo od njega zahtevali na četrtkovem zasedanju. Izvajanje kolikor toliko socialnega programa pač ni mogoče ob podpori desničarjev.

Med važnimi ukrepi, ki so bili sprejeti prejšnji teden v parlamentu, moramo omeniti znižanje dohodninskega davka («ricchezza mobile») na obligacije delniških družb za 50 odst. ter zavrnitev zahteve levice, naj se razvejavijo povišane tarife za telegraf, telefon in pošto, kakor tudi povišane tarife za železniške prevoze. Včeraj pa je bila važna seja vlade, o kateri poročamo na drugem mestu.

S sindikalnega področja so važni sklepi tajništva levičarskega sindikata CGIL, ki zahteva predvsem dosledno izvajanje tako imenovanega zakona «erga omnes», da se na ta način uveljavi med drugim tudi izenačenje plač za delavce in delavke.

Glede obiska Gronchija v ZSSR naj omenimo vest, da bo obisk verjetno 5. januarja in da ga bo vrnil ne samo Vorošilov, kot se je doslej stalno poudarjalo, temveč bo z njimi prišel v Italijo tudi Hruščev.

Jugoslavija

Pomembno etapo v razvoju sosedne socialistične Jugoslavije predstavlja zasedanje CK Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu. Na zasedanju so razpravljali o dveh poročilih: I. Dobrivoje Radosavljević je poročal o organizacijsko-političnih vprašanjih in 2. Miljalko Todorović pa o nekaterih aktualnih gospodarsko-političnih vprašanjih. V teh poročilih so bile nakazane nove smernice, ki jih je CK ZKJ odobril po krajšem govoru generalnega tajnika ZKJ Josipa Broza Tita, ki je zlasti obsodil vse primere nediscipliniranosti, samovolje in nepravilnega odnosa do delavstva in delavskih kolektivov.

Zlasti je važno omeniti, da se je število članov po VII. kongresu v Ljubljani povečalo za 324.000, tako da znaša sedaj skoro en milijon. Z gospodarskega področja pa je nadvse važen podatek, da je Jugoslavija v zadnjih sedmih letih podvojila narodni dohodek in da se je industrijska proizvodnja povečala za 237 odst., kmetijska pa za 50 odst.

Za naše kraje je važna vest, da so v Beogradu 20. t. m. podpisali administrativni sporazum o izvajanju konvencije o socialnem zavarovanju, katera je bila podpisana lani med Italijo in Jugoslavijo. Na podlagi tega sporazuma, katerega mora sedaj odobriti še rimski parlament, bodo zavarovanci ene države v drugi državi lahko uživali ugodnosti socialnega zavarovanja.

Poziv na prepoved jedrskih poskusov

Glavna skupščina OZN je v petek sprejela z dvotretjinsko večino resolucijo, ki poziva Francijo, naj ne dela jedrskih poizkusov s Sahari. Izid glasovanja je izredno važen, če pomislimo, da resolucija ni dobila v političnem odboru potrebne dvotretjinske večine. Izid kaže tudi, da so ZDA zgubile nadzorstvo nad glasovalnim strojem, in da so posamezne delegacije glasovale v skladu s politiko njih držav. Resolucija izraža «veliko zaskrbljenost skupščine zaradi francoskega namena, da začne jedrske poizkuse», in poziva Francijo, naj teh poizkusov ne dela.

Francoski delegat v OZN Moch je izrekel celo izzivalne besede, da Francija ne bo upoštevala sklepa skupščine, in je dodal, da bo glasovanje lahko povzročilo v Franciji «sovražna čustva do OZN».

Francoska trma lahko ima zelo nevarne posledice za ženevska pojajanja o prekinitvi poizkusov. Znalo bi se tudi zgoditi, da bi francoski poizkusi imeli za posledico, da bi poizkuse obnovile tudi druge države, ki so jih prostovoljno prekinile med trajanjem pogajanj v Ženevi. Za take morebitne posledice pa imata veliko odgovornosti London in Washington, ki se nista uprla francoski nameri, pač pa sta celo glasovala proti resoluciji, ki Francijo poziva, naj poskusov ne dela.

Koča Popović o zunanji politiki FLRJ

Novi položaj v svetu omogoča Jugoslaviji še večjo aktivnost

Zelo ugodni gospodarski odnosi z Italijo - Dvostranski odnosi s SZ se postopoma razvijajo - Odnosi z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo zaostajajo za pozitivnimi težnjami v svetu - Albanija pa vodi sistematično odkrito sovražno politiko

BEOGRAD, 21. — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je ugotovil danes v zvezni skupščini, da se je po sestanku zunanjih ministrov v Ženevi, obisku Mac Millana v Moskvi, sestanku Hruščeva in Eisenhowerja in dogovoru o sklicanju konference na najvišji stopnji, pričel proces popuščanja mednarodne napetosti, ki odpira perspektive dolgoročnim pogajanjem med Vzhodom in Zahodom, popustitve hladne vojne ter vedno večje uveljavitve politike koeksistence in mednarodnega sodelovanja.

Popović je dodal, da nadaljnje napredovanje v tej smeri ne bo lahko, ker so se nakopičila številna nerešena vprašanja in ker se temu procesu upirajo nekateri krogi, ki jim to ni všeč, ali ker bi hoteli doseči pomirjenje v breme majhnih držav v smislu, da bi se veliki sporazumeli in razdelili svet na vplivna področja. Vendar pa je pričakovati, da se bo delovanje naprednih sil vedno bolj krepilo in da bo vsako nadaljnje utrjevanje miru ustvarilo ugodnejše pogoje za nadaljnji pozitivni razvoj.

Koča Popović je izrazil prepričanje, da bodo s povečanjem mednarodnega zaupanja in s konstruktivnim načenjanjem spornih vprašanj odpadle mnoge težave, da se bo pospešil proces osamosvojitve nesamostojnih narodov. Vse to seveda ne bo šlo brez pretresljajev in kriz, toda v ozračju urejenih mednarodnih odnosov se bo vse to rešilo na miren način. Pozitiven razvoj je edina alternativa proti vrnitvi k hladni vojni, ker je danes realno možno, kajti če se vse napredne sile na svetu ta zavzamejo, so realni pogoji za končno odstranitev nove svetovne vojne. Jugoslavija se za tako prespektivo bori in aktivno zavzema. V ta namen je aktivno podprla pobudo sovjetske vlade in drugih vlad, ki so bile usmerjene na popuščanje mednarodne napetosti in utrditev miru. Glede na velike težave in na poti za končni uspeh je potrebna mobilizacija vseh miroljubnih sil. Pri tem bodo imele zelo pomembno vlogo izvenblokovske države, ki so v svojim primerom utrle pot sedanjemu procesu. «To poudarjam, je ugotovil Popović, tudi kot odgovor tistim, ki trde, da so v sedanjem mednarodnem položaju izvenblokovske države, posebno Jugoslavija, izgubile svoj prejšnji pomen. Takšna ocenitev ni nič drugega kot odraz nekaterih želja. Poleg tega je sedanji položaj prava uveljavitev politike, za katero so se zavzemale te države. Zato je skrajno smešna trditev, da se položaj teh držav «slabša» v trenutku, ko se uveljavlja politika, za katero so se zavzemale.»

V nadaljevanju svojega izvajanja je Koča Popović ugotovil, da se je pozitivni razvoj mednarodnih odnosov pokazal tudi na letošnjem zasedanju skupščine OZN, kjer sta bili glavni vprašanji razorožitev in pomoč nezadostno razvitim državam. Popović je ugotovil, da je hrabrilno, da so skoraj vse vlade zavzele pozitivno stališče do predloga sovjetske vlade o razorožitvi, ki predstavlja realno osnovo za pogajanja o postopni razorožitvi».

Popović je dalje poudaril, da se jugoslovanska vlada strinja s sovjetsko vlado in z nekaterimi drugimi vladami, da je potrebno in mogoče pred sporazumom o razorožitvi sprejeti ukrepe za prenehanje jedrskih poskusov, za ustanovitve področja omejene oborožitve, za dajanje dela izdatkov, ki gredo za oborožitev, v pomoč nerazvitim področjem, itd. Koča Popović je pozdravil dejstvo, da so na letošnjem zasedanju OZN Sovjetska zveza in ZDA skupno predložile resolucijo o razorožitvi, in privolitev sovjetske vlade v nadzorstvo. Vse to kaže, je poudaril Popović, da je postopna uravnovešena in nadzorovana razorožitev postala realna možnost. Popović je posebno poudaril važnost prenehanja jedrskih poizkusov za rešitev vprašanja razorožitve in je pri tem omenil negativne posledice eventualnega francoskega poskusa v Sahari.

Drugi del svojega poročila je Koča Popović posvetil odnosom Jugoslavije z drugimi državami. Izjavil je, da se je Jugoslavija dosledno zavzemala za razvoj odnosov na osnovah neodvisnosti, nevmešavanja in enakopravnosti z vsemi državami ne glede na razlike v družbeno političnih sistemih. Poudaril je vsestranski razvoj odnosov Jugoslavije z neodvisnimi državami Azije in Afrike in posebno z Združeno arabsko republiko, Etiopijo in Indonezijo in napredovanje odnosov z državami Latinske Amerike, s katerimi Jugoslavija vedno bolj pogostoma sodeluje v OZN, in je pripomnil, da se odnosi z ostalimi državami v Evropi in drugod normalno razvijajo. To velja posebno za Veliko Britanijo, Francijo in ZDA. Dvostranski odnosi s Sovjetsko zvezo, s katero ima Jugoslavija enake poglede v mnogih mednarodnih vprašanjih, so boljši kot prej in se postopoma razvijajo. Jugoslavija ima danes diplomatske odnose s 67 državami. Jugoslavija kot evropska neodvisna država posveča veliko pozornost odnosom z evropskimi državami in evropskemu sodelovanju. Toda da bi Evropa v polni meri lahko odigrala pozitivno vlogo, je potrebno, da zahodnoevropske države preuredijo svoje odnose z nerazvitimi področji aa svetu v prvi vrsti z državami Afrike in da se zavzame jasen kurz v smeri vseevropskega gospodarskega sodelovanja. «Vsak dan — je ugotovil Popović — je vedno bolj jasno, da so zaprte regionalne in integracijske organizacije, ki so nastale kot rezultat razdeljenosti Evrope na dva bloka, preozke in v škodo osnovnim interesom evropskih narodov.

Ko je govoril o odnosih Jugoslavije z vsemi državami, je Popović posebno omenil «široko, vsestransko in prijateljsko sodelovanje z Grčijo», ki se nadalje razvija.

«S sosedno Italijo, je nadaljeval Popović, je prav tako po rešitvi tržaškega vprašanja, ki je bilo doseženo ne brez žrtev z naše strani, prišlo do zelo ugodnega razvoja odnosov, posebno gospodarskih. Dejstvo na primer, da je samo v par letih italijansko-jugoslovansko mejo prekoračilo nad 11 milijonov ljudi brez najmanjšega incidenta, samo potrjuje, s kakšno pripravljenostjo so narodi obeh držav sprejeli politiko dobrega sosedstva in sodelovanja. Nedavni obisk državnega podtajnika Folchija v Jugoslaviji, ki je bil prvi obisk političnega značaja v naših medsebojnih odnosih, bo prispeval k nadaljnji razširitvi jugoslovansko-italijanskega sodelovanja.

Z Avstrijo se, na žalost odnosi zadnja leta niso razvijali, kot je bilo v interesu obeh držav, in to v glavnem zaradi težav v zvezi z vprašanji jugoslovanske manjšine v Avstriji. Popović je izrazil prepričanje, da bi se z medsebojno dobro voljo lahko rešila obstoječa sporna vprašanja.

Odnosi z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo so v celoti vzeti malo ugodnejši kot prej, toda zaostajajo za pozitivnimi tendencami na svetu. Glavna ovira za izboljšanje odnosov z omenjenimi državami je protijugoslovanska gonja, ki se vodi pod plaščem «ideološke kritike» in «antirevizionizma». Dejansko pa gre za političen pritisk, ki je v nasprotju z načeli listine Združenih narodov in nezdružljiv z normalnimi diplomatskimi in dobrimi sosedskimi odnosi.

Odnosi z Albanijo, pa se sploh niso popravili, «ker albanska vlada tega ni hotela». Albanska vlada je s stalnim obrekovanjem jugoslovanskih narodov in jugoslovanskega vodstva storila vse, da onemogoči normalizacijo odnosov. Tu ni, je poudaril Popović — kar nas ne preseneča — popolnega spoštovanja znanega načela enotnosti akcije socialističnih držav. Tu gre za sistematično odkrito sovražno politiko, a je vsako njeno povezovanje z zatrjevano opredelitvijo albanske vlade za politiko miroljubne koeksistence nesmisel. Kljub temu se bo jugoslovanska vlada še dalje potrpežljivo zavzemala za izboljšanje medsebojnih odnosov.

Koča Popović je na koncu svojega govora ugotovil, da se v skladu z novimi tendencami na svetu vedno bolj govori o možnosti in potrebi okrepitve miru na Balkanu in dobrega sosedstva med državami Balkana. Jugoslovanska vlada meni, da se za uresničenje tega smotra lahko najbolj prispeva z ureditvijo dvostranskih odnosov in z vzpostavitvijo vsestranskega medbalkanskega sodelovanja. Sicer pa se razume, je ugotovil Popović, da do dejanskega sodelovanja na Balkanu lahko pride samo, če vsi zainteresirani zapu... pota, sredstva, metode, prim... hladne vojne.

Popović je ob zaključku ... gotovil, da ugoden proces ... razvoju mednarodnih odno... kaže uveljavitev politike ak... tivne koeksistence, za kate... se je Jugoslavija vedno in od... ločno zavzemala in jo izve... jala tudi v dobi hladne vojne. Novi položaj omogoča Jugosla... viji in njeni politiki še ve... aktivnost na vseh področ... mednarodnega življenja v ... teresu miru in splošnega ... narodnega sodelovanja in p... jateljstva z vsemi državami. «Praktično se pred nas ... stavlja naloga, da skupaj ... vsemi izvenblokovskimi dr... vami in vsemi naprednimi ... lami na svetu ne samo da ... novimi napori premagujemo ... težave, na katere bomo ... bežno naleteli v procesu ... miritve na svetu, temveč ... da pospešimo popolno ... politike aktivne koeksiste... ki je edina trajna osnova ... ru, enakopravnemu sodelo... nju in svobodnemu drušb... mu razvoju.

Po referatu Popovića, ki ... je skupščina z aplavzom ... zdravila, so govorili Mi... Ivekovič, Kiro Gligorov, ... Aleš Beoler in Petar Že... Ivekovič je opozoril na ne... nost, ki grozi Jugoslaviji ... povečanja radioaktivnosti ... primeru eksplozije franco... jedrske bombe v Sahari, in ... poudaril, da načrti Zahod... Nemčije o ponovni oborož... niso v skladu s procesom ... puščanja napetosti in s pred... gi za prenehanje oboroževa... tekme. To velja, je poudar... Ivekovič, tudi za načrte o p... stavitvi nekaterih raketnih ... strelišč v sosednih in drugi... državah.

Dr. Aleš Bebler se je po... no dotaknil vprašanja razvit... darsko nezadostno razvitih ... žav in poudaril potrebo ... niziranja in večje pomoči ... področjem.

Tvrdka LORENZI

TRST, Ul. S. Lazzaro 11, tel. 24-245 in mehanična delavnica v Ul. S. Francesco 4 kjer dobite vse nadomestne dele za motorne skuterje in popravila tekom dneva. Izvaza: KOLESA, moška in ženska, znamke LORENZI z vsemi pribori nami 18.000 LAMBRETE, VESPE, MOTORJE in AVTOMOBILE in pelje čez mejo v Sežano

VELEBLAGOVNICA
«TRGOVSKI DOM» - KOPER
(pri hotelu Triglav)
Ko pridete v Koper, oglejte si naše zaloge usnjenih izdelkov — USNJENI PLASČI IN VETRNI JOPIČI, keramičnih izdelkov — BROSKE itd.
Velika izbira — Ugodne cene!

PARILLA 99 kub. 4 takti - 4 prestave Lir 145.000
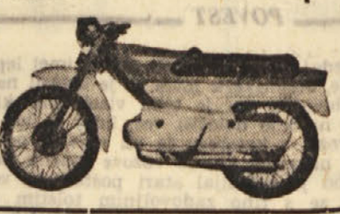
MELILLO ALFREDO TRST Ulica A. Cecilia 4 tudi ODPOSILJA DARILNE PAKETE

Obveščamo naše čitatelje, da v NOVI TRGOVINI tekstila - konfekcije in različnih volnenih izdelkov
EMPORIO S. ANTONIO
UL. S. LAZZARO 12
kupite po zelo ugodnih cenah
OGLEJTE SI BREZ OBVEZNOSTI!